

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

15 december 2004

BELEIDSNOTA

Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking

2004-2009

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;
de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;
de heren Louis Bril, Jaak Gabriels, mevrouw Anne Marie Hoebeke;
de heren Gilbert Bossuyt, Bart Caron, Jan Roegiers.

Plaatsvervanger:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;
de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;
de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Marc van den Abeelen;
de heren Kurt De Loor, Jacky Maes, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;
de heer Jan Loones.

Zie:

88 (2004-2005)

- Nr. 1: Beleidsnota
- Nrs. 2 to 6: Met redenen omklede motie

INHOUD

	Blz.
DEEL I: ALGEMEEN BUITENLANDS BELEID	5
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme.....	5
A. Algemeen kader: internationale context, visie en missie	5
B. De Europese Unie	6
C. Het bilateraal Vlaams buitenlands beleid	8
D. Multilaterale samenwerking	9
E. Verruiming van het draagvlak voor het Vlaams buitenlands beleid	9
F. Communicatie en promotie	10
G. Een dynamische en slagvaardige overheidsorganisatie	10
H. Vlaamse internationale vertegenwoordiging	10
I. Verdragsrechtelijke bevoegdheden	10
J. Interferentie met andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus	10
II. Bespreking: vragen en opmerkingen van de leden	11
A. Tussenkost van mevrouw Miet Smet	11
B. Tussenkost van de heer Karim Van Overmeire	12
C. Tussenkost van de heer Eloi Glorieux	16
D. Tussenkost van de heer Gilbert Bossuyt	18
E. Tussenkost van de heer Luc Van den Brande	19
F. Tussenkost van de heer Jan Loones	22
G. Tussenkost van de heer Stefaan De Clerck	23
H. Tussenkost van de heer John Vrancken	24
I. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn	27
J. Tussenkost van mevrouw Stern Demeulenaere	27
III. Bespreking: antwoorden van de minister	28
A. Algemeen situerende repliek	28
B. Replik op de tussenkost van mevrouw Miet Smet	28
C. Replik op de tussenkost van de heer Karim Van Overmeire	31
D. Replik op de tussenkost van de heer Eloi Glorieux	33
E. Replik op de tussenkosten van de heren Gilbert Bossuyt en Stefaan De Clerck	35
F. Replik op de tussenkost van de heer Luc Van den Brande	36
G. Replik op de tussenkost van de heer Jan Loones	36
H. Replik op de tussenkost van de heer John Vrancken	37
I. Replik op de tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn	37
J. Replik op de tussenkost van mevrouw Stern Demeulenaere	37
DEEL II: ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	38
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme.....	38
A. Algemene situering: het overbruggen van de Noord/Zuid-kloof via een mondiale aanpak	38
B. Ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen: informatie, sensibilisering en gemeentelijke werking	38

C. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden	39
C.1 Algemene principes en uitgangspunten	39
C.2 Partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	39
C.3 Sectorale en thematische aandachtspunten	40
C.4 Instrumenten en actoren	40
D. Ontwikkeling: meer dan ontwikkelingssamenwerking	40
D.1 Helpdesk import, eerlijke handel, maatschappelijk verantwoord ondernemen	40
D.2 Microfinanciering door waarborgverlening	41
D.3 Kennisontwikkeling	41
D.4 Coherentie over de beleidsdomeinen heen	41
E. Een kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	41
F. De defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking	41
G. Conclusie: vier strategische keuzes en beleidsopties	42
II. Bespreking: vragen en opmerkingen van de leden	42
A. Tussenkoms van de heer Christian Verougstraete	42
B. Tussenkoms van de heer Jan Loones	43
C. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	46
D. Tussenkoms van mevrouw Stern Demeulenaere	48
E. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande	50
F. Tussenkoms van de heer Jef Tavernier	50
G. Tussenkoms van mevrouw Miet Smet	52
III. Bespreking: antwoorden van de minister	53
A. Replik op de tussenkoms van de heer Christian Verougstraete	53
B. Replik op de tussenkoms van de heer Jan Loones	55
C. Replik op de tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	55
D. Replik op de tussenkoms van de heer Jef Tavernier	56
E. Replik op de tussenkoms van mevrouw Stern Demeulenaere	57
F. Replik op de tussenkoms van de heer Luc Van den Brande	57
G. Replik op de tussenkoms van mevrouw Miet Smet	57
AFSLUITENDE BEPALING: MET REDENEN OMKLEDE MOTIES	58
BIJLAGEN	
Bijlage 1 : Verklaring van het Koninkrijk België over de ondertekening van de verdragen door het Koninkrijk België als lidstaat van de Europese Unie (PB C 351 van 18.11.98, blz. 1)	61
Bijlage 2: Financiering door de Vlaamse overheid van stages bij multilaterale organisaties	64
Bijlage 3: Beslissing van de Vlaamse Regering inzake het voorstel van Europese richtlijn betreffende diensten op de interne markt: geconsolideerde werktekst op basis van de twee beslissingen van de Vlaamse Regering van respectievelijk 1 oktober en 12 november 2004 [Bolkestein-richtlijn]	68
Bijlage 4: Overzicht van de Vlaamse noodhulpdossiers 1999-2004	74

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op woensdagvoormiddag 24 november en donderdagvoormiddag 25 november 2004 de beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking, 2004-2009 besproken. De heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme lichtte zijn beleidsnota toe tijdens de ochtendzitting van 24 november, datum waarop ook reeds de eerste ronde van vragen en opmerkingen vanwege de commissieleden doorging. Tijdens de ochtendzitting van donderdag 25 november 2004 werd de reeks van tussenkomsten van de commissieleden afgerond, waarna de minister antwoord gaf op de gestelde vragen. Ter afsluiting van de bespreking van de beleidsnota werden – na schriftelijke aankondiging ter zitting – vijf met redenen omklede moties ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-2005, nr. 88/2-6).

DEEL I: ALGEMEEN BUITENLANDS BELEID

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER GEERT BOURGEOIS, VLAAMS MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BUITENLANDS BELEID, MEDIA EN TOERISME

A. ALGEMEEN KADER: INTERNATIONALE CONTEXT, VISIE EN MISSIE

Minister Bourgeois opent de toelichting bij zijn beleidsnota met de vaststelling dat het Vlaams binnenlands beleid in razendsnel tempo ‘verbuitenlandst’ wordt. Het wordt met name meer en meer geconditioneerd door wat op Europees en op wereldvlak wordt beslist. Dat brengt volgens de minister meteen ook met zich dat Vlaanderen steeds meer internationaal moet gaan denken en handelen. Op dat punt wil de minister dan ook een ambitieus beleid voeren. Hij meent dat Vlaanderen momenteel onvoldoende assertief is en onvoldoende gebruik maakt van zijn mogelijkheden.

De minister wijst er daarbij op dat Vlaanderen als deelstaat een unieke positie inneemt. Via toepassing van het principe ‘in foro interno, in foro externo’ is Vlaanderen buitengaats bevoegd voor alle materies waarvoor het binnenlands bevoegd is. Het moge duidelijk zijn dat het daarbij om zeer belangrijke materies gaat, die heel vaak een directe band hebben met wat op het Europese niveau beslist wordt. Dat brengt met zich dat elke minister van de Vlaamse Regering in wezen ook buitenlandse bevoegdheden heeft.

Een buitenlands beleid moet echter meer zijn dan de loutere optelsom van de individuele keuzes in de aparte vakgebieden. Een reëel buitenlandbeleid die naam waardig, moet het oogmerk hebben standpunten te bepalen inzake transversale politieke dossiers, duidelijke keuzes te maken inzake de buitenlandse partners, te zorgen voor beleidsafstemming tussen de verschillende domeinen, internationale mogelijkheden aan de andere domeinen te signaleren en een gezicht te geven aan Vlaanderen in de wereld. Daar ligt volgens de minister de kernopdracht van het Vlaamse buitenlands beleid.

De visie van minister Bourgeois op het buitenlands beleid is dat Vlaanderen als open en welvarende deelstaat wil bijdragen tot een van onderuit opgebouwde Europese Unie en een rechtvaardige, vreedzame en welvarende internationale gemeenschap. Om de Vlaamse belangen te behartigen en bij te dragen tot een mondiale, duurzame ontwikkeling neemt Vlaanderen op een structurele en solidaire wijze proactief deel aan het Europese en internationale gebeuren. In zijn internationaal optreden laat Vlaanderen zich leiden door universele basiswaarden en mensenrechten. Deze visie op de wereld en op de plaats en de rol van Vlaanderen in de internationale context vormt het richtinggevend principe voor de opties en keuzes die gemaakt worden in de beleidsnota.

De minister formuleert daarop de missie waarvan het Vlaams buitenlands beleid uitgaat: het Vlaams buitenlands en ontwikkelingsbeleid positioneert Vlaanderen in de wereld en brengt de wereld in Vlaanderen. Via deelname aan de Europese besluitvorming en het uitbouwen van bilaterale en multilaterale relaties participeert Vlaanderen actief aan de internationale besluitvorming en aan de andere vormen van samenwerking in de wereldgemeenschap.

In het Vlaams buitenlands beleid kunnen drie grote hoofdstukken worden onderscheiden: de Europese Unie, het bilateraal Vlaams buitenlands beleid en de multilaterale samenwerking. De minister gaat daarna dieper in op elk van deze onderdelen.

B. DE EUROPESE UNIE

De minister wil een coherent en proactief Europees beleid voeren. Europa neemt meer en meer beslissingen die een grote rechtstreekse impact op Vlaamse beleidsmateries hebben. Zo is Vlaanderen bijvoorbeeld nog maar in mei van dit jaar, na een herhaaldelijke ingebrekestelling door de Europese instanties, verplicht geworden om een decreet te maken waarbij de ‘must carry’-verplichting inzake Vlaamse televisiezenders verdwijnt.

De minister is daarbij de mening toegedaan dat zeker ook voor het Vlaams Parlement een rol is weggelegd op het vlak van proactief Europees beleid. Vlaanderen is qua infrastructuur wel aanwezig in Brussel, maar maakt momenteel duidelijk onvoldoende gebruik van zijn mogelijkheden om er ook écht deel te nemen aan de Europese politiek. Andere deelstaten doen dat wel: deelstaten en regio's spelen daardoor meer en meer een betekenisvolle rol binnen Europa. De minister vindt dit essentieel aangezien er een aantal, ook voor de regio's belangrijke dossiers ter tafel liggen. Hij noemt in dit verband als voorbeelden de financiële discussie tussen de netto-betalers en de netto-ontvangers in het kader van de uitbreiding van de EU, de institutionele ontwikkelingen en de liberalisering van de dienstensector.

Met betrekking tot dit laatste spreekt minister Bourgeois zijn tevredenheid uit over het feit dat de Vlaamse Regering over dit item een standpunt heeft ingenomen. Standpunt dat ze kernachtig heeft verwoord in een tamelijk omstandige persmededeling. Deze zaak heeft immers wel degelijk een grote impact op ons land. De Bolkesteinrichtlijn schrijft met betrekking tot de toelating van dienstenverleners tot de markt namelijk één enkel loket per land voor, wat natuurlijk haaks staat op onze eigen staatsstructuur. De Vlaamse Regering besliste enerzijds zich in te schrijven in het algemene concept van de Bolkesteinrichtlijn, omdat die wel degelijk kan bijdragen tot meer welvaart en meer tewerkstelling, maar ze beklemtoonde anderzijds ook het subsidiariteitsprincipe, waar-

bij Europa van onder uit opgebouwd wordt. Een tweede voorbehoud dat geformuleerd werd door de Vlaamse Regering, is dat kwaliteit, onafgezien van de liberalisering, moet gegarandeerd blijven en dat de consument moet beschermd blijven. De vraag kan natuurlijk gesteld worden hoe het kleine Vlaanderen op dit vlak in het grote Europa kan meespelen. Maar dienaangaande wil de minister er toch op wijzen dat het debat hierover overal wordt gevoerd en dus niet alleen in het Europees parlement. Mede daardoor heeft de commissie ondertussen moeten beslissen haar werk deels over te doen.

De minister wijst er dienaangaande op dat hij destijds, toen hij nog federaal parlements lid was, in het federale parlement tevergeefs initiatieven heeft genomen om tot een wet te komen waarbij het parlement zijn rol zou spelen in de tweede en de derde pijler van het Unie-gebeuren. Iets wat onder andere reeds in Nederland het geval is. Het initiatief is echter niet succesvol geweest, hetgeen de minister tot de conclusie noopt dat het Belgische parlement inzake Europese aangelegenheden aan de zijlijn blijft toekijken. Op Vlaams niveau mag niet dezelfde fout gemaakt worden. Hij nodigt het Vlaams Parlement dan ook uit ten volle zijn rol te spelen inzake Europese aangelegenheden.

Hij attendeert de commissieleden daarbij ook nadrukkelijk op het feit dat, eens de nieuwe Europese Grondwet in werking zal zijn getreden, de bevoegdheid van de ‘nationale parlementen’ (op grond van twee bij de Europese Grondwet gevoegde protocollen) aanzienlijk groter zal worden, aangezien ze bij elk wetgevend initiatief van de Europese Commissie onmiddellijk op de hoogte gebracht zullen worden. Op die manier zullen ze enerzijds hun regeringen kunnen aanspreken over hun stemgedrag in de Europese ministerraden en zullen ze anderzijds ook kunnen nagaan of bepaalde Europese wetgevingsinitiatieven niet strijdig zijn met het subsidiariteitsprincipe.

Maar ook nu al heeft het Vlaams Parlement aanzienlijke bevoegdheden. De minister roept de parlementsleden daarom nadrukkelijk op die bevoegdheden ten volle te benutten. Hij biedt het parlement aan hiervoor het nodige basismateriaal aan te leveren. De minister maakt nu iedere maand immers reeds een tabel op voor de Vlaamse Regering (de zogenaamde ‘Vinger aan de Europese Pols’-tabel) en er wordt ook gewerkt aan een programma

waarbij bij iedere wisseling van het Europees voorzitterschap een dossier gemaakt wordt waarin alle punten staan opgesomd die onder dat voorzitterschap op het Europese niveau aan de orde zullen zijn. Daarbij legt de minister specifieke klemtonen en brengt hij ook delicate punten aan die zeker nauwkeurig moeten opgevolgd worden.

Parallel aan die gang van zaken, kunnen de betreffende dossiers volgens de minister ook in deze commissie worden besproken. Er zou daarover dan bijvoorbeeld maandelijks bijeengekomen kunnen worden. Minister Bourgeois spreekt daarbij wel de waarschuwing uit dat het ten gronde opvolgen van ontwerpen van Europese wetgeving dermate veel werk vergt dat het de kracht van een individueel parlements lid, van een fractie of zelfs van een commissie overstijgt. Over hoe een en ander op de meest optimale wijze kan worden opgevolgd, zal in het parlement dus zonder verder uitstel grondig moeten nagedacht worden. En desgevallend zal hiervoor ook in de nodige bestaafing moeten worden voorzien.

Het streven naar de versterking van de Vlaamse vertegenwoordiging binnen de EU is opgenomen in het regeerakkoord. De minister meent echter dat Vlaanderen daarin momenteel nog niet proactief genoeg is. In de federale vertegenwoordiging bij de Europese Unie is Vlaanderen reeds permanent aanwezig. Deze Vlaamse vertegenwoordiging levert op zich uitstekend werk, maar daarnaast moet Vlaanderen volgens het regeerakkoord, weliswaar los van iedere lobbying, ook tot een eigen afzonderlijke regiovertegenwoordiging proberen te komen. Iets waarin heel wat andere Europese regio's en deelstaten ons reeds met succes zijn voorgedaan.

In samenwerking met de maatschappelijke krachten in Vlaanderen die daar belang bij hebben, onder meer het bedrijfsleven en de syndicale en de wetenschappelijke wereld, wil de minister tijdens deze legislatuur een regiovertegenwoordiging realiseren. Daarvoor werd in de begroting vooralsnog een veeleer symbolisch bedrag van 75.000 euro uitgetrokken. De minister stelt dienaangaande vast dat de West Midlands permanent in Brussel aanwezig zijn met vijftien mensen, hoewel ze niet eens een deelstaat zijn. Hij meent dat ook het Vlaamse bedrijfsleven en allerlei maatschappelijke bewegingen en geledingen van in den beginne betrokken moeten zijn bij de nieuwe ontwikkelingen op Eu-

ropees vlak. Op Europees niveau is men nu immers al bezig met dingen die pas over tien jaar praktische gevolgen zullen hebben.

De minister ambieert verder ook een actievere rol voor Vlaanderen in de ICBB (Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid), de intern-Belgische overlegstructuur. Hij is ervan overtuigd dat zulks volledig conform is met het Belgisch grondwettelijk bestel. Hij wil op die manier tot een Belgische federaal buitenlands beleid komen waarin de deelstaten een inbreng kunnen doen.

De minister wil ook een actieve deelname stimuleren van de betrokken Vlaamse ministers aan de EU-ministerraden. Ook de deelname van Vlaamse ambtenaren aan Europese werkgroepen moet trouwens versterkt worden.

De minister meent verder dat het eigenlijk voor zich spreekt dat Vlaanderen een voorbeeld zou moeten zijn inzake de omzetting van Europese richtlijnen in intern recht. Eens die Europese regelgeving er is, draagt een snelle omzetting ervan bij aan de kwaliteit van het bestuur. Een land als Groot-Brittannië, dat vaak gekwalificeerd wordt als eurosceptisch, is blijkbaar een goede Europese leerling als het op de omzetting van de Europese regelgeving aankomt. Ook op dit vlak wil de minister de hand reiken aan het parlement.

Minister Bourgeois is verder de overtuiging toegedaan dat Vlaanderen binnen de Europese Unie moet streven naar een volwaardige erkenning als regio met wetgevende bevoegdheden. In de regeringsverklaring staat dat Vlaanderen mee moet kunnen beslissen op Europees vlak. Daarom wordt gestreefd naar de realisatie van een systeem van 'split vote' aangaande het Belgische stemmenquorum in de Raad van Ministers. Ook de federale minister van Buitenlandse Zaken heeft zich voor dat principe uitgesproken. Minister Bourgeois hoopt dan ook dat dit gegeven zal kunnen worden gerealiseerd. Hij wijst erop dat ook in andere Europese landen een vergelijkbare evolutie aan de gang is. Hij denkt dat, bijvoorbeeld, de regio's in Spanje ook buitenlandse bevoegdheden zullen krijgen.

De rechtstreekse toegang tot het Hof van Justitie blijft eveneens een belangrijk streefdoel. De huidige situatie is immers zeer dubbelzinnig. Vlaanderen is de facto soms procespartij en toch ook weer niet als het erop aankomt. De minister geeft

daarbij echter wel mee dat het waarschijnlijk behoorlijk moeilijk zal zijn om dit af te dwingen. Hij heeft het hoofd van de administratie in elk geval gevraagd om te bestuderen of dit eventueel kan worden geforceerd naar aanleiding van de een of andere casus. De minister wil dus zeker proberen om voor Vlaanderen rechtstreekse toegang te krijgen tot het Europees Hof van Justitie.

Vlaanderen wil ook een voortrekkersrol blijven spelen in Regleg, het netwerk van de regio's met wetgevende bevoegdheden. Ook netwerking binnen het Comité van de Regio's is volgens de minister bijzonder belangrijk in het licht van de bilaterale buitenlandse politiek. Het komt er op aan een aantal gelijkgezinden te verenigen rond een aantal standpunten om een aantal dingen in beweging te krijgen.

C. HET BILATERAAL VLAAMS BUITENLANDS BELEID

In het bilaterale Vlaamse buitenlands beleid wil de minister uitgaan van een focusstrategie. Hij meent met name dat men zich het best kan richten op die landen waarmee men het makkelijkst tot een winst situatie kan komen, bijvoorbeeld federale staten met een gelijkaardige constitutionele indeling.

Het beleid ten aanzien van buurlanden en strategische buurregio's blijft daarbij volgens hem uiteraard de eerste prioriteit. Daarvoor zal dan ook een specifieke strategie worden ontwikkeld.

Inzake het Beneluxverdrag, wijst de minister erop dat dit in 2010 afloopt. Hij wil daarom via een wetenschappelijke studie laten onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om als deelstaat te participeren in het nieuwe Beneluxverdrag. In de gewijzigde federale constellatie, waarbinnen Vlaanderen een eigen buitenlands beleid kan voeren, moet dit volgens hem mogelijk zijn.

Volgens de minister is het trouwens nog niet zeker of dat nieuwe verdrag er ook daadwerkelijk zal komen. Er zijn evenwel steeds meer mensen die belang hechten aan een Europa van concentrische cirkels. En tenslotte kan toch ook niet ontkend worden dat de Benelux in de Europese integratie toch het voortouw genomen heeft. De minister heeft daarover, zoals gezegd, een rapport besteld, dat hij te gepasten tijde in deze commissie wil bespreken.

Ook de hogergenoemde strategienota's zullen volgens de minister aan het parlement worden voorgelegd, in samenhang met de beleidsbrieven. Wat nu voorligt, is een algemene beleidsnota die vijf jaar geldt. In de specifieke strategienota's zal het gaan over de prioriteiten, de doelstellingen, de instrumenten en de opvolging en de meetinstrumenten.

Met betrekking tot de politiek ten aanzien van de andere EU-lidstaten zal het Vlaamse beleid ten aanzien van de vijftien oorspronkelijke EU-lidstaten vooral gefocust zijn op de andere federaal ingerichte staten. Vlaanderen wil dat de deelstaten van die federale landen – zo mogelijk via onderlinge samenwerking – een veel sterkere rol gaan spelen binnen het Europese besluitvormingsproces. Er is ook een evolutie naar toekomstgerichte samenwerkingsverbanden met Centraal- en Oost-Europa. Voor de nieuwe EU-lidstaten uit die regio is er een post-accessiemodel uitgetekend. Ten aanzien van de toekomstige EU-staten (i.c. Bulgarije en Roemenië) zal de pre-accessiesteun worden voortgezet. Er worden in dat licht ook nieuwe initiatieven genomen ten aanzien van de Westelijke Balkan. En tevens zullen er ook keuzes worden gemaakt ten aanzien van de nieuwe buurlanden van de EU. Dit laatste zal gebeuren op basis van criteria die momenteel nog verder worden uitgediscussieerd.

De minister meent dat men bij dit alles bij voorrang moet focussen op landen waarmee Vlaanderen historisch-culturele banden heeft en op landen waarmee het nauwe economische betrekkingen onderhoudt. In die nieuwe buitengordel moet aan capaciteitsopbouw worden gedaan. Vlaanderen moet er ook meewerken aan institutionele democratische en economische versterking. De minister wijst er daarbij op dat Vlaanderen in die landen doorgaans ook bijzonder welkom is, precies omdat het zich – in tegenstelling tot een aantal grotere Europese landen of instellingen – niet profileert als een alwetende bovenbaas die eens komt zeggen wat er precies moet gebeuren. De betrekkingen van Vlaanderen met die buitengordellanden zijn integendeel gebaseerd op de partnerschapsgedachte.

Wegens de huidige budgettaire beperkingen wordt ook ongewijzigd vastgehouden aan de bestaande focusstrategie inzake prioritaire partners in de wereld. Op het Amerikaanse continent zijn dat Québec, de Verenigde Staten en Chili. In Zuidelijk Afrika is dat bij voorrang Zuid-Afrika, dat als

regionale grootmacht ook een heel belangrijke rol speelt op het hele Afrikaanse continent. Iets wat de minister vandaag nog heeft kunnen ervaren in een onderhoud dat hij voorafgaandelijk aan de commissiebijeenkomst heeft gehad met de Zuid-Afrikaanse minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Dlamini Zuma. In dat zeer constructieve gesprek heeft ze blijk gegeven van een duidelijke visie op de ontwikkeling van Zuid-Afrika, Zuidelijk Afrika en Afrika als geheel. Vanuit de Zuid-Afrikaanse ervaring met goed bestuur wil ze mee naar stabiliteit streven op het Afrikaanse continent, onder andere ook in Centraal-Afrika en dan meer bepaald in Congo. Ze reist daartoe de wereld af en sluit overal akkoorden. Minister Bourgeois meent dan ook dat dit politiek partnerschap een belangrijke factor van vrede en ontwikkeling kan zijn. Nog met betrekking tot Afrika, maar dan Noord-Afrika – de Maghreb – is Marokko de belangrijkste partner van Vlaanderen. In (Zuid-Oost) Azië komt de nadruk te liggen op de betrekkingen met China en Japan.

D. MULTILATERALE SAMENWERKING

De minister benadrukt dat men goed moet beseffen dat er steeds meer multilaterale afspraken zijn die een grote impact hebben op ons land. Hij denkt daarbij onder andere aan de Wereldhandelsorganisatie en aan het Kyoto-verdrag. Vlaanderen moet ook in deze veel meer proactief gaan optreden en dit vanuit het besef dat het soms wel degelijk een invloed kan uitoefenen die omgekeerd evenredig is met zijn oppervlakte en inwonersaantal. Hij wijst er daarbij op dat in de Verenigde Naties al een eerste stap in die richting is gezet met de oprichting van een netwerk van regionale overheden voor duurzame ontwikkeling. Op de vrijmaking van de wereldhandel moet Vlaanderen proberen in te spelen langs de Europese besluitvorming. Handelspolitiek is immers een Europese bevoegdheid.

Culturele diversiteit is volgens de minister bij dit alles een zeer belangrijk thema. Hij meent dat men de boodschap moet brengen dat men vanuit de eigenheid participeert aan het wereldgebeuren. Binnen de UNESCO gaat Vlaanderen daarom mee-werken aan de kaderconventie over culturele verscheidenheid. De minister meent verder dat er ook op Europees vlak een sleutel is voor een grotere participatie in die zin. Met name de subsidiariteit is in deze volgens hem heel belangrijk. Hij meent

dat er nu nog al te vaak een top-downbenadering geldt binnen Europa. De betrokkenheid van de burger lijkt zelfs nog verder af te nemen naarmate de Europese Unie groter wordt. Hij ziet daarvoor slechts één oplossing, namelijk een opbouw van onderuit. Hij verwijst terzake naar een niet eens zo ver verleden, toen er zowat in elke stad een Hendrik Brugmans-comité bestond, waarbinnen mensen actief bezig waren met de Europese integratie. Het Europese project wordt vandaag meer en meer gezien als een economisch project en een veiligheidsproject. De bezieling van de founding fathers en de oorspronkelijke betrokkenheid zijn nog slechts een verre herinnering meer. Hieraan zou dringende geremedieerd moeten worden.

De enkele Europese contacten die de minister tot-nogtoe al heeft gehad, hebben hem er wel van overtuigd dat dit idee van opbouw van onderuit, wel degelijk nog leeft of toch zeker aan een heropleving begonnen is. Benjamin Barber, bijvoorbeeld, ziet in zijn boek 'Jihad vs McWorld' de opbouw van onderen uit als hét antwoord op de globalisering, zonder dat beide begrippen elkaar daarbij wederzijds uitsluiten.

Ook op het vlak van de bescherming van minderheden binnen Europa, zal minister Bourgeois proactief optreden. Vlaanderen moet zijn Europese partners ervan overtuigen dat het minderhedenverdrag van de Raad van Europa niet toepasbaar en niet van toepassing is in België. Vlaanderen heeft immers geen historische minderheden op zijn grondgebied. De Belgische situatie verschilt volkomen van die in Oost- en Midden-Europa. Hij roept alle parlementsleden op om de misverstanden die daaromtrent bestaan uit de wereld te helpen. De minister wijst er tenslotte nog op dat het Vlaamse regeerakkoord uitdrukkelijk bepaalt dat Vlaanderen het minderhedenverdrag níét zal ratificeren. Van deze fundamentele optie kan niet worden afgeweken.

E. VERRUIMING VAN HET DRAAGVLAK VOOR HET VLAAMS BUITENLANDS BELEID

Minister Bourgeois verklaart dat hij zal proberen de hele Vlaamse samenleving te betrekken bij het buitenlands beleid, omdat het binnenlands beleid, zoals hoger reeds aangehaald, sowieso aan het 'verbuitenlandsen' is. De overheid moet dan ook

meer informatie verstrekken, doelgroepen rechtstreeks bereiken en ook de academische wereld erbij betrekken. Daartoe overweegt de minister de oprichting, binnen BBIS, van een contactpunt ‘internationaal samenwerken’ voor verenigingen, gemeenten, enzovoort.

F. COMMUNICATIE EN PROMOTIE

Communicatie en promotie zijn in het buitenlands beleid vanzelfsprekend eveneens heel belangrijk. Het departement Buitenlandse Aangelegenheden zal werk maken van een gemeenschappelijke identiteit omdat de Vlaamse externe agentschappen Toerisme Vlaanderen, Export Vlaanderen (en zijn toekomstige opvolger, Flanders Investment and Trade – FIT) zich nu elk op een afzonderlijke manier profileren in het buitenland. Omdat de beperkte middelen voor promotie in het buitenland niet versnipperd mogen raken, moet dus dringend werk gemaakt worden van één enkele merknaam. Het spreekt daarbij voor zich dat export, toerisme, landbouw, enzovoort elk een afzonderlijk submerk zullen behouden. De minister kan terzake bevestigen dat de hele Vlaamse Regering deze optie genegen is.

Voorts denkt de minister aan een aanmoedigingsprijs voor buitenlandse journalisten die berichten over Vlaanderen en aan een beleid van promotionele acties naar de hier aanwezige buitenlandse ambassadeurs, Europese prominenten, expats en toeristen. Kwestie van hun betrokkenheid bij hun gastland te verhogen.

G. EEN DYNAMISCHE EN SLAGVAARDIGE OVERHEIDSORGANISATIE

Minister Bourgeois streeft eveneens naar een dynamische en slagvaardige overheidsorganisatie. De bevoegdheden Buitenlands Beleid en Ontwikkelingssamenwerking vallen onder één minister. Het is de bedoeling om te komen tot een Vlaams ministerie van Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking (BBIS). Binnen BBIS zal ook een strategische adviesraad in het leven worden geroepen.

H. VLAAMSE INTERNATIONALE VERTEGENWOORDIGING

Het netwerk van Vlaamse internationale vertegenwoordigers zal worden verdiept en uitgebreid, af-

hankelijk van de budgettaire mogelijkheden. Het budget voor Buitenlands Beleid is de afgelopen jaren gedaald tot op het niveau van het eind van de jaren negentig. Vanaf 2007 moeten de middelen volgens de minister dan ook opnieuw toenemen.

I. VERDRAGSRECHTELIJKE BEVOEGDHEDEN

Hetzelfde dient gezegd over de verdragsrechtelijke bevoegdheden. Een verdrag sluiten houdt rechten en plichten in en dat vergt dus ook de bijhorende middelen.

Binnen de Belgische federatie zal Vlaanderen de gemengde verdragen mee ondertekenen. Hierdoor worden de Vlaamse bevoegdheden immers zichtbaar geïllustreerd ten aanzien van buitenlandse en internationale partners.

Met het oog op de ratificatie van verdragen, verzekert de minister bovendien dat er systematisch informatie zal worden uitgewisseld en overleg gepleegd zal worden met het Vlaams Parlement.

J. INTERFERENTIE MET ANDERE BELEIDSDOMEINEN EN BESTUURSNIJVEAUS

Het ligt in de bedoeling van de minister om tot een maximale beleidsafstemming te komen met de andere beleidsdomeinen om met één stem te spreken in het buitenland en zwaarder te wegen op de Belgische buitenlandse politiek. Een goed middel daartoe is, zoals hoger reeds gezegd, het toevoegen van agendapunten aan de interministeriële conferentie over het buitenlands beleid (ICBB).

Minister Bourgeois heeft daarbij de indruk dat de Belgische minister voor Buitenlandse Zaken zich er terdege van bewust is dat hij een federale buitenlandse politiek moet voeren omdat België nu eenmaal een federaal land is. Minister Bourgeois benadrukt evenwel dat Vlaanderen terzake zelf het initiatief zal moeten nemen.

Afsluitend verklaart minister Bourgeois tenslotte dat, daar waar relevant, ook de gemeenten en provincies bij het Vlaams buitenlands beleid betrokken zullen worden.

II. BESPREKING: VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

A. TUSSENKOMST VAN MEVROUW MIET SMET

Mevrouw Miet Smet bestempelt de beleidsnota als een uitstekend werkstuk. In de nota wordt dieper ingegaan op de verschillende aspecten van het buitenlandse beleid en de internationale samenwerking, met bijzondere aandacht voor de rol van Vlaanderen in dat alles. De onderliggende boodschap is nagaan hoe Vlaanderen zijn rol kan vergroten.

Mevrouw Smet wenst vooral de hoofdstukken over Europa te bespreken. De Europese regelgeving zou volgens haar op drie momenten bekeken moeten worden. Omdat het onmogelijk is alle ontwerprichtlijnen te volgen, moet Vlaanderen zich concentreren op de richtlijnen die voor Vlaanderen van belang zijn. Het Vlaams Parlement zou inspraak moeten krijgen in die keuze. Tegelijk geeft ze toe dat de Vlaamse Regering genoeg ruimte moet krijgen om in de Europese ministerraden tot een besluit te kunnen komen. Ze verwijst in die zin naar de Engelse regering: deze beschikt over schitterende nota's voorbereid door de administratie, maar weigert er ook maar één duimbreed van af te wijken bij gebrek aan eigen kennis, iets wat vanzelfsprekend het onderhandelen met de Britten in niet geringe mate bemoeilijkt.

Vervolgens vraagt de spreekster om regelmatig op de hoogte te worden gebracht van de stand van omzetting en uitvoering van de Europese richtlijnen in Vlaanderen. Ze vraagt dienaangaande of de nota waarnaar verwezen wordt in de beleidsnota, nu al bestaat.

Eenmaal het stadium bereikt waarin een richtlijn is goedgekeurd, wenst mevrouw Smet toelichting te krijgen bij de besluitvorming dienaangaande. Waarom heeft de regering een bepaald standpunt ingenomen? Hoe is het overleg verlopen? En welk standpunt namen de andere lidstaten in?

Mevrouw Smet vraagt de minister verder ook uitdrukkelijk om op termijn de financiële return vanuit Europa te berekenen. België ontvangt jaarlijks een groot bedrag van de Europese Unie, maar de spreekster vermoedt dat het grootste deel daarvan naar Wallonië gaat. Ze wijst de minister erop dat

deze cijfers doorgaans op provinciaal niveau beschikbaar zijn. Het zou dus mogelijk moeten zijn om, weliswaar binnen bepaalde marges, na te gaan hoe groot de Europese financiële transfers naar de onderscheiden landsdelen zijn.

Op die manier kan meteen ook worden nagegaan of de Vlaamse organisaties wel actief en efficiënt genoeg zijn bij het aanvragen van Europese subsidies. Al naargelang de resultaten die dit onderzoek oplevert, kan worden overwogen om deze Vlaamse organisaties van overheidswege meer en beter bij te staan bij hun subsidie-aanvragen. Mevrouw Smet wijst er dienaangaande op dat de Europese regelgeving vaak behoorlijk bureaucratisch en complex ineens steekt. Sommige organisaties in de social profit weigeren trouwens om die reden nog langer Europese middelen aan te vragen. Vanuit het Europees Sociaal Fonds worden nochtans aanzienlijke middelen ter beschikking gesteld voor beroepsopleiding. Een belangrijke voorwaarde is dat de organisatie zelf investeert in het project waarvoor subsidies worden aangevraagd. Daarnaast moet echter ook een heel complexe administratieve procedure gevolgd worden. Een begeleidingscel zou in dezen niet alleen bijstand kunnen verlenen, maar ook onderzoeken welke organisaties het recht hebben, of meest in aanmerking komen om Europese subsidies aan te vragen.

Mevrouw Smet onderschrijft verder de vaststelling van de minister dat Europa zo dichtbij is dat Vlaanderen er te weinig aandacht voor heeft. Hetzelfde geldt trouwens ook voor het Belgische niveau. Vanop Europees niveau hoort mevrouw Smet omgekeerd ook frequent de klacht dat er te weinig contacten zijn, niet alleen met de overheid, maar ook met andere geledingen van de maatschappij. Dat komt haars inziens ook omdat er geen eigen bureau is dat de Vlaamse belangen verdedigt bij de Europese Unie. De diverse vertegenwoordigingen van, bijvoorbeeld, de Duitse deelstaten hebben nochtans aangetoond hoe nuttig dat wel kan zijn. Er is voor Vlaanderen wel iemand binnen de Belgische permanente vertegenwoordiging die de dossiers opvolgt, maar dit is niet voldoende. Mevrouw Smet heeft de minister en de minister-president daarover een parlementaire vraag gesteld. De minister-president heeft geantwoord dat hij opdracht gegeven heeft om de mogelijkheden terzake te onderzoeken. Mevrouw Smet heeft uit de beleidsnota en de toelichting van minister Bourgeois begrepen dat het de bedoeling is om ook een dergelijk bu-

reau op te richten. Ze steunt dat streven, de zichtbaarheid van Vlaanderen naar Europa toe moet immers dringend vergroten.

Een hiermee verwant probleem is dat in onze kranten Nederlands wordt geschreven. Het gevolg is dat op de hogere Europese echelons niemand weet wat er in Vlaanderen gebeurt. In de mate dat men al kennis neemt van de Belgische pers, leest men *Le Soir* en *La Libre Belgique*. Twee kranten waar Vlaanderen bepaald niet altijd in een positief daglicht wordt geplaatst, als het er sowieso al in aan bod komt. Men verstaat duidelijk geen Nederlands. Er wordt wel een compilatie van de Vlaamse pers aangeboden, maar het blijft desalniettemin een groot probleem dat men in Vlaanderen een taal spreekt die niet tot de grote Europese talen behoort. Hieraan remediëren zal niet eenvoudig zijn en zal ook heel wat middelen vergen.

Bij de keuze van nabijgelegen landen is de optie Turkije wellicht niet te vermijden. Allicht zal er op 17 december e.k. door de Europese Raad beslist worden om de toetredingsonderhandelingen van Turkije met de EU te starten. En zelfs als dat niet zo mocht zijn, is het aantal Turkse onderdanen in ons land dermate aanzienlijk dat het evident is – als er om dezelfde reden toch ook goede contacten met Marokko zijn – om ook goede relaties met Turkije op te bouwen. Beide landen moeten, alleen al gezien de situatie in ons eigen land en vooral in Vlaanderen, prioriteit krijgen. Door die geprivilegieerde relaties uit te bouwen, kunnen op termijn ook een aantal moeilijkheden vermeden worden.

Voorts zijn er de Balkanlanden en een aantal Oost-Europese landen. Roemenië en Bulgarije zijn nog steeds uiterst dankbaar voor de hulp die ze in en van ons land gekregen hebben. Mevrouw Smet sprak bijvoorbeeld onlangs nog met de Bulgaarse ministers van Volksgezondheid en Arbeid. Zij vertelden vol bewondering over hun Belgische bezoek, de steun en de technische opleiding, die ze hier kregen nog voor ze minister waren.

Volgens mevrouw Smet heeft Vlaanderen dergelijke landen zeer veel te bieden, onder meer de VDAB-werking of, op federaal vlak de RVA-werking kunnen een inspiratiebron zijn voor hen. Die landen beseffen dat en zijn dankbaar voor elke hulp.

Van de landen van de Westelijke Balkan is Kroatië een goede keuze. Kosovo en Bosnië-Herze-

govina zijn daarentegen geen ideale partners omwille van de recente oorlogstoestand. Macedonië is een klein land met slechts 2 miljoen inwoners en er wonen nogal wat Belgen. Dat is dus misschien ook een mogelijkheid.

Mevrouw Smet steunt Zuid-Afrika niet alleen vanwege de centrale rol die het speelt in Afrika, maar ook omdat het het enige land is waar blank en zwart constructief samenwerken. Het zou een ramp voor de wereld zijn als die samenwerking mislukt. Ze steunt het land ook omwille van de taal. Het Zuid-Afrikaans dreigt verdrongen te worden door het Engels. Het is belangrijk om de ontwikkeling van de taal, die een band smeedt met Vlaanderen, te steunen.

Ook de toenemende vergrijzing van ons land, heeft zijn relevantie voor het buitenlands beleid en de ontwikkelingssamenwerking. Ouderen willen immers actief blijven en hun ervaring ter beschikking stellen. In een heel aantal landen, ook hier, maar dan beperkter, kunnen gepensioneerden hun ervaring ter beschikking stellen van ontwikkelingslanden. De Nederlandse overheid betaalt organisaties meer dan 11 miljoen euro daarvoor. In de Vlaamse begroting is daarvoor slechts 100.000 euro ter beschikking, vreemd genoeg onder de noemer buitenlands beleid en niet onder de noemer ontwikkelingssamenwerking. De organisatie die zich daar in Vlaanderen mee bezighoudt is Ex-Change. Mevrouw Smet heeft dan ook een begrotingsamendement voorbereid om die organisatie meer te steunen. Op dit moment helpt zij vooral bedrijven in ontwikkelingslanden, maar ook de non-profitsector, dat wil zeggen scholen of ziekenhuizen, zouden kunnen profiteren van haar bijdrage. Mevrouw Smet pleit derhalve voor een stijging van de middelen, hoe miniem ook, gezien de beperkte budgettaire mogelijkheden. Dat zou immers duidelijk maken dat ook de minister dit gegeven belangrijk vindt.

B. TUSSENKOMST VAN DE HEER KARIM VAN OVERMEIRE

De heer Karim Van Overmeire verklaart bij de aanvang van zijn tussenkomst dat hij als belangrijkste woordvoerder van een oppositiepartij liever niet vanuit de voorzittersstoel spreekt. Het voorzitterschap van de commissie wordt daarom verder waargenomen door mevrouw Miet Smet, ondervoorzitter van de commissie.

De heer Van Overmeire getuigt dat in deze commissie altijd een zekere geest van consensus geleefd heeft. Meerderheid en oppositie hebben steeds getracht om zo constructief mogelijk gestalte te geven aan het Vlaams buitenlands beleid, omdat allen belang hebben bij het op de kaart zetten van Vlaanderen.

De basisdoelstellingen van het Vlaams buitenlands beleid bestaan volgens de spreker uit het verdedigen van de Vlaamse belangen in het buitenland en het op de kaart zetten van Vlaanderen als natie. Die uitgangspunten vindt de spreker ook terug in de beleidsnota, weliswaar verpakt in termen als globalisering, 'glokalisering' en een economische multipolaire wereld. In de visie en missie staat echter de essentie: het buitenlands beleid dient om de Vlaamse belangen te behartigen en Vlaanderen te positioneren in de wereld.

De fractie van de heer Van Overmeire heeft altijd gekozen voor een maximale invulling van de Vlaamse bevoegdheden inzake buitenlands beleid. Voormalig minister-president Luc Van den Brande heeft indertijd een valabele poging gedaan om te komen tot een ambitieus en ernstig Vlaams buitenlandbeleid. De daaropvolgende paars-groene coalitie stelde teleur, want ze werd inzake buitenlands beleid gekenmerkt door een totale versnippering. Voor het eigenlijke Europese en buitenlandse beleid passeerden op vier jaar tijd vier ministers de revue. En geen van hen beschouwde het buitenlandbeleid als een prioriteit. Bij sommigen was de interesse ervoor zelfs ver te zoeken. Dat werd gekoppeld aan het feit dat er op federaal niveau een sterke minister van Buitenlands Beleid was, namelijk Louis Michel. De voorbije jaren was er dus duidelijk sprake van een achteruitgang.

De heer Paul Van Grembergen, voormalig Vlaams parlements lid en Vlaams minister, droomde ooit hardop van een federaal buitenlands beleid dat niet alleen het buitenlands beleid zou zijn van de federale staat, maar ook van de componenten van die federatie. In de realiteit kregen we de voorbije jaren een bijna volledige abdicatie van het Vlaamse niveau te zien, dat volledig ondergeschikt werd aan het federale niveau. Louis Michel stemde het buitenlands beleid van België dan nog grotendeels af op Parijs, waardoor de relaties met Oostenrijk, Italië en de Verenigde Staten ernstig verzuurden. Het federale buitenlandse beleid richtte zich ook terug op Centraal-Afrika en deed daar zaken met perso-

nen die men zonder meer als corrupte bandieten mag beschouwen. Van een Vlaams buitenlands beleid was eigenlijk nauwelijks nog sprake.

Daarom was het Vlaams Belang optimistisch door de evoluties na de verkiezingen. Op federaal niveau werd Louis Michel vervangen door Karel De Gucht, op Vlaams niveau werd het versnipperde beleid opnieuw gegroepeerd, hoewel op een onvolkomen manier. Buitenlandse Handel ressorteert onder minister Moerman, de vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Europese Unie deels onder de minister-president. De overige buitenlandse bevoegdheden bevinden zich in handen van minister Geert Bourgeois, minister van een partij die, op haar website, opkomt voor een onafhankelijk Vlaanderen, lidstaat van een democratisch Europa.

De heer Van Overmeire constateert verder dat op bladzijde 8 van de beleidsnota vermeld wordt dat de nota de grote strategische keuzes en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weergeeft. De nota is daarenboven de weergave van de visie van de minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. Dienovereenkomstig waren de verwachtingen van de heer Van Overmeire dan ook hoog gespannen voor wat de rest van de inhoud van de beleidsnota betreft. Maar na lezing daarvan is hij toch teleurgesteld over de nota. Hij hoopt dat het niet de weergave is van de visie van de minister, maar wel wat maximaal haalbaar was in een coalitie met veel partijen waarvan één de federale minister van Buitenlandse Zaken levert. De nota draagt, zoals hij nu voorligt, echter niet bij tot een onafhankelijk Vlaanderen, lidstaat van een democratisch Europa.

De heer Van Overmeire vindt het dus al bij al een bescheiden document, zowel qua omvang als qua inhoud. In beleidsmatig opzicht verschilt het trouwens ook niet wezenlijk van het onder paars-groen gevoerde beleid. Hij drukt dan ook de hoop uit dat de minister momenteel gewoon nog niet in zijn kaarten wil laten kijken en dat de daden de woorden zullen overtreffen. Voorlopig echter moet het Vlaams Belang de minister beoordelen op basis van de voorliggende beleidsnota.

De heer Van Overmeire geeft daarop een aantal voorbeelden om zijn stelling te staven. Op pagina 37 leest hij dat bijzondere aandacht zal besteed worden aan de medeondertekening van verdragen

door Vlaanderen. Daarmee worden inderdaad de Vlaamse internationale bevoegdheden zichtbaar geïllustreerd en stijgt het aanzien van Vlaanderen bij de buitenlandse en internationale partners. Ondertussen heeft de minister wel al de boot gemist voor de ondertekening van het belangrijkste verdrag van deze regeerperiode, met name het verdrag betreffende de Europese Grondwet. Vlaanderen heeft dat verdrag niet mee ondertekend. Bij gebrek aan consensus en tijd, is er slechts één Belgische handtekening en de loutere vermelding van de gewesten en gemeenschappen daarbij. Hier is volgens de heer Van Overmeire een uitstekende gelegenheid gemist om Vlaanderen bij zijn Europese partners op de kaart te zetten.

Het idee van de N-VA om een Vlaamse volksraadpleging te houden over de Europese Grondwet, is een uitstekende manier om de betrokkenheid van de bevolking bij Europa te vergroten. Het Vlaams Belang steunt dan ook het idee om zelf in Vlaanderen zo snel mogelijk het kader te scheppen om een volksraadpleging te organiseren. Het is volgens de heer Van Overmeire niet nodig om daarvoor op het federale niveau te wachten. Opnieuw moet hij echter constateren dat op het terrein iets helemaal anders gebeurt. De federale premier roept de gewesten en gemeenschappen bij zich om een agenda op te leggen om de binnen-Belgische goedkeuring en ratificatie van de Europese Grondwet op zijn tempo mogelijk te maken. Dat is iets helemaal anders dan dat de deelentiteiten mee het buitenlandse beleid van de federatie vorm geven.

Een ander voorbeeld dat de heer Van Overmeire wil aanhalen, is de vermelding op bladzijde 38 van de beleidsnota, onder de titel 'Intra-Belgische samenwerking', dat Vlaanderen zwaarder zal wegen op de Belgische buitenlandse politiek door de agendering van standpunten op de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (ICBB). Ook op dat punt staat het Vlaams Belang volledig achter de minister. Maar in dat opzicht verbaast het de heer Van Overmeire dan wel dat in de beleidsnota maar een loutere vermelding staat over een bijzonder belangrijk dossier, met name het opstarten van toetredingsonderhandelingen met Turkije met het oog op de toetreding tot de Europese Unie. Die toetreding is volgens hem een fundamentele kwestie omdat ze het wezen van de Europese Unie en de werking van de instellingen zal veranderen; de gemeenschappelijke buitenlandse politiek zal verzwaken; het dossier van de landbouw, van de

steunmaatregelen en van de migratiestromen zal veranderen enzovoort. De toetreding zal ook een enorme weerslag op Vlaanderen hebben. De grote meerderheid van de Vlamingen is niet te vinden voor die toetreding. Toch staat op pagina 10 alleen de zin dat de zaak op de Europese agenda staat. Van de minister had de heer Van Overmeire dan ook graag vernomen of de Vlaamse Regering een eigen standpunt heeft en zo ja, wat dat standpunt inhoudt. Heeft men al een studie gemaakt van de invloed van de toetreding van Turkije op Vlaanderen? En op welke manier zal Vlaanderen in dit dossier zwaarder wegen op de Belgische buitenlandse politiek?

Zowel de N-VA als het Vlaams Belang streven naar een onafhankelijk Vlaanderen als lidstaat van de Europese Unie. Als deze beleidsnota de weergave is van de visie van de minister, dan zou men volgens de heer Van Overmeire hierin stappen in die richting moeten kunnen lezen. Op pagina 12 staat evenwel iets helemaal anders, met name dat op Europees niveau wordt gestreefd naar de volwaardige erkenning van Vlaanderen als regio met wetgevende bevoegdheden. Dat zijn twee totaal verschillende zaken. Een regio met wetgevende bevoegdheden in het kader van de Europese Unie is geen opstap naar een volwaardig lidmaatschap. Ofwel wil Vlaanderen een lidstaat zijn ofwel een regio. Voor het Vlaams Belang hoort Vlaanderen thuis in het rijtje van de natiestaten. De heer Van Overmeire wijst er daarbij op dat diverse naties die minder inwoners hebben dan Vlaanderen, zoals Denemarken, Ierland, Slovenië, Estland, Letland, Litouwen, Slowakije, Cyprus, Malta of Finland, door hun volwaardig EU-lidmaatschap onverkort hun eigen standpunt kunnen verdedigen binnen de EU. Ook voor Vlaanderen moet dat mogelijk worden. Het Vlaams Belang ziet dan ook geen heil in het denkspoor van de regio's, of dat nu via het Comité van de Regio's is of via andere organisaties zoals Calre, Regleg, Norpec en dergelijke.

Het idee van de regio als ersatznatiestaat leeft nergens anders in Europa, op een paar uitzonderingen na, zoals Schotland, Baskenland en Catalonië. De heer Van Overmeire wijst er verder op dat geen enkele van de tien nieuwe lidstaten een regioconcept kent, tenzij men zou stellen dat Vlaanderen te vergelijken valt met de Poolse regio's. Die laatste zijn evenwel louter administratieve entiteiten die helemaal niet op het niveau van Vlaanderen staan.

Als de regiopiste niet baat, dan schaadt ze ook niet, lijken sommigen te denken. Maar misschien schaadt ze wel, aangezien men energie steekt in een denkspoor dat niet tot resultaten kan leiden en/of omdat Vlaanderen zich in het verkeerde gezelschap bevindt om een aantal zaken te realiseren. Zo wil de Vlaamse Regering bijvoorbeeld tot de realisatie van de 'split vote' komen. Dat stond al in diverse voorgaande beleidsnota's en beleidsbrieven, maar nergens staat hoe men dat concreet wil doen. De vraag is of Vlaanderen daarvoor gebaat is met de steun van Saksen-Anhalt, de agglomeratie Thessaloniki, enzovoort. Als men de 'split vote' echt wil realiseren, moet men daarvoor volgens de heer Van Overmeire steun vinden in de hoofdsteden van de grote lidstaten en kan men zich dus beter ook niet te veel associëren met de regio's in die landen.

Vlaanderen moet volgens hem een afzonderlijk en heel eigen verhaal vertellen. Met name dat de Belgische situatie heel specifiek is en dat men op termijn tot een ontbinding van de Belgische federatie wil komen en tot twee onafhankelijke lidstaten binnen de Europese Unie. Dat Vlaanderen zou fungeren als de locomotief voor een lange trein van diverse regio's, biedt volgens de heer Van Overmeire geen reële meerwaarde. Dat zal integendeel eerder weerstand oproepen bij een aantal EU-lidstaten dan meegaandheid.

In het verlengde hiervan pleit het Vlaams Belang ervoor om, inzake het beleid ten aanzien van de andere lidstaten van de Europese Unie, eerder te kiezen voor kleine natiestaten, zoals de Scandinavische landen, de Baltische Staten en Nederland.

Wat het bilateraal buitenlands beleid betreft, schaart het Vlaams Belang zich achter de optie om in Nederland een bevoorrechte partner te zien. De samenwerking met Nederland is momenteel echter niet altijd evident. Een aantal dossiers liggen zelfs bijzonder moeilijk. In Vlaanderen heeft men daardoor vaak de indruk dat de liefde niet wederzijds is en dat de Nederlanders helemaal niet in Vlaanderen geïnteresseerd zijn. Maar omgekeerd moet erkend worden dat in wezen ook maar weinig Vlaamse politici in Nederland geïnteresseerd zijn. De heer Van Overmeire betreurt dat Vlaanderen en Nederland op heel wat vlakken van elkaar weggroeien. Het is bijvoorbeeld een complete aberratie dat op de Vlaamse televisie Nederlandse programma's met ondertitels worden uitgezonden en dat Vlaamse programma's op Nederlandse zenders worden ondertiteld.

Verder vindt het Vlaams Belang dat de hele Beneluxconstructie haar beste tijd heeft gehad. Er wordt wel met belangstelling uitgekeken naar de resultaten van de aangekondigde studie over dit onderwerp, maar men mag er eigenlijk nu al van uitgaan dat het resultaat zal luiden dat een vernieuwd Beneluxverdrag weinig meerwaarde kan bieden. De heer Van Overmeire vraagt dan ook dat vooral de optie van bilaterale samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland voor ogen zou worden gehouden en dat men de Beneluxconstructie zou laten voor wat ze is.

De heer Van Overmeire is het er ook mee eens dat Marokko, rekening houdend met de grote Marokkaanse aanwezigheid alhier (cf. trouwens ook de reeds door mevrouw Miet Smet vermelde grote Turkse aanwezigheid in Vlaanderen), in aanmerking komt als partner voor Vlaanderen in het buitenland. Hij vindt het in dat opzicht wel jammer dat Marokko uit de sector ontwikkelingssamenwerking lijkt te verdwijnen en dat men blijkbaar exclusief kiest voor Zuid-Afrika en Mozambique. Het Vlaams Belang staat achter de idee van de geografische concentratie, maar is van mening dat Vlaanderen veel meer belang heeft bij een samenwerking met Marokko dan met Mozambique. Door de aanwezigheid van een grote Marokkaanse gemeenschap in Vlaanderen liggen daar veel meer mogelijkheden en valt er veel meer uit te halen. Als er dan toch keuzes moeten worden gemaakt, ligt de keuze voor Marokko meer voor de hand dan voor Mozambique.

De fractie van de heer Van Overmeire is verder uiterst tevreden met de bevestiging dat de Vlaamse Regering zich ertoe verbindt om onder geen enkel beding het minderhedenverdrag van de Raad van Europa te ratificeren. Dat neemt niet weg dat de Vlamingen op het vlak van de buitenlandse politiek een enorme handicap hebben ten opzichte van de Franstaligen en dikwijls heel onwennig optreden. Bij de verdediging van zijn belangen is Vlaanderen ook gehandicapt door het Belgische niveau. Dit Belgische niveau promoot enerzijds wel het Belgisch federalisme als een product dat men het liefste zou exporteren naar conflictgebieden als Israël/Palestina, Bosnië, Cyprus enzovoort. Maar wanneer het Belgische federalisme anderzijds onder druk komt te staan (door onder meer de missies-Columberg of -Nabholz van de Raad van Europa), dan geeft het Belgische niveau niet thuis om het federale bestel te verdedigen. De heer Van

Overmeire vreest dan ook dat Vlaanderen bij het verdedigen van die dossiers op zichzelf zal aangewezen zijn en dus het nodige moet doen om zijn belangen veilig te stellen. De Vlaams-Belangfractie zal graag elk initiatief steunen om de Vlaamse positie te versterken, ook in Brussel.

Voor wat de internationale vertegenwoordiging van Vlaanderen betreft, kan de heer Van Overmeire begrip opbrengen voor het feit dat de middelen beperkt zijn. Er moet volgens hem dan ook in de eerste plaats naar gestreefd worden om het reeds opgebouwde netwerk in stand te houden en eventueel te verdiepen. Zowel in Parijs als in Londen beschikt men over schitterende locaties, maar als ze te klein worden – wat in Parijs inmiddels al het geval is – is uitbreiding ervan, alleen al vanuit financieel oogpunt, niet evident. Toch verdient dit alles de nodige aandacht. De denkpiste van vertegenwoordigers in het buitenland zonder vaste standplaats moet zeker nader bestudeerd worden.

Vervolgens brengt de heer Karim Van Overmeire de kwestie van het diplomatiek statuut van de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering in het buitenland aan de orde. Deze staan momenteel immers op het allerlaagste niveau op de diplomatieke lijst, hetgeen bij buitenlandse overheden de indruk van ongeschiktheid wekt. Ze lijken daardoor hulpjes van de Belgische ambassadeur te zijn, terwijl zij er in feite nevensgeschikt aan zijn. De heer Van Overmeire pleit dan ook voor overleg met het federale niveau over deze problematiek.

Hij heeft ook met tevredenheid vastgesteld dat de inspanningen voor de uitbouw van beurzen, opleidingen, detacheringmogelijkheden en stages bij internationale organisaties worden voortgezet. Het is van groot belang dat jonge Vlamingen daar kansen krijgen van de regering. Dienaangaande vraagt hij dat de minister aan de commissie een overzicht zou bezorgen van de mogelijkheden die terzake bestaan en de mate waarin die momenteel ingevuld zijn.

Het lid is het er verder mee eens dat de Vlamingen in het buitenland onmiskenbaar een potentiële troef vormen voor het Vlaams buitenlands beleid. Een organisatie als Vlamingen in de Wereld kan zijns inziens een belangrijke bijdrage leveren aan het Vlaamse imago in de wereld. De heer Van Overmeire vindt daarom dat structurele steun voor deze organisatie niet achterwege kan blijven.

De heer Van Overmeire vraagt verder wat hij zich concreet moet voorstellen bij de ontwikkeling van een ‘overkoepelende visuele identiteit’, waarvan sprake op pagina 35. Wat betekent dat in gewone mensentaal?

Op bladzijde 39 heeft de nota aandacht voor het subsidiariteitsprincipe. Gemeenten en provincies klagen nu dat er geen, of minstens onvoldoende, doorstroming is naar hun niveau. Nochtans moeten zij hier maximaal bij betrokken worden, vindt de heer Van Overmeire.

Ten algemenen titel stelt de heer Van Overmeire verder dat door de Vlaamse bevoegdheden minstens even efficiënt uit te oefenen als de federale, men vermijdt dat de tegenstanders van een regionaal buitenlands beleid argumenten in handen zouden krijgen voor onzinnige denksporen zoals een paritair samengestelde Senaat, waarin dan de gemengde verdragen zouden behandeld worden. De diligente uitoefening van de buitenlandbevoegdheden is daarbij volgens de heer Van Overmeire een opdracht van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement samen.

Afsluitend stelt de heer Van Overmeire dat de steun van de Vlaams-Belangfractie voor een aantal van de in de beleidsnota geformuleerde doelstellingen, niet wegneemt dat zijn fractie toch teleurgesteld is over het weinig ambitieuze karakter van de beleidsnota. Er wordt immers geen stap vooruit gezet in de richting van een onafhankelijk Vlaanderen als lidstaat van Europa. De heer Van Overmeire herhaalt daarom dat hij hoopt dat de werkelijke ambities van de minister groter zijn dan wat de beleidsnota initieel doet vermoeden.

C. TUSSENKOMST VAN DE HEER ELOI GLORIEUX

De heer Eloi Glorieux constateert dat de schets die de beleidsnota biedt van het fenomeen van de globalisering, eenzijdig positief is. Er wordt niet gerept over de vele negatieve aspecten. De enige kritiek die in het algemene kader van de nota voorkomt, is dat de globalisering nog niet overal is doorgedrongen en dat daarom nog niet iedereen van de voordelen kan genieten. Volgens de heer Glorieux ligt de zaak echter net omgekeerd: het zijn precies die lokale economieën en sociale systemen die de globalisering ondergaan en er de

nadelen van ondervinden. Ook de zaak-DHL was een schoolvoorbeeld van dat verschijnsel. De heer Glorieux had van de Vlaamse Regering toch een iets meer kritische houding verwacht.

Hij is anderzijds wel verheugd dat in de beleidsnota ook de Millenniumverklaring wordt vermeld, die duurzame ontwikkeling centraal stelt in de strijd tegen de armoede. Maar het blijft hoe dan ook merkwaardig te moeten vaststellen dat in één enkel document zowel de Millenniumverklaring wordt vermeld, als de er haaks op staande neoliberale globalisering.

Bij de afbakening van het beleidsdomein wordt gesteld dat ieder lid van de regering verantwoordelijk is voor het internationale verlengstuk van zijn bevoegdheden. Dat blijkt trouwens ook uit de verschillende beleidsnota's. De heer Glorieux besluit daaruit dat iedereen dus zowat zijn eigen ding doet en stelt zich daarbij de vraag wie dat gaat coördineren. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of daarover overleg bestaat.

In de beleidsvisie komen woorden als een rechtvaardige, vreedzame en welvarende internationale gemeenschap voor, of ook nog: mondiale duurzame ontwikkeling, en universele waarden en mensenrechten. In die context is het volgens de heer Glorieux dan ook schrijnend dat de vergunningen voor wapenexport onder de bevoegdheid van de minister voor Economie en Buitenlandse Handel blijven ressorteren. Hij is van mening dat beslissingen op dit vlak gebaseerd moeten zijn op een visie op het buitenlands beleid, niet op economische opportuniteiten voor de eigen industrie. Van de minister wenst hij te vernemen wat diens standpunt terzake is. Wil hij zich eventueel inzetten om die bevoegdheid naar zich toe te halen?

Over de Europese Unie worden drie pagina's lang beleidsintenties geformuleerd. Er wordt gesproken over het zichtbaar maken van Vlaanderen, maar er wordt daarbij volgens de heer Glorieux te weinig inhoudelijke verduidelijking gegeven. Wat wil men precies doen in Europa? Wat wil Vlaanderen bereiken met de grotere rol voor de regio's? Is het bijvoorbeeld de bedoeling om de sociale en de ecologische componenten van de EU te versterken? Wil men dat het sociaal overleg meer van de grond komt in de nieuwe lidstaten? Of wil men juist hun sociale normen naar hier transfereren? Over al deze punten had de heer Glorieux graag nadere opheldering gekregen van de minister.

De budgettaire problemen waarmee de Vlaamse overheid worstelt zijn volgens de heer Eloi Glorieux genoegzaam bekend. Een gevolg daarvan is de recent afgekondigde wervingsstop. Dienaangaande wenst de heer Glorieux te vernemen op welke manier dit interfereert met de in de beleidsnota geformuleerde ambitie om de Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland verder uit te bouwen. Hij geeft daarbij het geplande Vlaams regiobureau als voorbeeld. Is het in de gegeven omstandigheden mogelijk om die intentie ook daadwerkelijk en voldoende krachtig te realiseren?

De vraag naar een grotere rol voor de regio's in het Europese gebeuren is alomtegenwoordig in de beleidsnota, maar de nota zelf geeft inherent weinig visie op de toekomst van de EU weer. Nochtans zijn de grote debatten over de Europese Grondwet en de toetreding van Turkije ondertussen al op gang gekomen. Voor wat dat laatste betreft, sluit de fractie van de heer Glorieux zich aan bij de wijze woorden van mevrouw Smet.

De heer Glorieux is het eens met de stelling dat een bilateraal buitenlands beleid alleen maar krachtig kan zijn als het zich concentreert op duidelijk omschreven doelstellingen. Maar wat die doelstellingen zijn, wordt in de beleidsnota niet echt vermeld. Hij hoopt dat het Vlaams Parlement bij het uittekenen van die doelstellingen en het vastleggen van criteria en prioriteiten zal worden betrokken. De heer Glorieux constateert verder dat minister ook nog heel wat zaken wil laten onderzoeken, bijvoorbeeld hoe de reeds bestaande contacten met de regio's verder kunnen worden ingevuld, hoe een eventueel Europees district kan worden uitgebouwd, of en hoe de Benelux een meerwaarde voor Vlaanderen kan betekenen, hoe de partnerschappen met nieuwe lidstaten kunnen worden uitgebouwd, hoe met de landen aan de nieuwe buitengrens van de Europese Unie kan worden samengewerkt. Voor al dat studiewerk zijn echter ook budgetten en personeel nodig. Hetgeen de minister, volgens de heer Glorieux, overigens niet ontslaat van de plicht om de commissie in de toekomst, te gelegener tijd, op al deze punten over zijn plannen in te lichten.

Ten aanzien van China hamert de minister nogal sterk op het economische belang en de zakelijke netwerken. De heer Glorieux vraagt hoe zulks te rijmen valt met de algemene visie op het buitenlandbeleid, met name dat Vlaanderen zich in zijn internationaal optreden laat leiden door universele

basiswaarden en mensenrechten. Hij verwijst dien-aangaande bijvoorbeeld naar de situatie in Tibet. Onderschrijft trouwens ook zijn collega, mevrouw Moerman, de Vlaamse minister van Buitenlandse Handel, die algemene visie, of gaan de zakelijke belangen bij haar voor op de principes?

Ook het Midden-Oosten is, nog nadrukkelijker dan Turkije, afwezig in de beleidsnota. De heer Glorieux had dan ook graag het standpunt van de minister vernomen aangaande het al dan niet opzeggen van het associatieverdrag met Israël. Dit in het licht van de vele internationale veroordelingen van dat land, onder meer op het vlak van de mensenrechten.

Binnen de multilaterale samenwerking is de versterking van de Vlaamse aanwezigheid de belangrijkste doelstelling. De heer Glorieux vraagt zich echter af welk beleid Vlaanderen concreet in en tegenover die multilaterale organisaties zal voeren. Op welke lijn plaatst de Vlaamse Regering zich, bijvoorbeeld, in de WTO-onderhandelingen, welke invulling wil ze geven aan de kaderconventie van de Unesco over culturele verscheidenheid, welke grote thema's gaan de volgende jaren aan bod komen in de Internationale Arbeidsorganisatie of de Wereldgezondheidsorganisatie en welk standpunt neemt de Vlaamse Regering daarover in? Wat maakt overigens dat het handvol genoemde organisaties tot de voor Vlaanderen prioritaire organisaties behoren?

De heer Eloi Glorieux constateert verder dat in de beleidsnota met geen woord wordt gerept over de opvolging van de toch zeer belangrijke Top voor Duurzame Ontwikkeling van Johannesburg. Vlaanderen heeft op dat vlak in het verleden nochtans heel wat inspanningen geleverd, en dit over de verschillende beleidsdomeinen heen. Bovendien stelt het regeerakkoord uitdrukkelijk dat Vlaanderen de internationale verbintenissen inzake duurzame ontwikkeling wil uitvoeren. De heer Glorieux had hierover dan ook graag tekst en uitleg gekregen van de minister.

Voorts wil de heer Glorieux weten hoe Vlaanderen zich in de toekomst zal positioneren ten aanzien van een aantal belangrijke afspraken op de multilaterale agenda. Hij denkt daarbij bijvoorbeeld aan Caïro+10, over bevolking en ontwikkeling, aan Beijing+10, over gelijke rechten voor mannen en vrouwen, en aan de opvolgingsconferentie van

de grote Millenniumvergadering van de Verenigde Naties.

Afsluitend stelt de heer Eloi Glorieux dat het versterken van de aanwezigheid van Vlaanderen in het buitenland op zich een goede doelstelling is, waarin Groen! de minister ook volledig zal steunen. In meer inhoudelijk opzicht, dat wil zeggen voor wat betreft de concrete invulling van die doelstelling, blijft de heer Glorieux vooralsnog echter wat op zijn honger. Hij hoopt dan ook dat er hierover snel voldoende duidelijkheid geschapen zal worden.

D. TUSSENKOMST VAN DE HEER GILBERT BOSSUYT

De heer Gilbert Bossuyt stelt vast dat het Vlaams buitenlands beleid in wezen twee componenten omvat: Vlaanderen moet op de kaart gezet worden en zijn belangen moeten verdedigd worden. In het verleden was het vooral belangrijk dat Vlaanderen zich als nieuwe entiteit manifesteerde. Nu is volgens de heer Bossuyt echter het ogenblik gekomen om inhoudelijk duidelijke keuzes te maken, temeer daar de financiële middelen beperkt zijn.

In het licht daarvan verheugt het de heer Bossuyt ook dat verschillende commissieleden het idee van de beperking van de preferentiële contacten genezen zijn. De spreker is het er dienaangaande mee eens dat sterk de nadruk wordt gelegd op de contacten met Zuidelijk Afrika: Vlaanderen was daar in het verleden immers al goed vertegenwoordigd en bovendien speelt dat gebied een belangrijke rol op het Afrikaanse continent.

De heer Bossuyt is verder ook gevoelig voor de opmerkingen van mevrouw Smet inzake Turkije. Dat is een zeer belangrijk land, met een belangrijke aanwezigheid op ons grondgebied. Hij stelt voor eerder dat land als 'target' te nemen dan een aantal andere landen waar in het verleden voor gekozen is, bijvoorbeeld de Baltische staten. De commissie zal ongetwijfeld nog meer in detail moeten debatteren over welke landen voorrang moeten krijgen. Voor die contacten moeten immers ook mensen en middelen kunnen worden ingezet.

De heer Gilbert Bossuyt vindt het verder ook uiterst belangrijk dat Vlaanderen uitdrukkelijk toont dat het aandacht heeft voor wat politiek ook het meest nabij is: Europa. Het is navrant te moeten

vaststellen hoe Vlaanderen stevast achterop hinkt bij de omzetting van Europese richtlijnen in regionale wetgeving. Daar moet absoluut en ten spoedigste verandering in komen. De heer Bossuyt wil daarbij trouwens ook de hand in eigen boezem steken. Ook het Vlaams Parlement moet zich immers dringend meer betrokken gaan voelen én tonen bij de problematieken die op het Europese niveau aan bod komen en die trouwens voor een zeer groot deel te maken hebben met onze eigen bevoegdheden.

Het stoort de heer Bossuyt verder in niet geringe mate dat qua buurlandenbeleid in de tekst van de minister enkel Nederland expliciet wordt vermeld, terwijl de rest gecatalogeerd wordt als ‘andere buurlanden’. Hij is het helemaal niet eens met de eenzijdige focus op Nederland die hierin impliciet vervat ligt. Nederland een aparte en bevoorrechte plaats geven, is een gewoonte die men heeft overgehouden uit het verleden. Vandaag zijn zijns inziens de belangen die Vlaanderen ten aanzien van Frankrijk heeft, op zijn minst even belangrijk. De ontwikkelingen die gaande zijn in het grensgebied worden momenteel behartigd door de intercommunales en af en toe de provincie. Vlaanderen zou in deze veel nadrukkelijker op het terrein aanwezig moeten zijn. Van de vele verdragen die België heeft met Frankrijk, is er geen enkel dat de Vlaamse bevoegdheid bestrijkt. Er moeten volgens de heer Bossuyt op zijn minst dan ook Vlaams-Franse akkoorden komen op het vlak van ruimtelijke ordening en leefmilieu.

De heer Bossuyt vraagt dat de minister Vlaanderen uitdrukkelijk op de kaart zou zetten in Frankrijk en zich in deze materie als land op te stellen en actief te zijn. Het kan volgens hem echt niet dat bijvoorbeeld minister Peeters van Milieu, nadat zijn medewerking gevraagd werd voor een probleem van dioxine-uitstoot in de grensstreek, eenvoudigweg antwoordt dat hij die niet kan verlenen wegens tijdsgebrek en dat hij de zaak afdoet als een plaatselijk probleem.

Bovendien stelt de heer Bossuyt zich vragen over het feit dat Vlaanderen meer akkoorden heeft met de Baltische staten dan met het nabije en veel belangrijker Frankrijk. Hij dringt er bij de minister dan ook op aan de Vlaamse Regering hiervoor gevoelig te maken. Het is evenzeer belangrijk op dit vlak vernieuwing te brengen. Vlaamse contacten op ministerieel niveau worden door Frankrijk im-

mers wel degelijk aanvaard, en Vlaanderen moet dan ook ten spoedigste van deze situatie gebruik maken. Ook de andere Vlaamse ministers mogen het buitenlandse aspect van hun bevoegdheidsdomein niet verwaarlozen. Misschien moet naar een formule of een protocol worden gezocht waarbij de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid binnen de regering de rol van bewaker en coördinator speelt van het buitenlandbeleid van de andere ministers. Dit zou volgens de heer Bossuyt wellicht de vooruitgang in deze dossiers beter garanderen.

E. TUSSENKOMST VAN DE HEER LUC VAN DEN BRANDE

De heer Luc Van den Brande kondigt aan dat zijn opmerkingen niet het geheel van de beleidsnota bestrijken, maar slechts enkele punten daarvan betreffen. Hij verklaart dat hij, mocht hij deel hebben uitgemaakt van de Vlaamse Regering, ongeveer dezelfde beleidsnota zou geschreven hebben als diegene die nu voorligt. Tegelijk verwijst hij daarbij echter naar de heer Van Overmeire die in zijn tussenkomst enerzijds stelde dat hij de ‘Van den Brande-beleidslijnen’ heel goed vond, maar zich anderzijds toch niet echt kon terugvinden in de beleidsnota van minister Bourgeois. De twee stellingen zijn volgens de heer Van den Brande moeilijk gelijktijdig met elkaar te rijmen.

Hierop inpikkend verklaart de heer *Karim Van Overmeire* dat hij het over de Luc Van den Brande van 10 jaar geleden had, en over de frustratie over wat er de laatste jaren gebeurde, en niet gebeurde, op het vlak van het Vlaams buitenlandbeleid.

De heer *Luc Van den Brande* poneert als uitgangspunt voor zijn betoog dat op heden het buitenland het binnenland, en het binnenland het buitenland is geworden. De beide kunnen hoe dan ook niet meer los van elkaar gezien worden. Vlaanderen ligt in de kern van Europa en Europa is de kern van de zaak. Daarom is het niet alleen van binnenlands belang een sterk buitenlandbeleid te voeren, maar ook van buitenlands belang dit binnenlands in de hervorming van de instellingen op te nemen. Het is daarbij, binnen de soevereiniteitsdeling die tot stand kwam in de Belgische institutionele opbouw, de kernvraag in welke mate onze interne soevereiniteitsdeling ook door te zetten is op het Europese vlak.

Hij constateert verder dat we tijdens de vijf jaar van de vorige legislatuur niet minder dan vier ministers van Buitenlands Beleid hebben gehad. Iets wat de coherentie en de verdere ontwikkeling van het Vlaamse buitenlandbeleid bepaald niet ten goede gekomen is. Volgens de heer Van den Brande is het dan ook de hoogste tijd om van de Internationale culturele betrekkingen via de internationale economische betrekkingen naar een Vlaamse politieke autonomie te evolueren, die ook haar impact heeft op het buitenlands beleid. Er is immers een wezenlijk verschil tussen wat een federaal buitenlands beleid zou moeten zijn, en wat nu het buitenlands beleid van de federatie België is. Vlaanderen moet in het intra-Belgische overleg volgens hem dan ook ten volle doorwegen bij al wat te maken heeft met de positie van deelstaten.

Een goed buitenlands beleid is gebaseerd op een concentrische beleidsbenadering, waarin het Europese beleid van Vlaanderen in wezen geen buitenlands beleid is, vermits Vlaanderen zelf deel uitmaakt van Europa. De heer Van den Brande vindt die concentrische opbouw zeer belangrijk. In de huidige en toekomstige Europese context nog pleiten voor een constitutionele onafhankelijkheid van Vlaanderen is volgens hem een achterhaalde stelling uit de 19e eeuw.

Volgens de heer Van den Brande past een dergelijk onafhankelijkheidspleidooi met name niet meer binnen de huidige context van de Europese integratie, omdat het gebaseerd is op de negentiende-eeuwse doctrine van het volksnationalisme. Hij stelt vast dat deze stelling in Europa tot een nefaste verkaveling heeft geleid. Hij vraagt zich af of een dergelijke evolutie sowieso nog compatibel is met de door iedereen wenselijk geachte verdere Europese integratie. Het is volgens de heer Van den Brande daarnaast ook te eenvoudig om te denken dat met een onafhankelijkheid alle problemen op slag zouden zijn opgelost.

De essentie ligt volgens hem bij de belangenbehartiging van de Vlamingen. En daarmee bedoelt hij al wie in Vlaanderen woont, los van de origine. Het is niet de bedoeling Vlaanderen als dusdanig te exporteren, wel de Vlaamse creativiteit, de dynamiek en het ondernemerschap. Deze kenmerken van een toekomstgericht buitenlands beleid vindt hij wel degelijk terug in de prioriteiten van de beleidsnota.

Voor wat betreft het instrumentarium van het Vlaams buitenlands beleid, ziet de heer Van den Brande een dubbele paradox. Een eerste is te denken dat Vlaanderen prominent aanwezig is in de Europese Unie omdat de Vlaamse instellingen in Brussel gevestigd zijn. Dat is volgens hem niet het geval. Een tweede is te denken dat de Vlaamse dossiers goed zullen evolueren omdat Vlaanderen formeel institutioneel aanwezig is in de kern van Europa.

Hij stelt dat het departement BBIS (Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking) van wezenlijk belang is voor de opbouw, de ondersteuning, de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering van het buitenlands beleid, waarbij de nadruk natuurlijk wel op de politieke besluitvorming blijft liggen. Met zijn pleidooi voor een verdere versterking van de Vlaamse belangenbehartiging wil de heer Van den Brande zich dus zeker niet tegen de administratie of tegen de Vlaamse vertegenwoordiging binnen de permanente vertegenwoordiging keren. Hij meent enkel dat er nu op het vlak van de belangenbehartiging verdere stappen moeten worden gezet. Ook Spanje zou nu trouwens in EU-verband een aparte vertegenwoordiger krijgen voor de Spaanse deelstaten en inzonderheid voor de vier autonome Spaanse regio's.

De heer Luc Van den Brande meent verder dat het beleidsdomein buitenlandse handel uitdrukkelijk binnen BBIS gesitueerd moet blijven, zeker in het licht van de op stapel staande fusie tussen de Dienst Investeren in Vlaanderen (DIV) en Export Vlaanderen. Het zou volgens hem een zware vergissing zijn dit enkel onder te brengen bij het economisch beleid. Hij dringt er dan ook op aan dat rekening zou worden gehouden met de opmerkingen die dienaangaande werden geformuleerd in het kader van de BBB-discussie. Van de minister verwacht hij dat deze terzake een duidelijke stelling zou innemen.

In het licht van de opmerking van de heer Van Overmeire over het niet mede-ondertekenen door Vlaanderen van het Verdrag houdende de Europese Grondwet, wijst de heer Van den Brande erop dat Vlaanderen bij de ondertekening van het Verdrag van Maastricht in 1992 toch iets explicieter aanwezig was dan nu bij de ondertekening van het ontwerp van Europese Grondwet.

Dienaangaande wordt echter heel veel goed gemaakt door de belangrijke unilaterale verklaring die België bij het Europees Grondwettelijk verdrag heeft afgelegd. Deze is volgens de heer Van den Brande zeer innovatief. Er wordt daar namelijk *expressis verbis* gesteld dat de regionale parlementen integrale componenten zijn van de nationale parlementaire besluitvorming in België. Dat brengt met zich dat er vóór de eigenlijke Europese besluitvorming, dat wil zeggen in de fase van de 'early warning' én inzake de voorziening bij het Hof van Justitie een meer rechtstreekse koppeling zou kunnen zijn met de regionale parlementen. In het licht hiervan meent hij dan ook dat er in deze commissie dringend, en in samenspraak met de minister, een gedachtewisseling nodig is over de manier waarop de kansen die door deze verklaring worden geboden, kunnen worden benut door het Vlaams Parlement. Hij gaat ervan uit dat de commissieleden die kans zullen krijgen. De minister heeft immers toegezegd dat hij maandelijks de evolutie van het Europees beleid wil bespreken in de commissie.

De heer Luc Van den Brande is het ook eens met de visie van de minister op het multilateraal beleid. Hij meent echter wel dat men dit opnieuw wat harder zal moeten maken dan in de voorbije periode het geval was. Hij betreurt dienaangaande dat er in de nota geen sprake is van de EBRD (de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling). Hij meent, in het verlengde hiervan, dat de programma's met de Centraal-Europese landen zeker moeten worden voortgezet. Het netwerk van samenwerking op diverse vlakken, onder meer economische samenwerking, sociaal-economische dialoog, organisatie van de gezondheidszorg en dergelijke meer, moet volgens hem wel nodig worden geactualiseerd. Zo niet zullen veel inspanningen tot niets leiden. In de voorbije jaren was er op dit vlak namelijk een substantiële vermindering van de kredieten.

Inzake het beleid ten aanzien van de landen van de buitengordel is hij het eens met de prioriteiten in de beleidsnota. Hij meent wel dat men voorlopig een voorzichtige houding moet aannemen. Hij haalt terzake het voorbeeld aan van Oekraïne, een land waarvan de verdere evolutie momenteel erg onduidelijk is. Inzake Turkije is hij voorstander van het openen van de onderhandelingen, maar in een reversibel proces. Hij verkiest verder een toetreding van Turkije tot de Europese Unie onder strikte voorwaarden, boven een bijzonder partnerschap, waarbij de voorwaarden veel soepeler zouden worden geformuleerd.

De heer Luc Van den Brande oppert dat het tegenwoordig in is om de Benelux op het schap te zetten. Hijzelf is er echter voor gewonnen de Benelux in een enigszins ander verband te gebruiken; dat wil zeggen 'à géométrie variable'. In de parlementaire vergadering van de Benelux is niet alleen het federale parlement, maar zijn ook de regionale parlementen vertegenwoordigd. Daardoor is de Benelux-vergadering beter geënt op de Belgische staatsindeling. De Benelux maakt daardoor mee de grensoverschrijdende samenwerking tussen deelgebieden mogelijk. Voorts zou het huidige merkenbureau van de Benelux uitgebreid moeten worden tot de intellectuele rechten.

Zuid-Afrika en Zuidelijk Afrika blijven een prioriteit. Volgens de heer Van den Brande bevinden we ons, wat de geopolitieke situatie in Afrika betreft, op dit ogenblik in een merkwaardige situatie. Hij is het terzake eens met de analyse van de federale minister van Buitenlandse Zaken, maar is minder te spreken over diens strategie.

Uit zijn contacten met de Zuid-Afrikaanse president Thabo Mbeki en de Zuid-Afrikaanse minister van Landverdediging Patrick Lekota, heeft hij geleerd welke belangrijke rol Zuid-Afrika speelt. Gezien België's ervaring in Centraal-Afrika stelt hij voor te onderzoeken hoe een en ander aan elkaar gekoppeld kan worden. Op die manier zouden de lopende projecten gevaloriseerd kunnen worden.

Vervolgens leidt de spreker uit de begroting af dat er geen nieuwe Vlaamse Huizen gepland zijn. Hij erkent dat er in de huidige situatie inderdaad gediscussieerd kan worden over de vraag waar er absoluut nog een Vlaams Huis nodig is. Bovendien zijn er andere mogelijkheden waarover nagedacht kan worden. Belangrijk voor de spreker is dat de Vlaamse vertegenwoordigers politieke vertegenwoordigers in de volle zin van het woord zouden zijn. Op dit ogenblik profileren die vertegenwoordigers zich zijns inziens nog te sterk als culturele vertegenwoordigers. De heer Van den Brande vraagt minister Bourgeois nadrukkelijk alle vertegenwoordigers de opdracht te geven zich als politiek vertegenwoordiger te gedragen.

Binnen het hoofdstuk over Europa en de Europese middelen is het derde sociaal-economisch cohesierapport volgens de heer Luc Van den Brande ontzettend belangrijk. Hij laat daarbij opmerken dat Vlaanderen meer bijdraagt dan Wallonië tot de Bel-

gische inbreng in de Europese begroting. Wallonië krijgt desondanks veel meer van Europa terug dan Vlaanderen. De spreker vindt deze situatie – die een onrechtstreekse financiële transfer inhoudt – onaanvaardbaar. Hij zal daar bij een volgende gelegenheid dieper op ingaan, want een beslissing in dit dossier is nog niet voor onmiddellijk, waardoor overleg wel degelijk nog mogelijk en zinvol is. Dit dossier is evenwel uiterst belangrijk, ook binnen de nakende institutionele discussie. Men moet derhalve tot nieuwe afspraken kunnen komen.

De spreker vraagt de minister ook naar de horizontale begroting Buitenlands Beleid, kwestie van een breed zicht te krijgen op de integraliteit van de beleidsmaterie.

De heer Van den Brande verklaart afsluitend zich te kunnen terugvinden in de beleidsnota en het vooropgestelde beleid. Hij is ervan overtuigd dat deze regering ook daadwerkelijk iets zal neerzetten waarin ze gelooft. Deze regering werkt vanuit een duidelijke visie. Tijdens de vorige regeerperiode kreeg het Vlaams buitenlands beleid helemaal geen aandacht, terwijl dit belangrijke beleidsdomein bij uitstek continuïteit en dagelijkse aandacht vraagt.

F. TUSSENKOMST VAN DE HEER JAN LOONES

De heer Jan Loones acht de waardering van de heer Van den Brande voor de voorliggende beleidsnota een belangrijk en significant gegeven. Als voormalig minister-president is hij vroeger immers ook bevoegd geweest voor het Vlaams buitenlands beleid. Bovendien was hij tijdens de voorbije legislatuur ook voorzitter van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden van het Vlaams Parlement. Hij heeft op die manier al meer dan tien jaar ‘buitenlandse’ ervaring gecumuleerd.

De heer Loones verklaart verder dat hij zijn tussenkomst grotendeels wil baseren op een vergelijking met de motie die werd aangenomen door het Vlaams Parlement naar aanleiding van de bespreking van de vorige beleidsnota. Deze motie bevatte een reeks verlangens en desiderata, die de vorige Vlaamse Regering echter niet heeft uitgevoerd.

Hij wil zich in commissie ook niet laten verleiden tot een vergelijking tussen de beleidsnota en het

N-VA-programma. Hij laat dienaangaande enkel opmerken dat de N-VA niet alleen staat voor een onafhankelijke Vlaamse staat, maar ook voor de onafhankelijke republiek Vlaanderen. Deze beleidsnota zet zijns inziens een stap in de richting van een onafhankelijke republiek.

In het licht van het voorgaande zal de heer Loones zich dan ook beperken tot het toevoegen van een aantal aandachtspunten aan de beleidsnota.

In de hogergenoemde motie stond dat bij de geografische prioriteiten intensievere contacten moesten worden uitgebouwd met de buurregio's en -landen. Dit vanuit de visie dat grensoverschrijdende samenwerking tussen diverse landen ook leidt tot een groeiende interactie tussen burgers. Er gebeurt dienaangaande ook al een en ander. De interactie tussen Zuid-West-Vlaanderen en de regio Nord-Pas-de-Calais en tussen de betrokken gemeenten is zelfs ronduit bemerkenswaard.

De heer Jan Loones is zelf lid van de klankbordgroep Noord-Frankrijk, die aanstaande maandag het grensoverschrijdende samenwerkingsakkoord tussen de provincie West-Vlaanderen en Flandre-Dunkerque ondertekent. Het is dus niet alleen de Westhoek maar heel de provincie die samenwerkt met de buurregio. Er zijn daarbij diverse actoren betrokken en ook de minister zal vertegenwoordigd zijn bij de ondertekening. Die samenwerking is voor de regio minstens even belangrijk als de samenwerking met een ander buurland. Waarbij de heer Loones erkent dat het ene het andere natuurlijk ook niet echt uitsluit.

Een ander punt in de motie was het voorzetten en intensifiëren van de voortrekkersrol in Oost- en Centraal-Europa, onder meer in het licht van de toen nog nakende uitbreiding van de Europese Unie. Momenteel zijn van die groep enkel Bulgarije en Roemenië nog geen lid geworden van de EU. Ze verdienen dan ook onze volgehouden aandacht. De heer Loones wijst er daarbij op dat Bulgarije een deel van de geschiedenis gemeen heeft met Vlaanderen. In Veliko Tarnovo, de vroegere hoofdstad, is immers één van onze graven van Vlaanderen uit de periode van de kruistochten, na jarenlange gevangenschap overleden. Vlaanderen moet hoe dan ook in die regio een voortrekkersrol blijven spelen.

De heer Loones heeft in de beleidsnota ook niet expliciet iets terug gevonden over Oekraïne. Hij

vindt het spijtig dat Vlaanderen daar afwezig blijft op een voor dat land cruciaal tijdstip. Een brede volksbeweging is daar de grondslag voor een echte democratie aan het leggen, onder meer door het afdwingen van eerlijke verkiezingen. De commissie Economie heeft tijdens de vorige legislatuur een missie georganiseerd naar Oekraïne. Er was toen namelijk een begin van afspraak gemaakt om de banden met Vlaanderen aan te halen. Voormalig Vlaams buitenlandminister Jaak Gabriels heeft nog een aantal beloftes in die zin gedaan. Van dat alles is vooralsnog echter niets in huis gekomen. Hij vindt het spijtig dat Vlaanderen niet met een aantal waarnemers aanwezig is bij de verkiezingen, al ware het maar om onze expertise dienaangaande ter beschikking te stellen van het democratiseringsproces.

De spreker wil een laatste maal de motie citeren, waar er gevraagd wordt om de nodige aandacht te besteden aan de positie en de aanwezigheid van Vlaanderen in de wereld, onder meer door het gebruik van efficiënte formele en informele netwerken in het buitenland, zoals bijvoorbeeld de organisatie Vlamingen in de Wereld. De expertise over internationale instellingen moet ter beschikking worden gesteld via een programma voor jonge Vlamingen bij die organisaties. De wat oudere generatie van Vlamingen kan aan bod komen via het hoger al genoemde Ex-Change. Maar ook jonge Vlamingen kunnen expertise opbouwen, onder meer via het kmo-netwerk. Daarbij moet men zich volgens de heer Loones ook niet beperken tot Europa.

Ook in Mozambique en Palestina zijn er binnenkort verkiezingen. Het zou volgens de heer Loones insgelijks een vergissing zijn om daar niet bij aanwezig te zijn. Bij verkiezingen wordt expertise opgebouwd en worden contacten gelegd. Vlaanderen mist in dat opzicht gewoonlijk de boot, omdat de leden van het Vlaams Parlement (in tegenstelling tot die van het federale parlement) door de traditionele instanties voor verkiezingsmonitoring nooit worden gevraagd als waarnemers.

De heer Jan Loones is verheugd over de vermelding van de Vlaamse provincies en lokale besturen in de beleidsnota. Ook gemeenten bouwen expertise op over algemene internationale en ontwikkelingssamenwerking. Het is goed dat Vlaanderen daaraan meewerkt. Dienaangaande had de heer Loones van de minister wel graag vernomen wat hij pre-

cies beoogt met het afsluiten van convenants. Ook de opbouw van de beleidscel voor begeleiding is belangrijk, alleen al voor het verkrijgen van financiële ondersteuning. De gemeenten en de lokale organisaties lopen immers nogal eens verloren in de subsidiëringsprocedures voor de Europese doelstelling- en Interregprogramma's. Een degelijke begeleiding door de Vlaamse overheid is hard nodig.

Wat de Bolkestein-richtlijn betreft, lijkt er momenteel toch een aanzienlijk verschil te bestaan tussen de mening(en) van de organisaties uit het veld en die van de Vlaamse Regering. Duidelijkheid is wenselijk. De Vlaamse Regering zou hierover – zo nodig schriftelijk – toch wel eens omstandig haar standpunt mogen uiteenzetten ten overstaan van deze commissie.

Een referendum over de Europese Grondwet moet desnoods, als dat federaal niet lukt, door Vlaanderen alleen georganiseerd worden. Enkel op die manier kan de zaak voldoende worden gelegitimeerd van onderuit.

Afsluitend meent de heer Loones dat zelfs een verdeeld standpunt van de Vlaamse Regering over Turkije beter is dan er helemaal over te zwijgen. De partij van de heer Loones wil de economische samenwerking aanzwengelen. Vlaanderen kan zich niet permitteren om dat land te negeren. De volwaardige toetreding tot de EU is natuurlijk een andere kwestie.

G. TUSSENKOMST VAN DE HEER STEFAAN DE CLERCK

De heer Stefaan De Clerck wenst zijn tussenkomst te beperken tot de specifieke problematiek van de grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk. Een kwestie waarover hij trouwens ook een toekomstig parlementair initiatief aankondigt. Het is immers de hoogste tijd om in die gelegenheid een aantal beslissingen te nemen en knopen door te hakken. In Frankrijk begint men ondertussen al bepaald ongeduldig te worden om eindelijk tot concrete actie te kunnen overgaan. Niemand minder dan de Franse eerste minister, Jean-Pierre Raffarin, heeft reeds brieven gestuurd aan de Belgische autoriteiten waarin hij erop aandringt om op korte termijn een gemengde Frans-Belgische parlementaire commissie samen te stellen. Einddoel van dit alles is het tot stand brengen

van een grensoverschrijdend Europees district met een gemeenschappelijke administratie en gemeenschappelijke politieke organen. Zaken die de facto reeds volop in beweging zijn. Het ware volgens de heer De Clerck ronduit onverantwoord mocht men van Vlaamse kant uit geen leidende rol ambiëren in dat hele proces. Alle betrokken materies, zoals samenwerking van culturele organisaties en onderwijsinstellingen, aanleg van wegen en waterlopen, openbare werken e.d.m., zijn immers puur Vlaamse bevoegdheden.

De dynamiek van Noord-Frankrijk is ondertussen genoegzaam bekend. Voorheen entte de heer De Clerck zijn discours vooral op het samenwerkingsgegeven tussen regio's. Nu echter, valt er niet meer naast te kijken dat een stad als Rijsel gebruik maakt van haar positie als metropool voor de verdere uitbouw van internationale verbindingen, internationale organisaties en de academische wereld. Een strategie die ook duidelijk loont.

De heer Stefaan De Clerck dringt er dan ook nogmaals met nadruk op aan dat men het reeds verrichte voorbereidende werk nu eindelijk, en met spoed, zou gaan valoriseren. Kwestie van mee leiding en sturing te kunnen geven aan voornoemde ontwikkelingen. Daarvoor zijn twee zaken essentieel. Vooreerst moet de integraliteit van het project van de Frans-Belgische metropool door de Vlaamse overheid expressis verbis erkend worden en tweedens moeten ook de lokale echelons (die er uiteindelijk het dichtst bij staan en er ook het meest mee te maken hebben) daar ten volle, dat wil zeggen als volwaardige partners en actoren, bij betrokken worden. Het spreekt daarbij volgens de heer De Clerck uiteindelijk voor zich dat, bijvoorbeeld, Kortrijk – alleen al door het feit dat die stad nu reeds op heel wat domeinen grensoverschrijdend tewerk gaat – in de eerste lijn betrokken moet zijn bij de invulling van dat samenwerkingsproject. De Vlaamse overheid moet dringend meer aandacht opbrengen voor het betrokken netwerk van steden en gemeenten die, omwille van de inherente beperktheid van hun middelen en mogelijkheden, noodgedwongen moeten aankloppen bij de provincie en de Vlaamse overheid.

De heer De Clerck kan de overige commissieleden verzekeren dat zich daar een heel mooie, concrete, dagdagelijkse dynamiek aan het ontwikkelen is. Dat is zijns inziens het concrete Europese leven van vandaag. Het gaat om mensen uit steden die

samenkomen, uitwisselingen organiseren, elkaar ontmoeten en dergelijke meer. Nog maar een dag eerder nam hij deel aan een dergelijke bijeenkomst (over levenslang leren) met onder meer vertegenwoordigers van Göteborg, Hamburg en Enschede. Dit soort van contacten en uitwisselingen is in de huidige geëuropeaniseerde context ontegensprekelijk nuttig en nodig. De Vlaamse Regering moet de ondersteuning daarvan dan ook ter harte nemen.

Hoe dan ook zal de grensoverschrijdende samenwerking moeten gebeuren in overleg met gemeenten, intercommunales en provincies. Dienaangaande pleit de heer De Clerck ervoor dat de Vlaamse overheid hiervoor een voltijds commissaris zou aanstellen, die dan de Vlaamse Regering op een reële manier kan vertegenwoordigen op de belangrijke momenten. Die commissaris zou vanzelfsprekend ook continu moeten overleggen met de verantwoordelijken van de régions en de départements, met de préfets, de burgemeesters, de gemeenten en de provincies. Ieder van de betrokken partijen moet dat op een adequate manier, en conform zijn eigen staatsrechtelijke structuur, uitbouwen.

Hij legt er de nadruk op dat het daarbij wel moet gaan om een volle bevoegdheid, ondersteund door de administratie, die desgevallend ook gedecentraliseerd aanwezig moet kunnen zijn. De heer De Clerck dringt erop aan dat dit dossier, met het oog op onmiddellijke opvolging ervan, geagendeerd zou worden op de eerstkomende Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid. Ook de diverse betrokken parlementen moeten dringend tot afspraken komen over de samenstelling en de ondersteuning van de hogergenoemde gemengde parlementaire missie. Redenen te over, besluit de heer Stefaan De Clerck, om hier toch iets meer dan een paragraaf aan te wijden in de beleidsnota. Het feit dat de kwestie erin vermeld wordt, is zijns inziens onvoldoende. Er is meer nodig.

Afsluitend herhaalt de heer De Clerck dat hij rond dit thema eerstdaags een parlementair initiatief zal nemen.

H. TUSSENKOMST VAN DE HEER JOHN VRANCKEN

De heer John Vrancken wenst eerst en vooral even stil te staan bij de visie die in de beleidsnota wordt

geformuleerd. Daarin staat met name dat Vlaanderen zich in zijn internationaal optreden zal laten leiden door universele basiswaarden en mensenrechten, hetgeen het lid bijtreedt. Enkele leden van deze commissie hebben in dit verband al aangehaald dat er enige aandacht moet gaan naar de relaties met China, waarvan men op dit ogenblik bezwaarlijk kan stellen dat deze natie tot de democratische rechtstaten behoort. Dit meer bepaald onder verwijzing naar de kwestie van de bezetting en de onderdrukking van Tibet.

De heer Vrancken vraagt zich meer bepaald af welke criteria de minister hanteert als leidraad voor het internationaal optreden van Vlaanderen, wanneer dit gebeurt onder de voorwaarden van universele basiswaarden en mensenrechten. China behoort overigens tot de prioritaire partners waarmee Vlaanderen wil samenwerken, zoals blijkt op pagina 17 van de beleidsnota. Inmiddels is een Belgische delegatie met een driehonderdtal ondernemers op bezoek in China om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Bij deze Belgische delegatie zit ongetwijfeld een groot deel Vlaamse ondernemers.

Als de heer Vrancken in de beleidsnota leest dat de keuze van prioritaire partners het voorwerp uitmaakt van een grondige omgevingsanalyse, dan kan hij zich moeilijk voorstellen – in de wetenschap dat daar nog steeds de fundamentele mensenrechten met de voeten worden getreden – dat China na dergelijke analyse nog onder de bevoorrechte handelspartners kan vallen. Hij denkt dan aan de heropvoedingskampen voor politieke dissidenten, de concentratiekampen en het rechtssysteem, dat zijn oorsprong vindt in een totalitaire communistische staatsstructuur.

Bovendien zou, steeds volgens dezelfde beleidsnota, een samenwerking met prioritaire partners moeten samengaan met onder andere een ondersteuning van het engagement vanuit de diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Dit brengt met zich dat bij deze prioritaire partners minimale sociale rechten moeten worden gerespecteerd, zoals de vrije syndicale vereniging en het respect voor de basisnormering voor de veiligheid van de werknemers in hun werkomgeving. In dit verband heeft men de laatste weken in de media al kunnen kennismaken met enkele mijnrampen, die honderden dodelijke slachtoffers gemaakt hebben. Deze rampen zijn voornamelijk te wijten aan de zeer gebrekkige infrastructuur en een groot gebrek

aan respect voor zelfs de meest minimale veiligheidsvoorschriften.

De heer Vrancken meent dat, indien Vlaanderen in zijn buitenlands beleid ook oog wil hebben voor fundamentele basisrechten van de werknemers, het, vanuit zijn grondige omgevingsanalyse en het engagement vanuit de diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, enkel een internationale samenwerking kan tot stand brengen met landen die deze normeringen respecteren. China valt daar buiten en hij meent dan ook dat de waarde die men aan het menselijke aspect verbindt, zeker de commerciële waarde die men uit zo'n internationale samenwerking put, moet evenaren en zelfs overstijgen.

De heer Vrancken komt dan tot de tussenkomst van mevrouw Miet Smet, meer bepaald waar ze benadrukte dat Vlaanderen toenadering moest zoeken tot Turkije, al was het maar omdat in ons land een vrij grote Turkse gemeenschap leeft. Turkije mag volgens mevrouw Smet dus niet verwaarloosd worden, zeker in vergelijking tot Marokko, dat wel onder de noemer prioritaire partner valt. De heer Vrancken kan dit standpunt bijtreden, zij het dat ook dit land natuurlijk het nodige respect moet opbrengen voor de mensenrechten en het gelijkheidsprincipe tussen man en vrouw.

De heer Vrancken stelt verder vast dat de heer Karim Van Overmeire in zijn tussenkomst ook al het nodige voorbehoud gemaakt heeft ten aanzien van een al te gemakkelijke instemming van de Europese Unie met een Turkse toetreding. Maar blijkbaar maken slechts weinig commissieleden, of parlementsleden in het algemeen, er een probleem van dat dit land straks tot de Europese Unie zal behoren. Ze sluiten daarbij de ogen voor het actuele democratische gehalte van deze staat. Men lijkt er ook nogal gemakkelijk aan voorbij te gaan dat Turkije een deel van een andere EU-staat, met name Cyprus, militair bezet. De heer Vrancken kan niet aannemen dat dit ernstige feit op enigerlei manier te rijmen zou zijn met de toetreding van Turkije tot diezelfde Europese Unie.

Tot dezelfde reeks prioritaire partners wordt ook Zuid-Afrika gerekend. Dat land werd in deze commissie meer bepaald als een voorbeeld van samenleving tussen blank en zwart geprezen. De heer Vrancken denkt echter dat dit geveinsde imago van ideale samenlevingsvorm door de realiteit wordt

ingehaald. Als men momenteel met blanke burgers praat, moet men vaststellen dat de terecht afgeschafte apartheid plaats gemaakt heeft voor een nieuw soort apartheid, waarbij de blanke bevolking op systematische wijze wordt achtergesteld. Daarmee wil hij niet zeggen dat Zuid-Afrika geen bevoorrechte partner kan blijven, maar wel dat in de relaties met dit land, Vlaanderen een belangrijke missie heeft om ook dit onrecht diplomatiek aan te kaarten en zijn leidraad voor een internationaal optreden te hanteren.

In Afrika heeft men al vaak het voorbeeld gehad van het uitdeinen van interne maatschappelijk problemen naar andere omliggende of verderaf gelegen staten. Toen Zimbabwe als staat de voormalige Britse kolonie Rhodesië verving, werd hetzelfde discours gevoerd. Zimbabwe was na de onafhankelijkheid de modelstaat voor een bijna perfecte samenlevingsvorm tussen blank en zwart. Inmiddels is het weleer tweede rijkste land van Afrika – vroeger zelfs de Afrikaanse graanschuur bij uitstek, met één van de hoogste levensstandaarden – verworpen tot een economisch en sociaal kerkhof, waar dictator Mugabe de blanke boeren uit hun huizen laat verdrijven, moordt, verkracht en aan herverdeling van de landbouwgronden onder de zwarte bevolking doet, met de gekende catastrofale gevolgen.

Intussen was er zeer recent ook nog een massale uitdrijving van blanken uit Ivoorkust. De heer Vrancken maakt zich dan ook zorgen over een herhaling van dit scenario in Zuid-Afrika, waar de criminaliteit hoogtij viert en een soortgelijke evolutie op gang zou kunnen brengen. Hij vraagt de minister alert te zijn in zijn relaties met dit land en bepaalde noodstoppen in te bouwen bij mogelijke schendingen van de mensenrechten en universele basiswaarden.

Voorts moet het hem van het hart dat, wanneer de minister spreekt over het Vlaamse buitenlands beleid, hij dit vooral doet vanuit zijn positie als minister van een regering waar de sp·a deel van uitmaakt. Op zich niet zo direct een probleem, ware het niet dat een Vlaams parlements lid van de regerende coalitie, met name Steve Stevaert, samen met drie van zijn partijgenoten de staat Cuba bezocht. Hij deed dit om de vriendschappelijke banden tussen de sp·a – coalitiepartner in de regering

– en de PCC, de communistische partij van Castro, aan te halen.

De heer Vrancken wijst er daarbij op dat Steve Stevaert met zijn bezoek aan Cuba niet alleen de nationale, maar ook de internationale pers heeft gehaald. Het Belang van Limburg blokletterde zelfs “Cuba heet ‘kameraad’ Stevaert welkom en gooit kritische Nederlanders buiten”. Doordat een week voordien de Nederlandse parlementsleden Boris Dittrich van het links-liberale D66 en Kathleen Ferrier van de christen-democratische CDA werden aangehouden op de luchthaven van Havana, kwam het bezoek van de Vlaamse volksvertegenwoordiger nog extra in de schijnwerpers te staan. De Nederlandse parlementsleden wilden in Cuba poolshoogte nemen met betrekking tot de mensenrechten en aangezien de Cubaanse autoriteiten hen ervan verdachten gesprekken te willen voeren met dissidenten, werden ze prompt het land uitgezet. Iets wat in Nederland voor een stevige rel op regeringsniveau zorgde. Hetgeen er uiteindelijk toe leidde dat de Cubaanse ambassadeur in Den Haag door de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken ontboden werd.

De heer Vrancken stelt vast dat Cuba nog steeds wordt geleid door een extreem-linkse communistische dictatuur. Het is een land waar de oppositie monddood wordt gemaakt, waar de persvrijheid onbestaande is en waar politieke tegenstanders in de gevangenis verdwijnen. Enkele maanden geleden nog heeft staatshoofd Fidel Castro drie politieke vluchtelingen van wie de overtocht naar Florida mislukt was, publiek laten terechtstellen. Men kan enkel gruwen van dit soort volksdemocratieën, dat pottenkijkers uit bijvoorbeeld de EU schuwt en aanhoudt.

Het kameraadschappelijke bezoek van de voorzitter van een Vlaamse regeringspartij zou volgens de heer Vrancken dan ook kunnen worden beschouwd als een goedkeuring van het dictatoriale regime door de Vlaamse Regering. Van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid had hij dan ook graag vernomen wat diens houding is ten opzichte van dit regime. Distantieert hij zich van de stappen die door een lid van een van zijn coalitiepartners werden gezet? Werd dit overigens besproken binnen de Vlaamse Regering?

Afsluitend drukt de heer John Vrancken de hoop uit voldoende aandachtspunten te hebben aan-

gebracht, opdat het internationale optreden van Vlaanderen zich echt en onvervalst zou laten leiden door universele basiswaarden en mensenrechten, zoals dat ook in de beleidsvisie werd vastgelegd. Dienovereenkomstig hoopt hij ten slotte nog dat de minister voldoende alert zal zijn bij het afsluiten van samenwerkingsakkoorden met de aangehaalde prioritaire partners.

I. TUSSENKOMST VAN MEVROUW SABINE POLEYN

Mevrouw Sabine Poleyn stelt vast dat er al heel wat interessante topics aan bod zijn gekomen naar aanleiding van de tussenkomsten van de vorige sprekers. Om niet in herhaling te vervallen zal zij haar eigen tussenkomst beperken tot het stellen van een drietal aanvullende vragen.

Ze stelt vooreerst vast dat de minister, zowel in het onderdeel algemeen buitenlands beleid als in het onderdeel ontwikkelingssamenwerking van zijn beleidsnota, verklaart meer aandacht te willen schenken aan de rol van Vlaanderen op de multilaterale fora. Anderzijds meent ze toch ook te moeten constateren dat op de begroting de kredieten van de desbetreffende basisallocaties dalen. Hoe denkt de minister derhalve een en ander te zullen financieren? Of zijn er gewoon minder kosten verbonden aan deze beleidsintentie? Het is haar verder ook niet geheel duidelijk wat nu precies de input zal zijn van Vlaanderen op die multilaterale fora. Welke standpunten zal het er naar voren brengen en in hoeverre zal het er daadwerkelijk iets te zeggen hebben?

Gezien het Vlaams Parlement als algemene beleidslijn vooropstelt dat er geijverd moet worden voor meer transparantie, verzoekt mevrouw Poleyn vervolgens de minister dit principe ook in acht te willen nemen bij de besprekingen met en binnen de multilaterale gremia, bijvoorbeeld binnen de Wereldhandelsorganisatie. De besluitvorming op dat niveau – waar we nochtans allemaal in toenemende mate de gevolgen van ondergaan – kan momenteel immers bezwaarlijk een toonbeeld van transparantie en democratie genoemd worden.

Ze beaamt verder dat Zuid-West-Vlaanderen de facto reeds op diverse vlakken een sterke band met Noord-Frankrijk heeft ontwikkeld. In het licht daarvan komt het haar echter wat bevreemdend

over dat er momenteel – op een aantal akkoorden over technische materies na – nog geen soortgelijke algemene samenwerkingsakkoorden blijken te bestaan tussen de verschillende deelstatelijke entiteiten van de Belgische federatie onderling. Van de minister had zij dan ook graag vernomen of er misschien plannen bestaan in die richting.

J. TUSSENKOMST VAN MEVROUW STERN DEMEULENAERE

Mevrouw Stern Demeulenaere houdt eraan in naam van de VLD-fractie toch nog enkele vragen toe te voegen aan het lijstje.

Vooreerst een algemene opmerking: de beleidsnota is haars inziens behoorlijk vaag. Een beleidsnota zou nochtans bol moeten staan van concrete actiepunten met duidelijk afgebakende strategische keuzes. Om iets in die zin te vinden, dient men echter de summiere bijlage te raadplegen, die in het document is opgenomen onder de titel ‘Samenvatting van de strategische keuzes en beleidsopties’. En zelfs die bijlage is beperkt tot het definiëren van het hoe, wat en waarom. De VLD-fractie vreest dat deze inherente vaagheid van de beleidsnota elke evaluatie, laat staan analyse, van de geboekte vooruitgang op de onderscheiden delen ernstig zal bemoeilijken. Afhankelijk van het standpunt van waaruit men de zaak bekijkt, zal men constateren dat ofwel alles, ofwel niets gerealiseerd is.

Er is in de vorige tussenkomsten al heel wat gezegd over de Europese Unie. Desalniettemin wenst mevrouw Demeulenaere een en ander toch nog nader toegelicht te zien. Ze verwijst daarbij vooreerst naar het voornemen van de minister om actief gebruik te maken van het vroege waarschuwingssysteem (de ‘early warning’) inzake subsidiariteit. Als het Europees Grondwettelijk Verdrag goedgekeurd wordt, dan moet dat evidentierwijze een taak zijn van het parlement. In het protocol betreffende de toepassing van beginselen van subsidiariteit en evenredigheid staat immers dat het de nationale parlementen (eventueel op advies van de regionale parlementen) zijn, die de Europese Commissie een gemotiveerd advies terzake moeten toezenden. Werden er daarover reeds concrete afspraken gemaakt of kan de minister de passage verduidelijken?

Mevrouw Stern Demeulenaere hoopt verder dat de minister de klassieke eisen over de erkenning

van Vlaanderen en de andere gewesten en gemeenschappen door Europa intussen ook blijft verdedigen en zal blijven ijveren voor de volwaardige erkenning van de interne Belgische regeling door de Europese Unie.

Werken met Conferentie van ministers-presidenten van Regio's met Wetgevende Bevoegdheden (REGLEG), waarvan mevrouw Demeulenaere het nut overigens niet in vraag stelt, houdt haars inziens toch nog altijd beperkingen in. De situatie is in elke federaal georganiseerde lidstaat immers anders. Als andere lidstaten de indruk krijgen dat er hen iets wordt opgedrongen, zouden de verwezenlijkingen wel eens kleiner kunnen zijn dan hetgeen via de intern Belgische regeling is bekomen. Van de minister had mevrouw Demeulenaere daarom graag vernomen of hij daarover reeds contact gehad heeft met zijn federale ambtsgeenoot.

In het verlengde daarvan vraagt zij ook of de minister nog veel heil verwacht van het Comité van de Regio's. Enerzijds is dat de enige institutionele erkenning van de regionale dimensie door de Europese Unie. Maar anderzijds is het Comité ook een verzameling van sterke en zwakke regio's, steden en vage regionale verbanden. Een disparate samenstelling dus, die een sterke opstelling van het Comité van de Regio's hoogst onwaarschijnlijk maakt.

Ook over het bilaterale Vlaamse buitenlandse beleid heeft mevrouw Stern Demeulenaere een aantal vragen. Op welke termijn wil de minister de strategienota's per buurland of bilaterale partner afwerken? Welke rol zal de Benelux nog spelen anno 2010? Mede door de sterke Europese integratie, heeft die organisatie haar beste tijd en grootste politieke relevantie immers duidelijk achter zich. Daarnaast bestaat natuurlijk ook het gevaar dat Vlaanderen op te veel regio's tegelijk gaat focussen, waardoor de samenwerking enkel kan verwateren.

In tegenstelling tot een aantal andere commissieleden vindt het lid het goed dat de minister de relaties met China wil intensifiëren. Het ziet er naar uit dat de 21ste eeuw, de eeuw van China zal zijn. Vlaanderen heeft er dus belang bij daar niet te ontbreken.

Ook mevrouw Demeulenaere had van de minister graag een overzicht gekregen van de concrete rela-

ties tussen Vlaanderen en de multilaterale instellingen. Welke vrijwillige bijdragen geeft Vlaanderen? Hoeveel ambtenaren, en in welke functie, werden en worden er gedetacheerd naar die instellingen?

Mevrouw Stern Demeulenaere sluit haar tussenkomst af met een aantal algemene bedenkingen. Natuurlijk zou het interessant zijn al meer te kunnen vernemen over de overkoepelende visuele identiteit van Vlaanderen in het buitenland. Het is ook goed dat de minister zich voorneemt op een selectieve en doeltreffende manier gebruik te maken van het Vlaams verdragsrecht. Vooral in de eerste jaren na de verwerving van dit recht, bij het Sint-Michielsakkoord van 1993, was het enthousiasme groot om verdragen af te sluiten. Daarbij werd de meerwaarde of de mogelijkheid tot betekenisvolle uitvoering van de verbintenissen niet altijd voldoende onderzocht. De evaluatie die in de vorige regeerperiode van deze instrumenten werd gemaakt, kan nu haar vruchten afwerpen.

III. BESPREKING: ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

A. ALGEMEEN SITUERENDE REPLIEK

Bij de aanvang van zijn replieken spreekt minister Bourgeois zijn tevredenheid uit over het feit dat er in deze commissie op een vruchtbare manier gediscussieerd wordt over zijn beleidsnota. Hij constateert daarbij dat er – zoals mocht verwacht worden – over een aantal aspecten eensgezindheid bestaat, maar dat er anderzijds toch ook meningsverschillen blijven bestaan. Dat hoeft niet te verbazen; zelfs tussen de meerderheidspartijen liggen de klemtonen al eens anders. Verder preciseert de minister dat de beleidsnota zijn visie als lid van de Vlaamse Regering weergeeft en dus niet mag gelijkgesteld worden met zijn partijpolitieke visie.

B. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW MIET SMET

De minister stelt dat mevrouw Miet Smet een goede uiteenzetting heeft gehouden over de relatie van Vlaanderen met Europa en over de totstandkoming, de beïnvloeding en de impact van de Europese regelgeving. De minister steunt die visie.

De nationale parlementen moeten hun ‘Europese’ bevoegdheden uitoefenen en streven naar een grotere betrokkenheid. Het systeem mag anderzijds echter ook niet té stringent zijn. In Denemarken bijvoorbeeld, is de minister met handen en voeten gebonden aan de door de Folketing ingenomen standpunten en mag hij zonder terugkoppeling geen daarvan afwijkende (compromis)akkoorden sluiten. Een dergelijke situatie is contraproductief, aangezien ze het normale overlegproces binnen de Europese ministerraden ernstig hindert. Er moet volgens de minister dan ook gestreefd worden naar een redelijk en werkbaar evenwicht. Het parlement moet zijn rol spelen, maar daarbij meteen ook rekening houden met de specificiteit van de Europese besluitvorming. De ‘nationale’ parlementen kunnen, indien ze dat tenminste willen, in deze – nu én in de toekomst – echter veel meer doen dan momenteel het geval is. Vandaar ook dat de minister het parlement de hand wil reiken om samen een sterkere Europese werking uit te bouwen.

Wat de ‘Vinger aan de Europese pols’-tabellen betreft, zegt de minister dat het systeem ondertussen reeds bestaat. Het is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De basis ervan wordt gevormd door de startnota die bij het begin van elk Europees voorzitterschap (dat wil zeggen zesmaandelijks) wordt opgesteld. Daarvan zal dan maandelijks een aangevulde en geactualiseerde versie gemaakt worden.

Dienaangaande verheugt het de minister dan ook dat de commissie klaarblijkelijk ten volle bereid is op zijn voorstel in te gaan. Hij stelt voor om de documenten zeker de eerste keer persoonlijk over te maken en toe te lichten en dit daarna ambtshalve te laten gebeuren. Er zal ook telkens een overzicht bij zijn van de elementen en dossiers waarvan bij prioriteit werk gemaakt moet worden. Telkens wanneer de commissie dat wenst, zal de minister vanzelfsprekend ook nadere toelichting komen verschaffen in het parlement.

De vraag over de financiële return vanuit Europa naar Vlaanderen vond minister Bourgeois bijzonder interessant. Hij wijst er daarbij op dat dit punt ook reeds zijdelings aan bod is gekomen naar aanleiding van het recente parlementaire debat over de studie rond de financiële transfers. De administratie Buitenlands Beleid heeft samen met de administratie Planning en Statistiek geprobeerd de geldstromen vanuit Europa in kaart te brengen. Dit is echter een zeer moeilijke, zoniet onmogelijke

zaak gebleken, omdat een deel van die geldstroom rechtstreeks, en een ander dan weer onrechtstreeks naar Vlaanderen vloeit. Zo wordt de steun van de Europese Commissie voor het Socrates-project bijvoorbeeld rechtstreeks aan de universiteiten uitgekeerd, terwijl de financiering van de mobiliteitsbeurzen dan weer via de Vlaamse overheid uitbetaald wordt. Via een rondvraag bij de diverse departementen werd geprobeerd de zaak zo veel mogelijk in kaart te brengen, maar de gegevens blijven hoe dan ook onvolledig. De minister heeft daarbij trouwens de stellige indruk dat Europa zelf ook niet kan of wil zeggen over welke bedragen het precies gaat.

Dit vermoeden wordt door mevrouw *Miet Smet* beaamd. Zij heeft daarover in het Europese parlement immers een vraag gesteld, maar kreeg er nooit antwoord op.

De minister vindt in elk geval dat het niet kan dat het Europese niveau, dat iedereen over van alles en nog wat transparantie oplegt, over dit specifieke onderwerp zelf niet de minste transparantie biedt. Hij wil dit euvel langs politieke weg verhelpen. Minister Bourgeois vermoedt wel dat minister Moerman, die instaat voor de opvolging van het Europees regionaal beleid, er iets klaarder, maar waarschijnlijk ook onvolledig, zicht op zou kunnen hebben. Voorlopig is Vlaanderen echter niet in staat een volledig overzicht van deze geldstromen op te maken.

Met betrekking tot de Vlaamse vertegenwoordiging in Europa en/of de uitbouw van een Vlaams regiobureau, geeft de minister mevrouw Smet gelijk wanneer zij stelt dat Europa zo dichtbij is dat Vlaanderen het zelfs niet meer ziet. De keerzijde hiervan is trouwens ook dat Europa veel dichterbij Vlaanderen staat dan bij welke andere regio ook. Om het met een wat overdreven boutade te zeggen, het volstaat bijna dat de Europese ambtenaren in Brussel 's morgens op de trein de Vlaamse pers lezen, opdat ze iedere dag als eerste werk een Vlaams dossier, t.t.z. meestal een dossier tegen Vlaanderen, zouden kunnen openen. Als voorbeeld hiervan verwijst de minister naar de problematieken van het voormalige aparte VRT-sportnet Sporza en naar de, Europees fel omstreden, must-carryverplichting van de kabelmaatschappijen voor Vlaamse zenders.

Bij wege van concreet antwoord op de vraag van mevrouw Smet stelt de minister echter dat hij eerst-

daags de nodige contacten zal opstarten. Hij denkt daarbij onder andere aan een PPS-constructie en vindt het vooral belangrijk dat zo veel mogelijk actoren bij dat regionaal bureau betrokken zouden worden. Hij denkt daarbij zowel aan de overheid in al haar vormen, aan het middenveld in zijn vele verschijningen, als aan de particuliere sector. Dit alles samengebracht in een nog nader uit te werken formule, die zich niet inlaat met privé-lobbying.

Het hoofdstuk Turkije kwam in meerdere tussenkomsten aan bod. De minister heeft daarbij akte genomen van de verschillende standpunten. Hij stelt voor daar dieper op in te gaan van zodra de strategische nota's zijn uitgewerkt. Dat Turkije niet in de beleidsnota was opgenomen, wil overigens zeker niet zeggen dat de minister dit onderwerp uit de weg wil gaan. Hij zal zijn strategische visie verder uitwerken in zijn eerste beleidsbrief, die hoe dan ook een verdere uitwerking zal vormen van de beleidsnota. Hetzelfde geldt trouwens voor de Balkanlanden.

Met betrekking tot Zuid-Afrika spreekt het volgens de minister voor zich dat het beleid moet voortgezet worden. Hij vindt dat dat land een zeer positieve rol speelt op het Afrikaanse continent. Het is ook duidelijk dat er wel degelijk naar een goed publiek bestuur wordt gestreefd, maar dat het gebrek aan middelen hen soms parten speelt. Hoewel de heer Vrancken naar aanleiding van de problemen bij de transitie enig voorbehoud uitte met betrekking tot Zuid-Afrika, kan minister Bourgeois alleen maar grote bewondering hebben voor de manier waarop voormalig president Nelson Mandela het overgangsproces liet verlopen. De minister ondervindt verder in zijn contacten met Zuid-Afrika dat er inderdaad duidelijk aan afirmatieve actie wordt gedaan ten aanzien van de zwarte bevolkingsgroep, maar meent anderzijds niet dat de blanken er structureel uitgesloten worden. Iets wat overigens ook weerspiegeld wordt door de economische realiteiten in Zuid-Afrika.

De inhaalbeweging van de onder de apartheid achtergestelde groepen, is echter zeker een realiteit. Ook op andere vlakken vindt de minister het Zuid-Afrikaanse beleid zeer modern. Hij vermoedt zelfs dat Europa over tien jaar op verschillende vlakken achterop zal hinken.

Daarop inpikkend wijst mevrouw *Miet Smet* op de aidsproblematiek die er niet opgelost geraakt omdat president Mbeki ze ontkent.

Dienaangaande geeft *minister Bourgeois* toe dat aids inderdaad een probleem blijft. Toch wijst hij er tevens op dat hem in het Tropisch Instituut te Antwerpen verzekerd werd dat er een kentering gaande is.

De minister geeft mevrouw Smet ook gelijk wat haar opmerking over de subsidie aan Ex-Change betreft. Die komt momenteel inderdaad vanop de begroting Buitenland. De organisatie Ex-Change stuurt mensen met managementervaring of technische expertise voor korte tijd naar het Zuiden, om er te gaan helpen bij het opstarten van nieuwe, kleine bedrijfjes. Dit gebeurt vrijwillig door gepensioneerden of door nog actieve mensen tijdens hun vakantie.

Het werkterrein waarop die organisatie actief is, zou inderdaad ook uitgebreid moeten kunnen worden naar onder meer onderwijs en gezondheidszorg, de non-profitsector met andere woorden. De getuigenissen zijn dermate overtuigend dat dit project volgens de minister zeker verdere steun verdient. Hij gaat dienovereenkomstig akkoord met de nood aan verhoging van de subsidies, maar vraagt mevrouw Smet daar toch geen amendement voor in te dienen. Dit op de eerste plaats omdat de subsidie een niet-nominatim vermelde subsidie in de begroting is, die de minister graag zou overhevelen naar Ontwikkelingssamenwerking. Hij zou ze dus niet graag verankerd zien bij Buitenland, aangezien dit de beoogde overhevelingsoperatie begrotingstechnisch weer zou bemoeilijken. Wat omgekeerd overigens zeker ook niet betekent dat de subsidie dit jaar in het gedrang zou komen.

Minister Bourgeois belooft in elk geval dat hij de bijkomende middelen zal zoeken om de subsidie in kwestie te kunnen verhogen. Na overleg met de directeur-generaal lijkt een verhoging met 25.000 euro haalbaar. De minister roept op niet te snel te willen gaan omwille van de noodzakelijke kwaliteitsbegeleiding die gepaard zal moeten gaan met de uitbreiding van het werkterrein. Ook de vzw Ex-Change zelf is in de eerste plaats op zoek naar zinvolle en kwalitatieve projecten.

Hieromtrent deelt de commissievoorzitter, de heer *Karim Van Overmeire*, aan de commissieleden mee dat er samen met de vzw Ex-Change een bezoek aan Den Haag wordt gepland voor einde januari 2005. Men zou daar meer bepaald de Nederlandse organisatie PUM (Programma Uitzending Mana-

gers) bezoeken. Dit is een reeds lang bestaand Nederlands initiatief dat ondertussen ook behoorlijk groot is geworden. Doel van het bezoek is om de leden van de commissie een inzicht te geven in de manier waarop er concreet tewerk gegaan wordt en hen te laten delen in de ervaringen en ideeën die men in Nederland reeds heeft opgedaan. Dit kan dan nuttig aangewend worden bij de verdere uitbouw van de Vlaamse zusterorganisatie.

De minister verklaart dit een uitstekend initiatief te vinden. Hij wijst er tegelijk wel op dat de beschikbare middelen daar veel hoger zijn, met name dankzij de inbreng van ethische beleggingsfondsen. De minister rekent er evenwel op dat de beschikbare budgettaire ruimte vanaf 2007 opnieuw zal toenemen. Zijns inziens zal dat ook noodzakelijk zijn.

C. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER KARIM VAN OVERMEIRE

Vervolgens komt de minister tot de vragen van de heer Karim Van Overmeire. Dat de respectievelijke bevoegdheden Buitenlandse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking door één minister beheerd worden, schept kansen. En ook de vertegenwoordiging in het Europese Regiobureau valt, overeenkomstig de regeerverklaring, onder zijn bevoegdheden, wat evidentierwijze de coherentie ten goede zal komen.

De minister heeft er verder geen moeite mee om toe te geven dat de Vlaamse Regering het N-VA-programma niet integraal heeft overgenomen. Maar als democraat en als lid van een regeringsploeg verdedigt hij vanzelfsprekend het beleid van de Vlaamse Regering. Hij streeft verder wel degelijk naar rechtstreekse inspraak van Vlaanderen binnen de huidige federale en Europese context. Dat laatste is zijn eigen overtuiging, die evenwel ook door anderen werd bevestigd, onder meer door de heer Van den Brande.

In de beleidsnota wordt het Vlaamse streven naar medeondertekening van Europese verdragen geformuleerd. De minister laat dienaangaande echter wel opmerken dat het niet is omdat Vlaanderen daarnaar streeft, dat dit streven ook de realiteit zal worden. In 1998 bereikte een gemengde werkgroep binnen de ICBB een akkoord om Europese verdragen met één handtekening te ondertekenen, welis-

waar met de toevoeging dat de handtekening ook alle deelstaten bindt. De Belgische overheid heeft dat akkoord gemeld aan de Europese Commissie en aan het secretariaat van de Europese Raad. Dit akkoord is trouwens ook verschenen in het Europese Publicatieblad. Dit is derhalve de vigerende regeling, die werd toegepast bij de ondertekening van het Verdrag betreffende de Europese Grondwet.

Minister Bourgeois had de Europese Grondwet graag mee ondertekend, maar op Belgisch niveau viel daar geen afspraak over te maken, aangezien de andere deelstaten daar niet in geïnteresseerd waren. Bovendien had deze afspraak dan nog eerst genotificeerd moeten worden aan de Europese instanties. En daarbovenop had het organiserende land – Italië – laten weten dat er maar twee personen per lidstaat mochten ondertekenen.

Daarop inpikkend merkt de heer *Luc Van den Brande* op dat het Verdrag van Maastricht werd ondertekend door de toenmalige eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, in aanwezigheid van minister-president Guy Spitaels en hijzelf. Bij de start van de Intergouvernementele Conferentie ter voorbereiding van het Verdrag van Nice was de afspraak met de federale regering dat hij het woord mocht voeren namens Vlaanderen. Dat was in beide gevallen weliswaar een uitzonderlijke toestand, maar het zorgde wel tweemaal voor een herkenbare aanwezigheid van Vlaanderen. De heer Van den Brande pleit er dan ook voor de huidige mogelijkheden maximaal te benutten. Het buitenlands beleid is op dit ogenblik volledig in handen van de federale overheid. Vlaanderen moet in het intern Belgische overleg dan ook pleiten voor een buitenlandse politiek van de federatie België.

Minister Bourgeois deelt voor wat dit laatste betreft de mening van de heer Van den Brande, maar ondertussen dient hij wel het bestaande samenwerkingsakkoord te respecteren. Hij zal de commissie een kopie van het betreffende akkoord, zoals verschenen in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, bezorgen (Bijlage 1) en verklaart pogingen te zullen ondernemen om dat akkoord open te breken.

Vervolgens verklaart de minister dat hij de mening is toegedaan dat het Vlaams Parlement een rol kan spelen in de discussie over een Europees referendum. Er zijn enorme juridische bezwaren:

de Raad van State zegt dat zelfs een niet-bindende volksraadpleging onmogelijk is. En dat standpunt is federaal overgenomen in de herzieningverklaring van de Grondwet. De minister preciseert verder dat de procedure-agenda voor wat de Europese Grondwet betreft, onder de bevoegdheden van de minister-president valt.

Minister Bourgeois benadrukt dat hij opnieuw een grotere rol zal spelen in de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid.

De kwestie Turkije is reeds op twee manieren aan bod gekomen: de bilaterale contacten van Vlaanderen en de toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Voor wat dit laatste betreft, herhaalt de minister dat de Vlaamse Regering nog geen standpunt heeft ingenomen over de toetreding.

Minister Bourgeois beaamt dat niet alle heil verwacht moet worden van het Comité van de Regio's, maar benadrukt dat het Comité toch zijn nut heeft. Het is een kans om netwerken op te bouwen, ook al zijn de erin vertegenwoordigde regio's dan heel verscheiden. Het spectrum van de aanwezige entiteiten gaat immers van deelstaten met maximale bevoegdheden tot steden, met alle mogelijke tussenvormen. Contacten leggen met gelijkgezinden levert overigens ook niet altijd onmiddellijk resultaat op, maar het kan op termijn toch leiden tot een gemeenschappelijke strategie.

De minister is er hoe dan ook van overtuigd dat Vlaanderen een rol moet spelen in Europa. Over de strategie met betrekking tot de split vote moet worden onderhandeld, aangezien de split vote maar via federale en Europese institutionele hervormingen kan worden gerealiseerd. De federale minister van Buitenlandse Zaken heeft dezelfde optie, maar men moet beseffen dat als men er nu werk van begint te maken, het nog zeker tien jaar duurt vooraleer de split vote gerealiseerd kan worden. Belangrijk is evenwel dat de Vlaamse Regering, gedragen door alle partijen, ervoor wil gaan.

Verder is en blijft Nederland voor Vlaanderen dé prioritaire partner bij uitstek. De minister wijst erop dat hij van het Vlaams Belang in de commissie Media het tegenovergestelde signaal krijgt. Daar vraagt die fractie om niet meer samen te werken met Nederland in het BVN-project, en stelt ze dat men een eigen Vlaamse zender moet oprichten. De minister gaat er in deze voor om met Nederland

te blijven samenwerken, niet alleen om principiële redenen maar ook omdat dit een reële meerwaarde biedt. Een samenwerking met ongeveer twaalf satellietzenders laat toe om over heel de wereld uit te zenden. De minister is dan ook van mening dat die internationale mediasamenwerking verder moet worden doorgedreven.

Wat de Benelux betreft, wil de minister een evaluatie 'in globo' maken. Hij wil de waarde van de Benelux nagaan in het licht van de voortschrijdende Europese integratie en van de bevoegdheden die Vlaanderen sinds 1993 heeft om rechtstreeks met Nederland (en Luxemburg) verdragen te sluiten en te praten. Als blijkt dat er een meerwaarde bestaat, is de tweede vraag hoe men die het best kan consolideren.

Het Benelux-verdrag loopt af in 2010. Na vijftig jaar is het tijd dat er een evaluatie gebeurt. Hij stelt voor dat er over die evaluatie een debat zou worden gevoerd in het parlement en dat zou worden nagegaan hoe Vlaanderen het best te werk gaat. Het is evident dat Vlaanderen een rol moet kunnen spelen bij de verdragsherziening. Op een aantal pertinente vragen moet een antwoord worden gegeven. Men dient daarbij volgens de minister echter wel te beseffen dat de uitvoering van verdragen geld kost en dat de begroting Buitenland dus eventueel zal moeten worden aangepast.

De minister is ook niet van plan om de samenwerking met Marokko stop te zetten. Er zal wel een verschuiving zijn, omdat er een aantal problemen waren inzake de implementatie van een aantal ontwikkelingssamenwerkingsprojecten.

In het regeerakkoord staat klaar en duidelijk dat de Vlaamse Regering het Minderhedenverdrag van de Raad van Europa niet zal ratificeren. De Vlaamse Regering gaat daarom in het buitenland doen wat mogelijk is om de visie van Vlaanderen bekend te maken en om duidelijk maken dat het niet gaat om historische minderheden, maar wel om inwijkelingen die zich niet hebben aangepast.

Het Nederlands is inderdaad geen courante taal op de meeste in Brussel gevestigde buitenlandse ambassades. De minister stelt daarenboven vast dat bij veel mensen in het buitenland jammer genoeg het idee leeft dat België een eentalig Franstalig land is. Op het vlak van de ambassades zijn er ondertussen echter al heel wat initiatieven genomen.

Zo worden lessen Nederlands aangeboden aan de ambassades. Een aantal ambassadeurs spreekt trouwens al heel goed Nederlands. Ze zijn ook duidelijk enthousiast over het initiatief. Niet iedereen is even begenadigd in het aanleren van talen, maar er worden toch positieve acties ondernomen. De minister vindt het voorts bijzonder belangrijk dat de ambassades weten dat de meerderheid in dit land Nederlands spreekt en dat ze de moeite doen om onze taal te leren. Verder wordt twee keer per week aan de ambassades een overzicht gestuurd van de belangrijkste persartikels in de Vlaamse kranten. Dit initiatief zorgt voor een tegengewicht voor het feit dat er op de ambassades doorgaans alleen Engelse of Franstalige kranten worden gelezen. Bovendien wordt ook een elektronische kopie in het Frans, Engels of Duits bezorgd. In samenwerking met de Warande en de provincies worden daarnaast ook bezoekprogramma's uitgewerkt voor de ambassadeurs, waarin ze kennis kunnen maken met het Vlaamse bedrijfsleven. Er gebeuren dus al heel wat zaken en die werpen ook duidelijk vruchten af.

De idee van vertegenwoordigers in het buitenland zonder vaste standplaats verdient volgens de minister aandacht, zeker in een periode van beperkte middelen. Over het diplomatieke statuut van de Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland wil de minister overleg plegen met zijn federale collega. Er bestaat dienaangaande ook een probleem inzake de titulatuur van de Vlaamse vertegenwoordigers. Officieel worden ze gemeenschapsattaché genoemd. Een term die hen twee keer onrecht aandoet. Ze zijn meer dan gemeenschapsattaché want ze vertegenwoordigen de Vlaamse Regering in het buitenland voor de volle bevoegdheden. Verder is attaché de laagste diplomatieke rang. De minister ondervindt op het terrein dat de samenwerking met de federale diplomatie varieert naargelang de ingesteldheid van de ambassadeur. Op sommige ambassades zijn de gemeenschapsattachés volwaardige collega's, maar op andere plaatsen gaat het merklijk minder vlot.

Over de beurzen, stages en dergelijke zal de minister een nota bezorgen om bij het verslag te voegen (Bijlage 2). Voor de vzw Vlamingen in de Wereld is er een subsidie nominatim ingeschreven in de begroting. Het gaat over 250.000 euro. Met die vzw moet ook een beheersovereenkomst worden gesloten.

Over het project voor een overkoepelende visuele identiteit kan de minister eigenlijk niet meer zeggen dan wat hij al gezegd heeft. Het concept moet nog worden uitgewerkt. Dat zal worden uitbesteed aan professionele bureaus. Daarvoor moet een aanbesteding worden uitgeschreven. De Vlaamse Regering heeft beslist dat het belangrijk is dat Vlaanderen met een 'merkgezicht' in het buitenland optreedt. Het initiatief is genomen door het departement van de minister. Op het moment dat hij aantrad, waren er evenwel al vergaande onomkeerbare beslissingen genomen om aparte 'gezichten' uit te werken voor Toerisme Vlaanderen en Export Vlaanderen. Die worden even bevroren. Voor Toerisme Vlaanderen is dat binnenlands niet meer mogelijk, maar het is op zich niet erg dat er binnenlands met het nieuwe logo wordt gewerkt. In het buitenland is evenwel een eenvormig en herkenbaar imago belangrijk.

Wat de subsidiariteit betreft, stelt het regeerakkoord dat Vlaanderen gaat voor gemeentelijke autonomie en voor minder betutteling. De minister wil er zelf ook maximaal voor gaan om de Vlaamse bevoegdheden optimaal te benutten. Het is de essentie van de beleidsnota, ook en vooral Europees.

D. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER ELOI GLORIEUX

In antwoord op de uitspraak van de heer Glorieux over een gebrek aan weerwerk tegen de globalisering, zegt de minister dat er dienaangaande wel degelijk een antwoord in de beleidsnota staat. De minister gaat voor een eigen open identiteit en voor het subsidiariteitsprincipe, ook in Europa. Dat is het enig mogelijke antwoord op de schaalvergroting en mondialisering.

Verder schrijft Vlaanderen zich in principe in de Bolkestein-richtlijn in. De eenmaking van de Europese dienstenmarkt is op zich een goede zaak, maar de Vlaamse Regering wil daar wel de scherpe kantjes van afvlijen, via beperkingen op sociaal en cultureel vlak. De subsidiariteit speelt in deze zeker een rol en een aantal zaken kunnen niet worden geliberaliseerd zolang er niet ook een minimale fiscale en sociale harmonisatie in Europa is.

De minister is in elk geval tevreden dat de Vlaamse Regering een standpunt heeft ingenomen tegen-

over de Bolkesteinrichtlijn. Hij betreurt dat de federale regering daar niet in lijkt te slagen. Als er geen federaal standpunt komt, zal België bij de bespreking van dit onderwerp op Europees niveau niet aan bod komen, en dan hebben de inspanningen van de Vlaamse Regering tot niets geleid.

De minister neemt ook akte van het feit dat de heer Glorieux de in de Millenniumverklaring vervatte doelstellingen meer benadrukt had willen zien. Hij stelt dat zijn beleidsnota terzake alleen een algemene gedragslijn bevat.

Hij beseft dat er nog meer coördinatie nodig is om de internationale bevoegdheden van de verschillende Vlaamse ministers op elkaar af te stemmen. Hij wil dit realiseren via een protocol.

De wapenexport is een bevoegdheid van minister Moerman. Het parlement kan zich tot haar richten om zijn controletaak uit te oefenen. De minister verzekert de commissie dat hij binnen de regering zijn verantwoordelijkheid zal opnemen indien dit onderwerp er aan bod komt.

Op de vraag van de heer Glorieux hoe het plan om een regiobureau op te zetten zich verhoudt tot de aanwervingsstop, antwoordt de minister dat er voor het regiobureau inderdaad een bescheiden budget werd uitgetrokken. Indien aanwervingen mogelijk zijn, wil hij die kans niet voorbij laten gaan.

De minister meent dat hij de vragen over Europa al voldoende beantwoord heeft. Hij geeft wel toe dat er hier en daar nog iets te onderzoeken valt. Een en ander zal in volgende beleidsbrieven worden verduidelijkt. Er zal ook telkens gelegenheid zijn tot discussie.

De minister geeft toe dat er discussie mogelijk is over de bilaterale contacten met China. Dit werd aangekaart door Groen! en door de heer Vrancken van het Vlaams Belang. Men kan China bekritisieren voor zijn gebrek aan respect voor de mensenrechten. Toch is er veel belangstelling voor het afsluiten van contracten met dat land. De minister stelt dat dit debat leeft in alle politieke partijen. Hij wijst er daarbij op dat ook de heer Morel naar China gaat, iemand die tot het Vlaams Belang behoort.

De heer *John Vrancken* preciseert daarop dat de heer Morel geen deel uitmaakt van zijn partij.

De minister verwijst bij wege van antwoord naar een aantal interviews waarin de heer Morel publiek zijn sympathie uit voor het Vlaams Belang. Hij stelt ook dat mevrouw Morel, die wel deel uitmaakt van het Vlaams Belang, verklaart dat heel wat mensen die aan de handelszending naar China hebben deelgenomen, sympathie hebben voor haar.

De heer *John Vrancken* benadrukt daarop dat mevrouw Morel ten persoonlijke titel deelneemt aan die zending.

De minister repliceert dat hij met dit voorbeeld vooral wilde aantonen dat de ambiguïteit over de relaties met China in alle partijen aanwezig is. Hij trekt daarbij een parallel met de Oostpolitiek van destijds.

De minister voelt zich verder absoluut niet aangesproken door de vragen over Cuba aangezien er geen enkel verband is met enig initiatief van de Vlaamse Regering.

De heer *Gilbert Bossuyt* laat daarbij opmerken dat er initiatieven zijn om in diverse landen de mensenrechten te bevorderen. Men hoeft geen uitzondering te maken voor een bepaald land.

De minister preciseert dat het dan wel gaat om partij-initiatieven, niet om initiatieven van de Vlaamse overheid.

Inzake het Midden-Oosten hoopt de minister dat het standpunt van de vorige Vlaamse Regering zo snel mogelijk kan worden bijgestuurd. Het standpunt – dat er niet zou worden samengewerkt met Israël of met Palestina zolang er geen vredesbesprekingen worden gevoerd – was volgens hem zinvol in de toenmalige context. Hij hoopt dat er gesprekken kunnen worden gevoerd tussen de nieuwe Palestijnse Autoriteit en Israël. De minister heeft wel al noodhulp verleend aan het Palestijnse volk, maar er kunnen nog geen structurele samenwerkingsverbanden worden gesloten. Volgende week zal hij de minister van Buitenlandse Zaken van de Palestijnse Autoriteit, de heer Nabil Sa'ath, spreken. Dan hoopt hij te kunnen nagaan of de zaken in beweging komen.

De heer *Gilbert Bossuyt* benadrukt dat het met betrekking tot het Midden-Oosten vooral belangrijk is dat verschillende landen hun politiek op elkaar zouden afstemmen.

Voor de multilaterale samenwerking verwijst *de minister* naar de nota.

Duurzame ontwikkeling is een bevoegdheid van de minister-president. Minister Bourgeois wil terzake wel zijn verantwoordelijkheid opnemen binnen zijn bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking.

Op de vragen over Zuid-Afrika heeft hij eerder al geantwoord. Hij hoopt dat het debat over Turkije later kan worden gevoerd.

E. REPLIEK OP DE TUSSENKOMSTEN VAN DE HEREN GILBERT BOSSUYT EN STEFAAN DE CLERCK

Minister Bourgeois benadrukt dat hij niet alleen de banden met Nederland wil aanhalen. Hij streeft wel degelijk ook naar betere contacten met Frankrijk. Dat staat trouwens met zoveel woorden ook in de beleidsnota. Reeds ten tijde van minister-president Van den Brande werd het spoor van de grensoverschrijdende contacten gevolgd.

De heer *Luc Van den Brande* laat dienaangaande opmerken dat er in 1993 vanuit West-Vlaanderen forse kritiek was op de contacten die hij met Frankrijk legde.

De heer *Gilbert Bossuyt*, van zijn kant, bevestigt dat veel dingen in beweging zijn gekomen. De contacten beperken zich echter vaak tot intercommunales of tot een gouverneur. Hij meent dat de Vlaamse Regering ter zake haar verantwoordelijkheid moet opnemen. Aan Franse kant is ondertussen immers ook de bereidheid gegroeid om daarop in te gaan.

De minister benadrukt dat er ook samenwerkingsverbanden zijn met Zeeland, Nederlands-Limburg en Nordrhein-Westfalen, waar er telkens gemeenschappelijke belangen op het spel staan. De samenwerking met Frankrijk is volgens hem eveneens erg belangrijk.

In zijn beleidsnota zegt de minister dat in het kader van de samenwerking met Noord-Frankrijk op korte termijn de coördinatie zal worden versterkt tussen de verschillende initiatieven die zich hebben ontwikkeld. Er is nu inderdaad sprake van een ze-

kere wildgroei van – soms disparate – initiatieven: van intercommunales, gemeenten en de privé-sector. De minister wil terzake ook een totaalvisie ontwikkelen. Noord-Frankrijk heeft al een bepaalde visie, maar neemt wel unilateraal een aantal beslissingen. Inzake de grote ring, bijvoorbeeld, vragen ze geen overleg met de Vlamingen.

De heer *Gilbert Bossuyt* signaleert dat er op het einde van dit jaar daarover overleg moet zijn met de Vlaamse minister. Hij verwacht dat Vlaanderen dan ook een standpunt inneemt.

De minister belooft dit aan zijn collega Peeters te zullen signaleren. Hijzelf gaat binnenkort in Parijs praten over de voorgestelde interparlementaire samenwerking. Hij zal die kwestie ook met federaal minister van Buitenlandse Zaken De Gucht bespreken. Maar ook Vlaanderen moet daaromtrent natuurlijk een eigen coherente visie ontwikkelen.

Dienaangaande wil de heer *Jan Loones* er de aandacht van de minister op vestigen dat men zich daarbij niet mag beperken tot de samenwerking in het kader van het Lille Métropole-project. Er bestaat immers ook zoiets als het Flandre-Dunkerque-samenwerkingsverband. De burgemeesters van Kortrijk en Menen hebben zich, zijns inziens, in hun pleidooi voor Frans-Vlaamse samenwerking wat al te zeer beperkt tot de samenwerking met de regio Rijsel. Frankrijk is echter meer dan enkel die zone.

De heer *Gilbert Bossuyt* repliceert daarop dat dit net het soort discussies is dat hij absoluut wil vermijden. Het spreekt bijvoorbeeld voor zich dat er met Frankrijk overlegd moet worden over de totaliteit van de mobiliteitsproblematiek, en niet enkel over deelprojecten. Zo is de Seine-Scheldeverbinding uitermate belangrijk voor Antwerpen. Maar voor dat soort kwesties moet er met Parijs gesproken worden, en niet met Rijsel of Duinkerke.

Minister Bourgeois kan de commissieleden terzake gerust stellen. Zoals hoger reeds gezegd, zal hij op 10 januari eerstkomende in Parijs die samenwerking gaan bespreken. Hij treedt echter wel de heer Loones bij, waar deze stelt dat er ook in het noorden problemen zijn met de verbindingen en de mobiliteit. Precies daarom is coördinatie absoluut noodzakelijk.

F. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER LUC VAN DEN BRANDE

De minister komt dan tot de opmerkingen en beschouwingen die de heer Luc Van den Brande geformuleerd heeft in zijn tussenkomst. Hij erkent daarbij eerst en vooral de verdiensten van de heer Van den Brande, die er als toenmalig Vlaams minister-president in geslaagd is om binnen de contouren van de Belgische federale constructie, een maximale invulling te geven aan het Vlaamse buitenlandbeleid. De minister verzekert hem dat hij zal proberen die draad opnieuw op te nemen.

Inzake de dubbele paradox die de heer Van den Brande ontwaart, stelt minister Bourgeois dat Vlaanderen prioritair zijn rol moet spelen in Europa. De Europese ambtenaren moeten bij wijze van spreken maar een blik uit het raam van hun kantoor werpen, of ze zien Vlaanderen. Vlaanderen moet daar dan ook op een gepaste wijze op inspelen.

Wat de buitenlandse handel betreft, en meer in het bijzonder de plaats die het toekomstige FIT-agentschap zal innemen in het administratieve organigram, wijst de minister erop dat een ambtelijk college is aangesteld, dat paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de VOI's en het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Heel binnenkort zal dat college zijn advies bezorgen aan de Vlaamse Regering. Daarna komt het ministerieel comité bijeen om te beslissen of er 13 of 14 beleidsdomeinen zullen zijn. Het is momenteel dus nog afwachten wat het resultaat inzake buitenlandse handel zal zijn.

De heer *Luc Van den Brande* vraagt daarop hoe de minister vanuit zijn bevoegdheid voor Bestuurszaken daarover denkt. Hij neemt aan dat men de coherentie wil behouden.

De minister antwoordt daarop dat hij, vooraleer stelling te nemen, toch eerst het advies van het ambtelijke college wil afwachten. Elke andere handwijze zou immers afbreuk doen aan de werkzaamheden van dit college.

De samenwerking met Centraal- en Oost-Europa is volgens de minister vanaf het begin een van de prioriteiten van het Vlaamse buitenlandbeleid geweest. Hij wil die prioriteit handhaven. Mogelijks moet er echter wel overgestapt worden naar

andere vormen van samenwerking. Ook economisch is deze regio trouwens uiterst belangrijk. De vorige Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken heeft een studie laten maken over de nieuwe EU-buitengordel. Minister Bourgeois wil samen met de administratie nagaan hoe daar het best kan op ingespeeld worden. Hij zal proberen een aantal objectieve criteria te ontwikkelen om te bepalen met welke landen het best samengewerkt wordt.

Ook voor de minister is het duidelijk dat de Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland op de eerste plaats een politieke vertegenwoordiging moet zijn. Hij wil er alles aan doen opdat dit ook op het terrein duidelijk gemaakt zou worden.

Over de kwestie van de Europese fondsen zal de minister de commissieleden een nota laten bezorgen. De nota in kwestie is momenteel nog in de maak. Zodra hij af is, zal hij echter aan deze commissie worden overgemaakt. Hij herhaalt dienaangaande nogmaals zijn vermoeden dat de Europese Commissie weinig geneigd is om daarin transparant te zijn. Iets wat ook mevrouw Miet Smet als voormalig europarlementslid al blijkt te hebben mogen ondervinden.

G. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER JAN LOONES

De minister komt dan tot de vragen van de heer Jan Loones. Met betrekking tot de kwestie Israël/Palestina herhaalt de minister dat hij volgende week de buitenlandminister van de Palestijnse Autoriteit zal ontmoeten in Brussel.

Wat de provinciale en lokale besturen betreft, zal de minister effectief proberen een contactpunt uit te bouwen. Mogelijks kan daar zelfs Europees geld voor gezocht worden.

Inzake de beslissing van de Vlaamse Regering met betrekking tot de Bolkestein-richtlijn, wijst de minister erop dat deze het voorwerp heeft uitgemaakt van een omstandig persbericht van de Vlaamse Regering, dat terug te vinden is op de website van de Vlaamse overheid. In dit persbericht wordt de kern van de zaak goed weergegeven. Hij zal ten behoeve van het verslag ook de integrale tekst van het standpunt van de Vlaamse Regering – resulterend uit twee opeenvolgende beslissingen van de Vlaamse Regering, respectievelijk van 1 oktober

en 12 november 2004 – over de Europese dienstenrichtlijn ter beschikking stellen (Bijlage 3).

Op de grensoverschrijdende samenwerking is de minister reeds ingegaan. Hij wil daarbij echter nog eens benadrukken dat Vlaanderen een eigen strategie moet ontwikkelen. Een coherentie visie moet vermijden dat men in het ijle werkt. Men moet zelf ook goed weten wat men wil.

Nog in verband met de rol van de lokale besturen, wijst de minister op het bestaan van een overzicht van de jumelages, dat terug te vinden is op de webstek van de VVSG. Die lijst is makkelijk consulteerbaar. Het heeft dus geen zin de Vlaamse overheidsadministratie dat werk nog eens te laten overdoen.

H. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER JOHN VRANCKEN

Op de vragen van de heer Vrancken met betrekking tot China, Zuid-Afrika, Turkije en Cuba werd hoger reeds geantwoord. Het bezoek van Steve Stevaert aan Cuba behoort volgens de minister tot de sfeer van de partijpolitiek en is derhalve geen zaak waarover de Vlaamse Regering bevraagd kan worden.

I. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW SABINE POLEYN

De minister komt daarna tot de kwesties die door mevrouw Sabine Poleyn aan de orde zijn gesteld. Op haar vraag zal de minister een overzicht van de noodhulp sinds 1999 aan het verslag laten hechten (Bijlage 4). Bij zijn aantreden stelde hij vast dat het budget voor 2004 nog goeddeels onaangeroerd was, maar daar is inmiddels verandering in gekomen. Dit overigens niet ten gevolge van enige uitgavendrang, maar omdat er helaas plaatsen in de wereld genoeg zijn die die hulp kunnen gebruiken bij rampen van menselijke of natuurlijke oorsprong. Noodhulp ligt in de lijn van de beleidsnota. Het komt erop aan in het vooruitzicht van structurele hulp alvast de meest urgente nood te lenigen. De minister geeft terzake nog mee dat de laatste uitgave Palestina betrof. De commissieleden zullen, zoals gezegd, een volledig overzicht krijgen van alle dossiers, zodat de minister daar nu niet punctueel hoeft op in te gaan. Het betreffende budget is nu wel zo goed als op.

De minister herhaalt ook dat hij overtuigd is van het belang van de multilaterale fora. Ook daarover zal hij de commissie een korte nota laten bezorgen. Hij kan verder meedelen dat er een gemengde werkgroep bestaat, om specifiek het beleid ten aanzien van de Wereldhandelsorganisatie te sturen. De multilaterale budgetten zijn geconcentreerd rond een beperkt aantal organisaties: Unesco, IAO, de Wereldgezondheidsorganisatie, de Wereldhandelsorganisatie en UNAIDS.

Voor wat het afsluiten van akkoorden betreft met de andere Belgische deelstaten, wijst minister Bourgeois erop dat dit een bevoegdheid van de minister-president betreft. Zij horen alsnog tot het binnenlands beleid, vandaar. Het standpunt van de hele Vlaamse Regering in deze is dat er geen sprake kan zijn van samenwerkingsovereenkomsten met de Franse Gemeenschap zolang de Franstaligen de Vlaamse territoriale grenzen niet erkennen. De regering wil niets liever dan tot samenwerking komen, maar niet onvoorwaardelijk. De huidige houding van de Franstaligen inzake taal- en ethergebruik bijvoorbeeld zijn niet van aard om te komen tot goede coöperatie.

De heer *Luc Van den Brande* brengt in het midden dat hij dit standpunt van de minister ten volle steunt. Al in de jaren 1988-89 werden de eerste contacten gelegd en zelf stond hij een drietal keren vlak voor een akkoord. Maar men botste telkens weer op de bekende problemen. Hij pleit er dan ook voor om duidelijk naar buiten te brengen waarom er nog altijd geen dergelijk samenwerkingsakkoord is. Die vraag wordt immers herhaaldelijk gesteld, onder meer in de buurlanden.

J. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW STERN DEMEULENAERE

De minister verklaart verder het niet eens te zijn met mevrouw Demeulenaere, die de nota nogal vaag vond. De principes zijn zijns inziens duidelijk en er is ook sprake van vernieuwde klemtonen. Alleen moeten sommige strategische keuzes nog ingevuld worden, wat zal gebeuren in de beleidsbrieven. Het is niet de functie van een beleidsnota om een gedetailleerde opsomming van concreet uitgewerkte plannen te zijn.

In verband met het door de op stapel staande Europese Grondwet in te voeren early warning-systeem

inzake subsidiariteitskwesties, wijst de minister het lid erop dat hij het wel degelijk over parlementen in het meervoud heeft gehad. Het Vlaams Parlement, net als de parlementen van de andere Belgische deelstaten, staan hier, voor wat hun respectievelijke bevoegdheden betreft, op gelijke voet met het federale parlement. Er is dus geen sprake van enige onderschikking aan het federale parlement. De minister wil zich daarbij vanzelfsprekend niet iets aanmatigen wat in feite een zaak is van het parlement. Maar als de Europese Unie, al dan niet in het kader van de subsidiariteitstoets, wetgevend initiatieven signaleert en het Vlaams Parlement ontvangt die voor wat zijn bevoegdheden betreft, dan moet men daar uiteraard wel iets mee doen. Men moet er zich daarbij van bewust zijn dat de opvolging hiervan de inzet van mensen en middelen zal vereisen en ook een reorganisatie van de commissiewerkzaamheden zal vergen. Het kan immers niet zijn dat men een dergelijke opportuniteit gewoon zou laten liggen.

Ook het in de beleidsnota vooropgestelde selectieve gebruik van het verdragsrecht is trouwens een kwestie van middelen. Het afsluiten van een verdrag is één ding, maar een verdrag moet ook substantie hebben, met verplichtingen over en weer. En dat kost geld. De minister wil proberen dit gegeven binnen de huidige budgettaire beperkingen, zo zinvol en maximaal mogelijk in te vullen, in de hoop op betere budgettaire tijden. Nog verder gaan in de samenwerking met de reeds genoemde landen kost wel niet reusachtig veel geld, maar ligt budgettair momenteel desalniettemin moeilijk. De minister wijst in dat verband ook op de binnenlandse return. Er zit daar immers werk in voor bijvoorbeeld universiteiten en sociale organisaties.

DEEL II: ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER GEERT BOURGEOIS, VLAAMS MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BUITENLANDS BELEID, MEDIA EN TOERISME

Aangezien minister Bourgeois naar aanleiding van de discussie over het algemeen buitenlands beleid heeft kunnen constateren dat de commissieleden de beleidsnota reeds grondig hebben doorgeno-

men, zal hij zich met betrekking tot het luik ontwikkelingssamenwerking beperken tot het toelichten van de hoofdlijnen.

A. ALGEMENE SITUERING: HET OVERBRUGGEN VAN DE NOORD/ZUID-KLOOF VIA EEN MONDIALE AANPAK

Hij poneert dat het in essentie de bedoeling is om de onaanvaardbare verschillen in welvaart en welzijn tussen Noord en Zuid in een mondiaal kader aan te pakken. De minister steunt daarbij op de millenniumdoelstellingen van de VN. De Verenigde Naties hebben in september 2001 een belangrijke Millenniumverklaring onderschreven met daarin twee grote principes: het universeel recht op ontwikkeling en de bestrijding van de extreme armoede. Die principes worden voort uitgewerkt in acht millenniumdoelstellingen. In de beleidsnota worden die visie en aanpak overgenomen. Voor de opsomming daarvan verwijst de minister naar de betreffende passage in de beleidsnota.

Vlaanderen neemt dus zijn verantwoordelijkheid, gaat voor een verdere kwalitatieve uitbouw en sluit zich aan bij een nieuw mondiaal partnerschap voor ontwikkeling. Die gedachte komt continu terug in de nota. De minister zal dienovereenkomstig werk maken van een kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. En ook de verdere defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking zal in die optiek benaastigd worden.

B. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING BEGINT IN VLAANDEREN: INFORMATIE, SENSIBILISERING EN GEMEENTELIJKE WERKING

In die optiek begint ontwikkelingssamenwerking dan ook in Vlaanderen zelf. De Vlaamse Regering wil daarom het middenveld en de bevolking informeren alsook sensibiliseren aan de hand van het decreet inzake de ontwikkelingseducatie. Dat decreet is op het einde van de vorige legislatuur door het parlement goedgekeurd en wordt nu uitgevoerd. De minister preciseert dat de oproep voor de projectvoorstellen gelanceerd is op 15 november laatstleden, waarbij ook de private sector en de lokale besturen bij het beleid betrokken worden.

De minister zal ook op lokaal vlak investeren overeenkomstig het eveneens op het einde van de

vorige legislatuur aangenomen decreet over de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking. Doel is door bewustwording en mobilisatie te komen tot een soort samenwerkingscontracten tussen steden hier en in het Zuiden. Men heeft immers kunnen vaststellen dat de betrokkenheid en het bewustzijn van de Vlamingen inzake ontwikkelingssamenwerking duidelijk verhoogt in die steden en gemeenten waar er een actief ontwikkelingsbeleid is en waar er concrete projecten, bijvoorbeeld stedenbanden, zijn.

C. DE VLAAMSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN HET ZUIDEN

C.1 Algemene principes en uitgangspunten

De principes en uitgangspunten voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden betreffen de structurele en duurzame bestrijding van de armoede. De minister wijst er daarbij op dat men ook op internationaal vlak meer en meer verschuift van projectwerking naar een duurzame en structurele aanpak. Die nieuwe aanpak steunt op een aantal sleutelbegrippen, die passen in de mondiale aanpak van de ontwikkeling in het Zuiden.

Een eerste sleutelbegrip is eigenaarschap. De lokale bevolking in de partnerlanden moet zelf de ontwikkelingsagenda kunnen bepalen. Men moet afstappen van betutteling, paternalisme en bevoogding. De betrokken landen gaan zelf uit van 'good governance' en nemen ter zake hun verantwoordelijkheid op. Ze ontwikkelen een eigen visie en weten wat nodig is voor de structurele ontwikkeling van hun land en bevolking. Heel belangrijk daarbij is de optie voor ongebonden hulp. Dat is een essentiële keuze van de minister.

Het volgende sleutelbegrip is partnerschap. De minister verduidelijkt dat hulp niet eenzijdig opgelegd mag worden. De relatie verandert van een verhouding donor-ontvanger tot relatie van gelijkwaardige partners, die beiden verbintenissen aangaan.

Het derde en vierde concept zijn nauw met elkaar verbonden: concentratie en coördinatie. Het doel hiervan is te komen tot een samenbundeling van de inspanningen, enerzijds uit noodzaak – er zijn weinig middelen – anderzijds uit overtuiging. Dat

weloverwogen beleid sluit immers aan bij de internationale evoluties. Het beleid zal daarvoor ook welomlijnde doelgroepen afbakenen en focussen op bepaalde landen en regio's. De middelen zullen volgens de minister dus niet versnipperd maar geconcentreerd ingezet worden. Daarbij wordt de klemtoon gelegd op een aantal sectoren en regio's.

Ook kwaliteit is een sleutelwoord. Verantwoording, 'accountability', is een woord dat overal in de samenleving opduikt. Dat moet dus ook gelden voor ontwikkelingssamenwerking. Verantwoording inzake effectiviteit en efficiëntie en een voortdurende kwaliteitscontrole, ook op internationaal vlak zijn essentieel. Ook de multilaterale programma's worden trouwens op die manier geëvalueerd.

Tot slot moet een en ander ook transparant worden. De evaluaties moeten gepubliceerd worden. Het is immers de bedoeling de bevolking te sensibiliseren. Die bevolking trekt, via haar volksvertegenwoordigers, middelen uit voor ontwikkelingsamenwerking en geeft hen de opdracht een beleid ter zake te voeren. Het is volgens de minister belangrijk dat de bevolking en de volksvertegenwoordigers kunnen nagaan welke maatregelen precies genomen zijn en het beleid ter zake kunnen evalueren.

C.2 Partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

De minister stelt verder dat de Vlaamse Regering ook heel bewust kiest voor een beperkt aantal partnerlanden. Dat past in de beleidsvisie en is bedoeld om versnippering tegen te gaan en een duurzame partner te zijn. In het regeerakkoord staat in dit verband de optie voor Zuidelijk Afrika expliciet vermeld. Daar zijn de prioritaire partners Zuid-Afrika en Mozambique. Daarbij laat de minister opmerken dat in Zuid-Afrika gaandeweg andere aspecten van samenwerking belangrijker beginnen worden, onder meer de politieke en economische dimensies. De meer economische klemtonen werden trouwens ook kenbaar gemaakt door de president van Zuid-Afrika bij zijn bezoek aan dit land. Voorbeelden daarvan zijn de diamanthandel, de havenontwikkeling, samenwerkingsverbanden met beroepsorganisaties zoals de Boerenbond en Unizo. Het is volgens de minister evident dat Zuid-Afrika al een hele evolutie doorgemaakt heeft sinds het einde van de apartheid. Die evolutie zet zich

gestaag verder door. Zuid-Afrika speelt trouwens ook een leidende rol op het Afrikaanse continent, hetgeen hopelijk tot meer stabiliteit zal leiden.

Wat de samenwerking met Mozambique betreft, blijft de klemtoon wel grotendeels op de eigenlijke ontwikkelingssamenwerking liggen. Daaraan zullen meer middelen besteed worden, weliswaar geconcentreerd op een aantal sectoren en met concrete doelstellingen.

De minister verklaart dat het de bedoeling is om voor beide landen een strategienota 2005-2009 op te stellen. Toevallig valt die periode ongeveer samen met de regeerperiode in Zuid-Afrika. In Mozambique zijn er binnenkort verkiezingen en de regeerperiode daar duurt vier jaar. In institutioneel-politiek en administratief opzicht komt een en ander dus goed uit.

Wat Noordelijk Afrika betreft, wijst de minister erop dat er een bijsturing is voor Marokko. Ook daar verschuift de hulp meer naar ondersteuning op institutioneel en politiek vlak.

De minister wil daarbij niet uitsluiten dat ook andere ontwikkelingslanden, na grondig onderzoek, gesteund kunnen worden. Het is immers de bedoeling om vanaf 2007 meer middelen in te zetten voor ontwikkelingssamenwerking. Ook een verdere defederalisering zou nieuwe middelen genereren. Maar daarbij spreekt het wel voor zich dat de lopende federale projecten zouden worden voortgezet. Bijkomende initiatieven zullen voornamelijk gericht worden op Zuidelijk Afrika. De minst ontwikkelde landen zijn immers de prioriteit.

C.3 Sectorale en thematische aandachtspunten

De sectorale en thematische aandachtspunten zullen gebaseerd worden op hun ontwikkelingsrelevantie. Daarbij zijn de millenniumdoelstellingen opnieuw de leidraad. Dat is, zoals gezegd, een internationaal ontwikkelde strategie. De voorgestelde sectorale specialisaties zijn de gezondheidszorg, de strijd tegen hiv/aids, onderwijs, water en sanitaire ontwikkeling, landbouw en voedsel. De thematische specialisaties zijn de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, kinder- en mensenrechten, kennisontwikkeling en capaciteitsopbouw. De minister wijst erop dat die laatste klemtoon nieuw is en gaandeweg ongetwijfeld nog belangrijker zal

worden. Hij merkt op dat dit aspect ook reeds aan bod is gekomen naar aanleiding van de discussie over Ex-Change. De minister is ervan overtuigd dat voor duurzame ontwikkeling een middenkader in de landen in ontwikkeling onontbeerlijk is. Zo kan daar het principe van eigenaarschap volop ondersteund worden.

C.4 Instrumenten en actoren

Wat de instrumenten voor het Vlaamse ontwikkelingsbeleid betreft, wil de minister met name gebruik maken van de multilaterale organisaties en van de ngo's. Het is de bedoeling om maximaal samen te werken en te overleggen met diverse actoren en zo te komen tot een goede mix. De traditionele projectwerking is lang niet meer het enige en vaak zelfs niet het beste instrument. Er wordt gekozen voor nieuwe samenwerkingsvormen, onder andere de sectorale programma's en ook de directe begrotingssteun. Vooral in Mozambique moeten in samenwerking met de lokale bestuurders nieuwe paden betreden worden. De minister heeft zelf kunnen constateren dat die personen een integere visie ontwikkelen. Soms in schril contrast met leiders in andere ontwikkelingslanden hebben zij wel degelijk goed bestuur voor ogen. Ze ijveren voor een correct bestuur en een rechtstaat, die gezondheidszorg als een basiswaarde aanbiedt. Ze bestrijden corruptie en creëren een middenkader.

D. ONTWIKKELING: MEER DAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De minister herbevestigt dat ontwikkeling meer is dan ontwikkelingssamenwerking. Er is een nationale en internationale verwevenheid. Het gaat ook over handel, het slopen van tolmuren, schuld-kwijtschelding en het uitwerken van een moderne regelgeving.

D.1 Helpdesk import, eerlijke handel, maatschappelijk verantwoord ondernemen

De minister wil een 'Helpdesk Import Vlaanderen' oprichten om voor een betere toegang van producten uit ontwikkelingslanden tot onze markten te zorgen. Hij hoopt dat die landen dan beter hun producten in ons land kunnen afzetten.

Voorts komt er een actieve promotie van de 'Fair Trade' of eerlijke handel, ook bij de gemeenten. De Vlaamse overheid geeft daar nu zelf al het voorbeeld, maar er is volgens de minister nog meer mogelijk.

Ook in de Noord-Zuidcontext is maatschappelijk verantwoord ondernemen een belangrijk thema, waarin de Vlaamse kmo's een ondersteunende rol kunnen spelen.

D.2 Microfinanciering door waarborgverlening

Voorts is er de, eveneens recent decretaal geregelde, microfinanciering door waarborgverlening. De Verenigde Naties hebben 2005 uitgeroepen tot het internationale jaar van het microkrediet. Dat sluit ook mooi aan bij de doelstelling om expertise over te dragen. In heel veel van de landen in ontwikkeling leiden dergelijke microkredieten vaak tot de oprichting of de steun van éénmansbedrijven, die de facto éénvrouwsbedrijven plegen te zijn, waarmee meteen ook een andere doelstelling gerealiseerd wordt. De waarborgverlening is daarbij volgens de minister essentieel. Het is dus de bedoeling om een soort gratis 'delcredere dienstverlening' op kleine schaal op te zetten. De kwaliteit moet daarbij natuurlijk wel goed bewaakt worden. Dit is echter zeker geen sprong in het duister, hoewel er vanzelfsprekend altijd mislukkingen zullen zijn. De waarborgverlening is hoe dan ook een belangrijke vorm van ondersteuning, die past bij het beklemtonen van partnerschap en eigenaarschap, het creëren van een middenkader en de overdracht van expertise.

D.3 Kennisontwikkeling

Een volgend onderwerp dat de minister wil aansnijden, is de kennisontwikkeling. Hij zal de Vlaamse kmo's vragen om deel te nemen aan programma's die daarop gericht zijn. Ook mensen van hier zal worden gevraagd om bij te dragen tot de kennisontwikkeling, onder meer via Ex-Change dat, zoals eerder beloofd, meer middelen zal krijgen. Op een recent colloquium is gebleken dat Ex-Change onder zijn inzetbare mensen momenteel over heel wat bedrijfsleiders, managers en ingenieurs beschikt. Dat 'bestand' moet nu ook uitgebreid worden naar andere beroepsgroepen. Het betreft hier trouwens niet enkel gepensioneerden maar ook

jongere mensen, die hun vakantieperiode besteden aan dergelijke samenwerking. De verslagen van de ervaringsdeskundigen op het colloquium waren uiterst boeiend en ook de intrinsieke waarde van dergelijke initiatieven kwam er heel duidelijk uit naar voor. Er zijn trouwens andere landen die daarin al veel verder staan en ook meer middelen ter beschikking stellen van dergelijke organisaties. Ook de minister is de verdere ontwikkeling van die idee zeer genegen.

D.4 Coherentie over de beleidsdomeinen heen

De noodzaak om de coherentie tussen de verschillende beleidsdomeinen te handhaven, spreekt voor zich. Alleen al in dat opzicht is het een goede zaak dat de bevoegdheden ontwikkelingssamenwerking en buitenlands beleid bij één minister berusten. Het is verder evident dat ook de vakministers ten volle bij het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid betrokken worden. Er zal bij dit alles natuurlijk ook voor de nodige coördinatie gezorgd worden.

E. EEN KADERDECREET VOOR DE VLAAMSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De minister formuleert verder zijn intentie om een kwalitatief hoogstaand en degelijk onderbouwd kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking uit te werken. Hij wil dat realiseren via en na overleg met de betrokken sector. Het kaderdecreet zal meer bepaald de visie, de doelstellingen, de criteria, een omschrijving van de instrumenten en de evaluatiemechanismen bevatten. Het Vlaams Parlement zal daarover te gepasten tijde kunnen oordelen. Het decreet in kwestie omvat ook de verankering van de Vlaamse bijdrage aan de 0,7-procentnorm. Nog los van de eventuele defederalisering, wil de minister hoe dan ook tot een verhoging van het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking komen.

F. DE DEFEDERALISERING VAN DE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking is een uitvoering van wat beslist werd bij de staatshervorming van 2001. De minister wil die hervorming effectueren. Hij wijst er daarbij op dat dit sowieso maar een loutere toepassing van de

Grondwet behelst. Ook zonder de Lambermontakkoorden is dit immers een Vlaamse bevoegdheid. Alleen is dat basisgegeven totnogtoe niet uitgevoerd. Hij wil dat nu bewerkstellingen in overleg met alle actoren en zal hierover ook contact opnemen met minister-president Van Cauwenberghe. De minister beklemtoont dat hij bij de overdracht zeer zeker ook oog zal hebben voor de continuïteit. Er zal geen breuk zijn, de lopende federale programma's zullen worden voortgezet. Dat is ook belangrijk voor de sector. Ook bij de uitoefening van zijn huidige bevoegdheden zorgt de minister er trouwens steeds voor dat de rechtszekerheid niet in het gedrang komt.

G. CONCLUSIE: VIER STRATEGISCHE KEUZES EN BELEIDSOPTIES

Tot slot vat de minister nog eens de strategische keuzes samen en verwijst hij naar de vier krachtlijnen voor ontwikkelingssamenwerking, zoals die achteraan in bijlage bij de beleidsnota zijn opgenomen. Er wordt gezocht naar maatschappelijke steun voor ontwikkelingssamenwerking. Het beleid past in de internationale ontwikkelingsagenda en gaat verder dan de loutere armoedebestrijding, door bij te dragen tot de economische ontwikkeling in en van het Zuiden. De huidige bevoegdheden inzake ontwikkelingssamenwerking worden uitgewerkt in het kaderdecreet en er wordt naar nieuwe bevoegdheden gestreefd door te ijveren voor de overheveling van federale programma's en middelen.

II. BESPREKING: VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

A. TUSSENKOMST VAN DE HEER CHRISTIAN VEROUGSTRAETE

Bij de aanvang van zijn tussenkomst merkt de heer Christian Verougstraete op dat de minister terecht verwijst naar de enorme kloof die bestaat tussen het Noorden en het Zuiden en naar het feit dat de verschillen inzake welvaart en welzijn tussen deze werelddelen nog steeds blijven groeien.

De oorzaak van die verschillen ligt voor een deel in klimatologische omstandigheden – droogte, woe-

stijnvorming, enzovoort – maar voor het grootste deel, en zeker in Afrika, in oorlogen, corruptie, gebrek aan politieke stabiliteit, gemis aan het bestaan van een economische middenstand, infrastructuur en een degelijk opgeleid bestuurskader. Zolang aan die oorzaken niet verholpen wordt, blijft ontwikkelingssamenwerking volgens de heer Verougstraete een druppel op een hete plaat. Vlaanderen alleen kan deze problemen niet oplossen en is dan ook aangewezen op een mondiale aanpak van deze problemen, waarbij de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties als leidraad kunnen worden beschouwd.

In de beleidsnota kondigt de minister een kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking aan. De heer Verougstraete stelt vast dat daarvan al in de vorige regeerperiode sprake was, maar dat er niets van in huis gekomen is. Daarnaast is de context waarin dat kaderdecreet tot stand moet komen verre van duidelijk. Er is immers nog geen eensgezindheid over hoe de in de Lambermontakkoorden afgesproken defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking verder uitgevoerd moet worden. Hoe kan de minister een kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking ontwerpen als hij niet weet welke middelen en bevoegdheden aan Vlaanderen zullen worden toebedeeld? De heer Christian Verougstraete stelt dan ook de vraag wanneer de staatshervorming van 2001 inzake de ontwikkelingssamenwerking zal worden uitgevoerd. Of zal dit element van de defederalisering eens te meer via een forum in de Belgische diepvries belanden?

Het is volgens de spreker goed dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking afgestemd wordt op de partnerschapsgedachte. Belangrijk daarbij is dat tussen donor en ontvanger ook rechten en plichten bestaan. Die moeten in een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect in acht worden genomen om te komen tot een doelgericht resultaat.

Het regeerakkoord vermeldt duidelijk dat Zuidelijk Afrika de prioritaire regio is voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. De minister zet ter zake het beleid van de vorige regering voort, een optie die de Vlaams-Belangfractie ten volle ondersteunt. Immers, tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika bestaat een speciale band die historisch is gegroeid. Niet alleen de taalverwantschap, maar ook de sympathie van Vlaanderen met de Boerenrepublieken ten tijde van de Boerenoorlog, maken

dat Zuid-Afrika nog steeds een bijzondere plaats inneemt in het hart van de Vlamingen.

De heer Christian Verougstraete wijst er daarbij op dat er ongeveer 20.000 Vlamingen – of de grootste Vlaamse kolonie in het buitenland – in Zuid-Afrika leven. Ze zijn vooral actief in de economische sector. De minister kan ongetwijfeld heel wat van hen leren voor een zinvolle uitvoering van de ontwikkelingsprojecten.

Tot verrassing van velen is Zuid-Afrika, na de machtsoverdracht door president F.W. De Klerk in 1994, gelukkig niet geëvolueerd tot Congolese toestanden. Zuid-Afrika kent een economische groei van 3,7 procent op jaarbasis en is één van de economisch meest sterke landen gebleven in Afrika. De situatie is er echter verre van rooskleurig. Het land kampt onder andere met een enorm aidsprobleem. Hoewel de regio slechts 2 procent van de wereldbevolking telt, bevinden zich daar 30 procent van alle aidsgevallen in de wereld. Zuid-Afrika is de absolute koploper met 5,4 miljoen seropositieven, van wie 2,9 miljoen vrouwen. In 2003 waren 27,9 procent van de zwangere vrouwen seropositief. De ANC-regering, met president Mbeki op kop, weigert echter halsstarrig om de aidsepidemie daadwerkelijk onder ogen te zien. Van de minister had de heer Verougstraete dan ook graag vernomen hoe hij de Vlaamse inspanningen terzake in de toekomst ziet evolueren.

In de beleidsnota spreekt de minister van opleiding van artsen en verplegend personeel. Die zijn er volgens de heer Verougstraete wel voldoende, maar ze verlaten vrij massaal het land, ten gevolge van het bestaan van de zogenaamde 'regstellende actie' waarbij de meeste jobs voorbehouden worden voor de zwarte bevolkingsgroep. Daardoor ontstaat een gigantische braindrain van niet-zwarte hoger opgeleiden naar landen als Canada, Nieuw-Zeeland en Australië. Tien procent van de gezondheidswerkers in Engeland en Canada komen uit Zuid-Afrika. De heer Verougstraete vraagt dan ook of de minister geen druk kan uitoefenen op de regering-Mbeki om die vele wetenschappers en jonge talenten, die meestal blanke afgestudeerden zijn, in Zuid-Afrika te houden en zich daar dienstig te maken.

De heer Christian Verougstraete benadrukt verder dat het land op politiek vlak duidelijk afstevent op een éénpartijstaat, nu de Nieuwe Nationale

Partij zich bij het ANC heeft aangesloten en aldus de meer dan tweederde meerderheid van het ANC nog vergroot is. Diverse bevolkingsgroepen, zoals Zoeloes, Afrikaners, Indiërs en kleurlingen dreigen zo in de verdrukking te komen, omdat ze onvoldoende vertegenwoordigd zijn in het parlement. Daarbij komt nog dat het land te kampen heeft met heel wat corruptieschandalen en dat heel wat fraudedossiers, waarin ANC-ministers betrokken waren, in de doofpot gestoken werden.

Een ander groot probleem waarmee het land te kampen heeft, is de torenhoge werkloosheid, vooral bij de zwarte bevolking, maar ook bij de laaggeschoolde blanken. Zal de minister in zijn beleid pogen ook daar wat aan te doen?

Daarnaast, en daar ook mee samenhangend, kent het land een zeer hoge criminaliteitsgraad. Zo is Johannesburg, eens de economische hoofdstad van Zuid-Afrika, door de ANC-regering de facto opgegeven als leefbare stad. De meeste kantoren en zelfs de wereldbeurs van diamanten en goud zijn verhuisd naar de veiliger randsteden. Ook de boerenbevolking op het platteland, die instaat voor de voedselbevoorrading in Zuid-Afrika, wordt in haar bestaan bedreigd door de vele zogenaamde 'plaasmoorde' (moorddadige, en soms bijzonder brutale, roofovervallen op blanke farms), zo'n 1.500 in tien jaar tijd. Die bevolkingsgroep, die zowel op algemeen economisch als op agrarisch vlak instaat voor het voortbestaan van de welvaart van Zuid-Afrika, staat zwaar onder druk. Die groep verdient volgens de heer Verougstraete zeker ook Vlaamse aandacht en ondersteuning.

Op het vlak van onderwijs en academische vorming dient de Vlaamse Regering zijns inziens tevens een bijzondere inspanning te leveren ter ondersteuning van het Afrikaans als onderwijstaal en moet ze ook de Afrikaners uit hun cultureel isolement helpen halen door allerlei samenwerkingsprojecten op te zetten.

B. TUSSENKOMST VAN DE HEER JAN LOONES

De heer Jan Loones wenst eerst en vooral de minister te feliciteren met diens beleidsnota. Zijn fractie staat volledig achter de door de minister uitgezette beleidslijnen en kan zich geheel en al terugvinden in de verschillende onderdelen van de nota. Hij

stelt ook vast dat het stuk ‘ontwikkelingssamenwerking’ in de beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking langer uitvalt dan het onderdeel ‘algemeen buitenlands beleid’, al geeft hij toe dat men het belang van een beleidsdomein niet echt kan of mag evalueren op basis van het aantal bladzijden dat eraan wordt besteed in de beleidsnota.

Hij preciseert ook dat, hoewel er voor beide beleidsonderdelen slechts één beleidsnota is, de meerderheidspartijen afgesproken hebben dat er in het parlement een afzonderlijke motie van aanbeveling zal worden ingediend over het onderdeel ontwikkelingssamenwerking. Overigens heeft het Vlaams Parlement volgens hem wel degelijk inspraak in het beleid, wat sommige persberichten over zogenaamde ‘zwijgakkorden’ ook mogen beweren. Hij meent verder dat een motie sowieso onvoldoende kan uitdrukken wat het parlement allemaal wil. Hij blijft daarom het principe van de ‘rebellie’ van het parlement tegenover de uitvoerende macht prediken, al beseft hij heel goed dat hij dat toch wat minder zal kunnen doen, nu de minister tot zijn eigen partij behoort.

De heer Loones vervolgt dat hij enkele jaren geleden werd getroffen door een uiteenzetting van politiek socioloog Luc Huyse, een onverdacht democratisch Vlaams-nationalist. De heer Huyse zag voor de toekomst slechts twee echt belangrijke politieke breuklijnen, namelijk de Noord-Zuidverhouding en het spanningsveld tussen identiteit en globalisering. Hij meende dat iedere politieke partij zich op die twee breuklijnen diende te profileren. Daarin zal het essentiële onderscheid liggen tussen de verschillende politieke partijen. Als Vlaams-nationalist kan de heer Loones zich daar volledig bij aansluiten. Dit past namelijk volledig in de traditie van wat Vlaanderen altijd heeft voorgestaan inzake ontwikkelingssamenwerking, namelijk aandacht voor culturele diversiteit en voor het zelfbeschikingsrecht der volkeren en bovendien internationale solidariteit. Op basis van die principes kan men volgens hem een prachtige beleidsnota over ontwikkelingssamenwerking uitwerken.

De heer Loones werd verder ook getroffen door het al bij al toch weinig ambitieuze karakter van de millenniumdoelstellingen. De eerste doelstelling is dat men in de periode 1990-2015 wil komen tot een halvering van het aantal mensen dat honger lijdt. De heer Loones vindt dit ronduit beschamend.

Volgens hem zou de prioritaire doelstelling moeten zijn dat iedere wereldburger tegen dat tijdstip kan beschikken over een basisinkomen.

Het realiseren van deze ambitieuze doelstelling zal volgens hem ook niet mogelijk zijn met de instrumenten van het verleden. Het overzicht van de instrumenten in de beleidsnota is volgens de heer Loones een voorafbeelding van de wijze waarop Vlaanderen aan ontwikkelingssamenwerking wil doen, wat een trendbreuk zou betekenen ten aanzien van de gewoonten in dit land. Hij geeft daarbij enerzijds grif toe dat men op federaal vlak wel degelijk lessen heeft getrokken uit de gemaakte fouten, maar anderzijds heeft hij toch ook vragen bij de meest recente opties die daar gelicht werden. Hij hoopt in elk geval dat de tijd van de zogenaamde ‘witte olifanten’ definitief voorbij is. Hij hoopt ook dat de ontwikkelingssamenwerking niet langer ondergeschikt zal zijn aan het buitenlands beleid an sich, maar hij durft daar zijn hand toch niet voor in het vuur te steken.

De heer Jan Loones stelt verder ook vast dat de Vlaamse beleidsnota afstapt van de projectmatige benadering en een meer procesmatige benadering hanteert, waarbij het Zuiden als een volwaardige partner wordt beschouwd. Instrumenten zoals microfinanciering en kennisontwikkeling worden eveneens ingezet. Over de samenwerking met de lokale partners via de convenantenregeling heeft de heer Loones enige tijd geleden de minister gevraagd naar aanleiding van een parlementaire vraag. De N-VA-fractie is het eens met die benaderingen en betreurt enkel dat ze niet breder kunnen worden ingezet. Door de concentratie op bepaalde landen is er inherent immers een beperking.

De heer Loones heeft ook met interesse geluisterd naar de tussenkomst van de heer Verougstraete die de regio Zuidelijk Afrika blijkbaar heel goed kent. Hijzelf ziet in Zuid-Afrika in globo meer positieve dan negatieve dingen, al beseft hij dat er inderdaad heel wat problemen zijn in de regio. Hij geeft daarbij nog mee dat hij Zuid-Afrika vorig jaar nog bezocht heeft met de parlementaire vereniging ‘Vlaanderen-Zuid-Afrika’. Hij meent dat Zuid-Afrika ontegensprekelijk een vooraanstaande rol speelt in het democratiseringsproces en in de processen van goed beleid. Hij herinnert zich dat er in de periode van de eerste democratische verkiezingen van 1994 heel wat contacten waren met de toekomstige beleidsvoerders, niet alleen met Nel-

son Mandela, maar ook met lokale politici. Het was duidelijk dat ze een heel gezonde kijk hadden op het politieke gebeuren, al kent het land ondertussen wel torenhoge veiligheidsproblemen. Het standpunt van president Mbeki inzake aids is niet meer hetzelfde als enkele jaren geleden. De heer Loones meent dat men Zuid-Afrika blijvend moet opnemen in de geconcentreerde contacten, niet alleen omwille van de taalverbondenheid, maar ook uit bekommernis voor de situatie in heel Afrika.

Dat geldt volgens hem ook voor Mozambique. Ten tijde van de jongste verkiezingen was dit het armste land van heel Afrika, al is de situatie intussen wat verbeterd. Het land heeft een lange en verscheurende burgeroorlog achter de rug. Op basis van de contacten met zowel Frelimo, de meerderheid, als Renamo, de voormalige guerrillabeweging, heeft hij de indruk dat daar een gezonde ontwikkelingsvisie bestaat. Hij meent dan ook dat men met deze leiders moet samenwerken en dat men hen de volle verantwoordelijkheid moet geven om zelf te beoordelen wat goed is voor het land en wat niet.

Op het principe van de concentratie van de hulpverlening moet er volgens de heer Loones een uitzondering kunnen worden gemaakt voor eventuele innovatieve projecten. In de vorige regeerperiode was er bijvoorbeeld een project van de Flanders Landscape Foundation waarbij Vlaamse ingenieurs een speciaal ecologisch project hebben opgezet in Costa Rica. Er was kritiek vanuit de ngo-sector en vanwege sommige ministers, maar de toenmalige minister voor Ontwikkelingssamenwerking heeft het project toch gesteund. De heer Loones heeft een grote bewondering voor dit project, dat hij grondiger heeft bestudeerd omwille van de bovengenoemde betwisting.

De heer Jan Loones wijst ook op het belang van de structurele samenwerking. Het beleid wordt in de eerste plaats natuurlijk gemaakt door de minister en door de administratie Buitenlands Beleid, maar ook de VVOB (Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand) moet worden beschouwd als een uitvoerder van het Vlaams ontwikkelingsbeleid. Of er een structurele wijziging nodig is, kan de heer Loones vooralsnog niet beoordelen. Hij hecht verder eveneens veel belang aan een goede samenwerking met het netwerk van ngo's. Het zijn immers die ngo's die de mensen animeren in de gemeentelijke raden voor ontwikkelingssamenwerking en daarbuiten.

Al is de heer Loones tegelijk ook van oordeel dat deze ngo's niet altijd de correcte inzichten hebben.

Hij wenst de minister alle succes toe bij de defederalisering van het beleidsdomein ontwikkelingssamenwerking. Hij denkt dat Vlaanderen op dit vlak zeker een grotere verantwoordelijkheid zou kunnen opnemen. De heer Loones meent dat men erop moet vertrouwen dat Wallonië hetzelfde zal doen. Tijdens discussies heeft hij wel eens gehoord dat de Vlaamse benadering inzake ontwikkelingssamenwerking veel beter is dan de Belgische. Daarbij bleek er echter geen vertrouwen te zijn in de aanpak die aan Waalse kant zou worden gehanteerd na een eventuele defederalisering. Dit anticipatieve wantrouwen vindt hij ongepast. Hij meent dat de Franstalige Gemeenschap en het Waalse en Brusselse Gewest als partners zullen moeten worden beschouwd. Het Lambermontakkoord is trouwens tot stand gekomen met de steun van de Waalse regionalisten die de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking geregionaliseerd wensten te zien. Hij wenst de minister succes en sterkte toe bij het doorbreken van de onvermijdelijke obstructies terzake.

De vorige ministers van Ontwikkelingssamenwerking hebben aan dit defederaliserings-idee minstens virtueel hun steun verleend. Het Vlaams Parlement is op dit vlak in elk geval heel duidelijk geweest. De heer Loones verwijst daarvoor naar een motie over de overheveling van de exclusieve bevoegdheden inzake ontwikkelingssamenwerking, die op 13 maart 2003 vanuit de oppositie werd ingediend (*Par. St. Vl. Parl.* 2002-03, nr. 1613) en die volgens hem nagenoeg unaniem werd aangenomen. Deze motie werd dus ook goedgekeurd door partijen die thans op federaal niveau vertegenwoordigd zijn.

Na een opmerking van de heer Luc Van den Brande preciseert de heer Loones dat CD&V zich toen inderdaad gedeeltelijk heeft onthouden, dit om politiek-strategische en niet om inhoudelijke redenen. De motie vroeg de Vlaamse Regering te waken over een loyale uitvoering van artikel 6ter van de Bijzondere Wet, waardoor onderdelen van de ontwikkelingssamenwerking worden overgeheveld vanaf 1 januari 2004 voor zover ze betrekking hebben op de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden. De motie vroeg meer bepaald aan de Vlaamse Regering dat ze daarbij een voortrekkersrol zou spelen, in uitvoering van de doelstellingen van het

Vlaams regeerakkoord. De heer Loones besluit dat alle Vlaamse partijen op dit vlak hetzelfde doel nastreven. Hij meent dat men hieraan uitvoering moet kunnen geven in de komende periode, in het forum of ergens anders.

Inpikkend op de tussenkomst van de heer Loones, preciseert de heer *Luc Van den Brande* dat de genoemde motie vooral een aanzet moest zijn om de toenmalige Vlaamse Regering te steunen inzake de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking. Hij wijst erop dat zich toenmaals immers een absoluut curiosum voordeed, dat geen voorgaanden kent in de Belgische parlementaire geschiedenis vanaf 1830. Voor het eerst – en hopelijk ook voor het laatst – werd bij wege van Bijzondere Wet een bijzondere werkgroep opgericht om tot defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking te komen. Op Vlaams niveau werd ter voorbereiding van de Vlaamse inbreng in deze bijzondere werkgroep eveneens een werkgroep opgericht. Vanuit de oppositie heeft hij toen zijn medewerking verleend aan toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking, Bert Anciaux. De coalitiepartners van de vorige regeerperiode bleken het echter al snel absoluut niet met elkaar eens te zijn over de verdere defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking. De heer Van den Brande heeft zich dan vrijwillig uit de Vlaamse werkgroep teruggetrokken, kwestie van aan de coalitiepartners de kans te geven om onderling toch tot een minimale overeenstemming te komen.

De heer Van den Brande meent dat men op dit domein mogelijks zal moeten kiezen tussen ofwel een volledig federale ontwikkelingssamenwerking ofwel een volledige defederalisering met een aantal afspraken die gelijkelijk gelden voor de verschillende gefedereerde entiteiten (zoals dat overigens ook het geval is voor het algemeen buitenlands beleid). Een gefragmenteerde benadering over verschillende beleidsniveaus heen, is volgens hem niet zinvol.

De heer *Jan Loones* concludeert dat het doel alleszins hetzelfde is, maar dat de weg om dat doel te bereiken al eens verschillend kan zijn.

C. TUSSENKOMST VAN MEVROUW SABINE POLEYN

CD&V schaart zich, bij monde van mevrouw Sabine Poleyn, achter de principes en de uitgangs-

punten van de beleidsnota over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden. CD&V is bovendien tevreden over de aandacht die de millenniumdoelstellingen krijgen als kader voor het Vlaams buitenlands beleid en de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Dat is volgens mevrouw Poleyn verkieslijker dan het opzetten van aparte Vlaamse beleidslijnen.

Ze treedt de heer Loones deels bij in zijn kritiek op de millenniumdoelstellingen. Ze zijn inderdaad onvolledig en het ware vanzelfsprekend beter indien men de honger volledig de wereld uit zou kunnen helpen. Ze wijst er echter op dat het hier om een bewuste poging gaat om realistisch te zijn. Zelfs met heel forse inspanningen zal die doelstelling tegen 2015 allicht nog niet gehaald worden.

De ambitie van de minister is in elk geval groot. Hij wil werken aan een Vlaamse stem in de ontwikkelingssamenwerking: Vlaanderen op de wereldkaart plaatsen, maar ook de wereld in Vlaanderen brengen. Mevrouw Sabine Poleyn hoopt dat de minister daar, ondanks de beperkte middelen, in zal slagen. Haar fractie zal de minister daarin in elk geval steunen.

Mevrouw Poleyn formuleert daarna een aantal concrete bedenkingen over het lemma 'Vlaanderen informeert' van de beleidsnota. De minister stelt terecht dat informatie en communicatie over ontwikkelingssamenwerking belangrijk zijn en dat hij hiervoor alle kanalen wil gebruiken. Het is daarbij wel niet duidelijk wat de minister hieronder precies verstaat. Het moet volgens mevrouw Poleyn de bedoeling zijn om zo realistisch mogelijk te informeren over wat zich afspeelt in de wereld en vooral in het Zuiden, over hoe ontwikkelingssamenwerking in de praktijk verloopt en over de rol van internationale instellingen. Dit laatste wordt overigens des te belangrijker naarmate men in de dagdagelijkse realiteit meer en meer kan vaststellen dat de globalisering een reëel feit is. Mevrouw Sabine Poleyn stelt de minister voor om – mee vanuit zijn bevoegdheid Media – een actieplan op te maken over hoe hij deze communicatie wil aanpakken en wat ermee bereikt moet worden.

Ze wil hieromtrent twee concrete suggesties geven. Aangezien het subsidiariteitsprincipe ook geldt voor de relatie overheid-middenveld, kan de vraag gesteld worden of de overheid wel zelf campagnes over ontwikkelingssamenwerking moet opzetten.

In een sector waar het middenveld al een lange traditie heeft inzake het voeren – met soms zeer beperkte middelen – van verschillende campagnes gericht op diverse doelgroepen, lijkt het mevrouw Poleyn een verspilling van energie en middelen om los daarvan ook nog eens separate overheidsinitiatieven te nemen. De overheid kan haars inziens beter de ngo's verder stimuleren om samen te werken en samen te sensibiliseren rond, bijvoorbeeld, de millenniumdoelstellingen.

In die optiek kan naast de, in de beleidsnota vermelde, aanmoedigingsprijs voor buitenlandse journalisten die berichten over Vlaanderen, misschien ook gedacht worden aan een aanmoedigingsprijs voor Vlaamse journalisten die in hun medium aandacht schenken aan het buitenlands nieuws en dan in het bijzonder aan nieuws uit het Zuiden. Mevrouw Poleyn heeft immers vastgesteld dat van de acht grootste Vlaamse kranten er slechts drie zijn met een rubriek 'buitenlands nieuws' en ook in die kranten worden de bijdragen in kwestie steeds beperkter. Dezelfde tendens doet zich ook voor in de audiovisuele media. Het is geen geringe paradox dat in een steeds meer globaliserende wereld de mensen door de klassieke media steeds minder geïnformeerd worden over het buitenland. Mevrouw Poleyn denkt dan ook dat het de taak is van de overheid en zeker van een minister, verantwoordelijk voor zowel buitenlands beleid als media, om deze tendens te keren. Als de minister dat een interessant idee vindt, zal de CD&V-fractie daarover graag voorstellen formuleren.

Wat de gemeentelijke convenants inzake ontwikkelingssamenwerking betreft – de zogenaamde 'stedenbanden' – lopen er momenteel een aantal proefprojecten. Om gemeentelijke samenwerking te doen slagen, zijn kwaliteit en professionaliteit absoluut noodzakelijk. De proefprojecten worden begeleid door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en soms ook door de provincies. Van de minister had mevrouw Poleyn graag vernomen of een en ander ook degelijk wordt geëvalueerd? Via een dergelijke evaluatie kan worden nagegaan hoe de provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten de toepassing van het decreet ervaren en hoe er volgens hen kan worden gewerkt aan kwaliteit en professionaliteit. In welke mate worden de gemeentelijke raden voor ontwikkelingssamenwerking betrokken? Hoe verloopt de samenwerking met lokale ngo's? Zij beschikken immers onmiskenbaar ook over des-

kundigheid en het is niet geheel zeker dat in alle proefprojecten alle betrokkenen op eenzelfde lijn zitten. Mevrouw Poleyn stelt dienaangaande voor om dit onderwerp ook eens met een aantal direct betrokkenen te bespreken in de commissie. Het zou bovendien interessant zijn om de goede en slechte ervaringen van de deelnemende gemeentes te publiceren in een eenvoudige brochure die kan worden gebruikt voor andere gemeenten.

CD&V is het verder ook ten volle eens met de principes van eigenaarschap, partnerschap, concentratie en coördinatie. Mevrouw Sabine Poleyn drukt daarbij de hoop uit dat de minister er in zal slagen deze principes ook systematisch toe te passen in de praktijk.

Er is volgens mevrouw Poleyn enige onduidelijkheid over de keuze van de landen en het budget waarmee de samenwerking gesponsord wordt; buitenlands beleid of ontwikkelingssamenwerking. Chili bijvoorbeeld, stond vroeger onder ontwikkelingssamenwerking en nu alleen maar bij buitenlands beleid. Misschien kan de minister de categorisatie verduidelijken. Het verheugt mevrouw Poleyn dat de minister zich bij de keuze van nieuwe landen wil baseren op objectieve criteria, eerder dan op historische of emotionele gronden.

De specialisatie in sectoren en thema's is eveneens toe te juichen. Dat komt de verdieping ten goede. Toch zou het niet slecht zijn om de doelstellingen nog meer af te bakenen. Er zijn immers veel millenniumdoelstellingen. Vlaanderen zou zich bijvoorbeeld vooral kunnen richten op aidsbestrijding of duurzame ontwikkeling.

Het voorstel over de oprichting van een Helpdesk Import Vlaanderen geniet eveneens de steun van mevrouw Sabine Poleyn. Van de minister had ze graag vernomen wanneer hij dat steunpunt zal oprichten. Ze wijst er daarbij ook op dat het stimuleren van de export soms perverse effecten heeft. De producten van Zuiderse landen worden soms makkelijker uitgevoerd, dan dat ze op de eigen, binnenlandse markten terechtkomen: een land moet dan importeren wat het zelf exporteert. Dergelijke effecten moeten vanzelfsprekend vermeden worden.

Het is volgens haar ook goed dat de Vlaamse overheid verdere inspanningen doet om eerlijke handel en maatschappelijk verantwoord ondernemen te stimuleren. Terzake had ze graag vernomen of

de microfinanciering door waarborgverlening al in 2005 zal starten. Is daarvoor op de begroting in voldoende budget voorzien?

Wat het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking betreft, pleit mevrouw Sabine Poleyn ervoor om snel maar grondig tewerk te gaan, in volwaardige samenwerking met deze commissie. De CD&V had in de vorige regeerperiode al een aantal bedenkingen over de inhoud van de toenmaals voorgestelde teksten van kaderdecreet. De fractie zal die in de toekomstige besprekingen integreren.

Het is goed dat de minister zich voorbereidt op de defederalisering van ontwikkelingssamenwerking. De betrokken organisaties hebben daar momenteel veel vragen bij, zowel praktische als principiële. Het is dus belangrijk dat de minister zijn visie nader zou toelichten. Pleit hij voor de volledige overheveling van alle bevoegdheden zodat Vlaanderen exclusief bevoegd wordt of ijvert de minister eerder voor systemen van parallelle of complementaire bevoegdheden? Kan de minister daarop overigens nu al antwoorden of stelt hij dat liever uit tot later? In het verlengde hiervan is het ook niet onbelangrijk te weten of ontwikkelingssamenwerking bij gelegenheid ook al eens op de agenda van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid staat. Mogelijks kunnen de prioriteiten qua ontwikkelingssamenwerking van de verschillende bevoegdheidsniveaus immers op die manier op elkaar worden afgestemd.

Mevrouw Poleyn komt dan tot het thema duurzame ontwikkeling. In de beleidsnota Duurzame Ontwikkeling van minister-president Leterme staan nog niet veel concrete initiatieven. Op pagina's 17 en 18 wordt wel vermeld dat Vlaanderen actief wil zijn op internationale fora waar men duurzame ontwikkeling bespreekt. De actor is wel altijd de minister-president, verantwoordelijk voor duurzame ontwikkeling. Mevrouw Poleyn had dienaangaande van de minister graag vernomen of hij daarover overleg pleegt met de minister-president. Zullen de beleidslijnen van beide bewindvoerders terzake minstens coherent zijn met elkaar? Dezelfde vragen rijzen trouwens over de beleidsnota van minister Peeters aangaande energie en de emissierechten. Heeft de minister ook met die minister voldoende contacten?

Tot slot van haar betoog formuleert mevrouw Poleyn nog enkele korte bedenkingen over de in-

strumenten en de middelen voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Zo verbaast het haar dat de VVOB niet vermeld wordt in de beleidsnota. Hoe denkt de minister die organisatie te integreren in de toekomstige nieuwe administratieve structuur? In het regeerakkoord staat dat er zal worden gewerkt aan capaciteitsopbouw bij het departement Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking, maar die bepaling is vreemd genoeg niet terug te vinden in de beleidsnota. Zij had dan ook graag vernomen of de minister de personeelsbehoeften van dat toekomstige ministerie reeds kent en of er dienaangaande al een planning bestaat?

D. TUSSENKOMST VAN MEVROUW STERN DEMEULENAERE

Mevrouw Stern Demeulenaere wenst namens de VLD-fractie de minister eveneens te feliciteren met zijn beleidsnota. Het is een werkstuk geworden dat uitgaat van de nieuwste inzichten op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Zowel bij de keuze van de instrumenten als van de partners heeft men zich niet laten hinderen door taboes die in sommige milieus het debat over ontwikkelingssamenwerking verlammen.

De uitgezette beleidslijnen zijn een duidelijk teken van de geleidelijke volwassenwording van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Mevrouw Demeulenaere laat daarbij opmerken dat sommigen dan misschien wel smalend mogen doen over de vele ministerwissels in de vorige regeerperiode – hetgeen inderdaad niet opportuun is voor de continuïteit van het beleid – maar in die voorbije vijf jaar werd wel het decretaal kader uitgewerkt dat aan de basis ligt van de rationele benadering en organisatie van de Vlaamse ontwikkelingsamenwerking. Als, hopelijk binnenkort, een kaderdecreet goedgekeurd zal worden, zal het reeds stevig onderpind zijn door onder meer de drie decreten over respectievelijk sensibilisering, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en waarborgverlening voor microfinanciering.

De VLD steunt ook de grote principes waarop de minister zijn beleid wil baseren. De minister stemt de Vlaamse inspanningen af op de Internationale Millennium Development Goals van de VN. Die zijn misschien té ambitieus, maar worden wel wereldwijd gesteund en vormen alleen daarom al een ideaal kader om middelen te mobiliseren en de coherentie onder de donoren te bevorderen.

De steun voor de ontwikkelingssamenwerking kan volgens mevrouw Demeulenaere mogelijks ook vergroot worden door een nauwere samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Provincies. Ze apprecieert verder eveneens dat de minister van plan is ook minder voor de hand liggende actoren te betrekken bij zijn beleid. Op heden wordt haars inziens immers al te vaak middelen ingezet voor bewustmakingscampagnes die toch enkel de reeds overtuigden bereiken.

De principes van 'local ownership' en partnerschap zijn cruciaal om resultaten te boeken. De oude alwetende, paternalistische opstelling is niet vruchtbaar gebleken. Mevrouw Demeulenaere wijst er daarbij wel op dat men als donor natuurlijk ook eigen accenten moet aanbrengen en er zonodig zelfs een breekpunt moet durven van maken.

Volgens mevrouw Demeulenaere is de keuze voor een concentratie van de middelen voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking misschien wel het meest belangrijke principe. In afwachting van de defederalisering, gaat het vooralsnog immers over een bescheiden budget. Over de sectoren waarop men zich wil richten, kan natuurlijk altijd gedebatteerd worden. Een land als Zuid-Afrika, dat toch over een goed werkende overheid beschikt, moet ook steun kunnen ontvangen voor het dichten van de zogenaamde technologiekloof. Experts gaan er namelijk van uit dat landen die de technologische revolutie nu missen, al veel moeite zullen hebben om hun economische achterstand niet nog groter te laten worden. Gezien de noden enorm groot zijn, moet er echter hoe dan ook gekozen worden, en de VLD-fractie respecteert terzake de keuzes van de minister. Toch pleit mevrouw Demeulenaere ervoor om zeker de sectoren die de lokale economie misschien op een beslissende manier van de grond kunnen doen komen, niet terzijde te laten liggen.

Mevrouw Demeulenaere wees er al eerder op dat de omvang van de middelen heel erg belangrijk is voor de finale impact van een ontwikkelingsbeleid. Samenwerken in multilaterale programma's biedt dus het voordeel van de schaalgrootte. Gezien de beperkte budgetten is de VLD daar dan ook principieel voorstander van.

Anderzijds is het onmiskenbaar zo dat in veel van die mastodontorganisaties de bureaucratie enorm is en dat de werkingskosten er een onaanvaardbaar groot deel van de budgetten opsorpen.

Het lid roept de minister dan ook op om uiterst waakzaam te zijn bij de keuze van de partners en de programma's. Met zijn beperkte bijdrage kan Vlaanderen de koers van een multilateraal orgaan immers nooit ingrijpend beïnvloeden.

Als liberaal is mevrouw Demeulenaere verder ook ten volle overtuigd van het belang van de handel voor de ontwikkeling. De oude slogan 'trade not aid' mag dan wel zijn grenzen hebben, toch is het duidelijk dat nog heel wat moet gebeuren om ook de ontwikkelingslanden de vruchten van de globalisering te laten plukken. De VLD steunt dan ook de oprichting van de Helpdesk Import Vlaanderen. Het ligt daarbij volgens haar ook voor de hand dat de minister ook met de distributiesector en het bedrijfsleven in Vlaanderen zal moeten overleggen om beide uiteinden van de keten aan elkaar te kunnen koppelen. Ook de nadruk op het maatschappelijk verantwoord ondernemen kan op haar goedkeuring rekenen: de privé-sector heeft een rol te spelen en zal aangenaam verrast zijn dat hij opbouwend wordt benaderd en nu eens niet met een beschuldigende vinger wordt aangewezen.

Mevrouw Stern Demeulenaere hoopt dat het de minister ernst is met de ontwikkeling van de kennis bij ondernemers in het Zuiden. Het instrument van de microfinanciering en de oprichting van de Helpdesk Import Vlaanderen wijzen op het belang dat de minister hecht aan de ontwikkeling van de lokale privé-sector. Het delen van expertise door onze bedrijven met hun collega's in het Zuiden is volgens haar een even interessant denkspoor. Nederland en Denemarken – op het gebied van ontwikkelingssamenwerking toch lichtende voorbeelden – hebben daar grote budgetten voor veil en bewijzen dat de return aanzienlijk is. Immers, het betreft in vele gevallen een win-winsituatie en het versterkt tegelijk de bewustwording van de ontwikkelingsproblematiek bij anders minder betrokken actoren in onze maatschappij. Bovendien beschikt Vlaanderen over een aantal organisaties die op dit vlak een jarenlange expertise hebben opgebouwd en zich onder meer op het Nederlandse voorbeeld hebben geïnspireerd.

Tenslotte wijst mevrouw Demeulenaere er nog op dat er niet ontsnapt zal kunnen worden aan de discussie over een verdere defederalisering van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Ze wijst er dienaangaande op dat de VLD steeds het standpunt heeft aangehouden dat het Lambermont-

akkoord en het vervolg ervan in de Bijzondere Wet moet worden uitgevoerd. Wat ontwikkelings-samenwerking betreft, moeten de belangen van het Zuiden daarbij centraal staan. De mogelijkheid is al geopperd om bijvoorbeeld de indirecte samenwerking integraal over te hevelen. Wat de multilaterale samenwerking betreft, lijkt een splitsing die tot meer autonomie terzake voor de deelstaten leidt, moeilijk. Over de directe bilaterale samenwerking en de bijzondere interventies zijn er volgens de VLD geen taboes: alles is bespreekbaar. Op voorwaarde, zoals gezegd, dat de efficiëntie van de ontwikkelingssamenwerking niet in het gedrang komt.

E. TUSSENKOMST VAN DE HEER LUC VAN DEN BRANDE

Onder verwijzing naar de uitstekende uiteenzetting van zijn fractiegenote, mevrouw Sabine Poleyn, verklaart de heer Luc Van den Brande zich in zijn korte tussenkomst te zullen beperken tot het formuleren van enkele aanvullende beschouwingen. Hij stelt daarbij vooreerst dat de CD&V-fractie zich ten algemenen titel kan terugvinden in de door de minister voorgestelde beleidsbenadering van het domein ontwikkelingssamenwerking. De nagestreefde coherentie in de aanpak zowel als de realisatie van de samenhang tussen de verschillende beleidsdomeinen is op heden een absolute noodzaak. Er moet dienovereenkomstig dan ook afgestapt worden van de projectgerichte benadering ten voordele van een meer procesgerichte en programmatorische samenwerking. De idee van rechtstreekse financiële steun kan een belangrijke bijdrage vormen tot de begroting van sommige armlastige landen of deelgebieden. Dit alles moet vanzelfsprekend gekoppeld worden aan de – stringent opgevolgde en bewaakte – voorwaarde van goed bestuur. Bij dit alles moet er, om een multiplicatoreffect te realiseren, waar mogelijk gewerkt worden via bredere samenwerkingsverbanden met andere landen en streken en andere organisaties.

De spreker meent verder ten gronde dat ontwikkelingssamenwerking een autonome Vlaamse bevoegdheid moet worden, maar dan wel gebonden aan een aantal voorwaarden.

Hij vindt het ook uitermate belangrijk om eens te bekijken in welke mate de VVOB echt kan worden ondersteund, en bij de begrotingscontrole in het

voorjaar van 2005 na te gaan hoe dit waardevolle instrument, dat zichzelf over het afgelopen anderhalve decennium meer dan voldoende bewezen heeft, ten volle kan worden ingezet.

F. TUSSENKOMST VAN DE HEER JEF TAVERNIER

De heer Tavernier wijst er daarna op dat in de vorige regeerperiode eenparig een decreet is goedgekeurd over de gemeentelijke ontwikkelings-samenwerking. Dat houdt enorme mogelijkheden in. Het is een instrument om de lokale bevolking van hier te lande bij het ontwikkelingsbeleid te betrekken. Maar om het decreet uit te voeren, is ook een adequate begeleiding nodig. Er moet geleerd worden uit de proefprojecten die er geweest zijn.

Men mag daarbij ook niet blind zijn voor de mogelijke gevaren: samenwerking met steden en gemeenten in ontwikkelingslanden is niet noodzakelijk echte ontwikkelingssamenwerking. Ter zake vraagt de heer Tavernier zich bovendien ook af wat men doet inzake de begeleiding van de keuzes die worden gemaakt door de nieuwe partnergemeenten. Laat men alle gemeenten zo maar hun zin doen, zodat de samenwerking, en meteen ook de knowhow, over de hele wereld verspreid zijn? De heer Tavernier pleit dienaangaande toch voor enige sturing, zonder dat dit in een vorm van dwang mag ontaarden.

Op dat punt gekomen wil *minister Bourgeois* de heer Tavernier toch even onderbreken. En dit met name om hem te feliciteren met het feit dat het onder zijn ministerschap is geweest dat de huidige drie Vlaamse decreten inzake ontwikkelingssamenwerking (gemeentelijke convenants, ontwikkelingseducatie en microfinanciering door waarborgverlening) door het Vlaams Parlement werden aangenomen. Op die manier heeft hijzelf de drie instrumenten opgezet die de minister nu ten volle zal hanteren.

Ook de heer *Jan Loones* wenst hier even tussen te komen. Hij verklaart met name veel belang te hechten aan het onder voormalig minister Tavernier geformaliseerde systeem van de convenants met de gemeenten inzake ontwikkelingssamenwerking. Zijns inziens zit er in dit systeem wel degelijk een element, en zelfs een impuls, tot concentratie. Vanuit de administratie wordt er immers wel degelijk

toezicht uitgeoefend op de goede werking van de verschillende bestaande convenants. Maar ook hij wijst er op dat men, gegeven die context, de gemeenten toch de nodige creativiteit en autonomie moet laten voor wat de uitwerking van hun convenant betreft. De gemeenten mogen zeker niet gedegradeerd of benaderd worden als loutere willoze uitvoerders van een vooraf vastgesteld standaardprogramma.

De heer Loones wijst er verder op dat toen de heer Tavernier nog minister van Ontwikkelingssamenwerking was, er in dat verband in deze commissie zelfs even een discussie geweest is of er al dan niet stedenbanden konden worden aangegaan met lokaliteiten uit het Zuiden die gelegen waren in landen waar de situatie met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten niet optimaal was. Verder is de N-VA-fractie het volgens de heer Loones eens met de kritiek over de, in principe te geringe, omvang van de middelen die beschikbaar zijn voor Ontwikkelingssamenwerking. Hij benadrukt daarbij echter dat dit wel het enige beleidsdomein is dat niet heeft moeten inleveren bij de huidige besparingsronde. Hij veronderstelt vervolgens dat de algemene kritiek van Groen! over een breuk met het beleid van de vorige Vlaamse Regering op een aantal vlakken wel terecht zal zijn. Maar voor wat de ontwikkelingssamenwerking betreft gaat deze kritiek zeker niet op.

De heer *Jef Tavernier* repliceert daarop dat hij niet beweerd heeft dat er een breuk was inzake het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Hij heeft wel gezegd dat er geen groeipad was naar de 0,7 procent van het bnp en dat dit cijfer zelfs nauwelijks vermeld werd. Inzake de gemeentelijke ontwikkelingsamenwerking voelt hij wel degelijk een zeker spanningsveld. Er is enige sturing, zonder verplichting. En dit is potentieel een suboptimale situatie. Als voorbeeld daarvan haalt hij aan dat hij als jong gemeenteraadslid ooit, na een toevallige ontmoeting met een aantal mensen, een verbroedering had voorgesteld met een gemeente in Rwanda. In zijn gemeente werd dit toen niet aanvaard, zonder dat daarvoor veel redenen werden opgegeven. Achteraf moest hij zelf echter toegeven dat hij niet de meest geschikte gemeente had voorgedragen. Uit die ervaring puurt de heer Tavernier het besef dat er wel degelijk een zekere begeleiding nodig is. Daarom vraagt hij zich af hoe men dat wil aanpakken en welke middelen er daarvoor bestaan.

De heer Tavernier constateert verder dat men zich binnen het Vlaamse geografische concentratiebeleid richt op drie landen. Hij denkt dat er dienaangaande geen discussie kan zijn over de samenwerking met Mozambique, waar de noden immens groot zijn. Dit land is op grond van alle dienaangaande bestaande criteria overduidelijk een ontwikkelingsland.

Over de keuze voor Zuid-Afrika kan er zijns inziens echter wel degelijk gediscussieerd worden over het feit of het hier wel een echt ontwikkelingsland betreft. Hij wijst er daarbij op dat die discussie ook echt wordt gevoerd, niet alleen hier, maar ook en vooral in Zuid-Afrika zelf. Het gaat in essentie immers om een land met twee snelheden, waar men een aantal dingen perfect zelf kan doen. Een aantal andere zaken wordt er evenwel verwaarloosd zodat men Zuid-Afrika voor wat dat betreft toch als een ontwikkelingsland zou kunnen omschrijven. De heer Tavernier heeft de indruk dat er vanuit Vlaanderen een aantal belangrijke dingen werden geïnitieerd die op termijn door de Zuid-Afrikaanse regering zouden kunnen en moeten worden overgenomen. Hij denkt bijvoorbeeld aan de hiv-bestrijding, waarvoor in Zuid-Afrika weinig aandacht is, of aan de landbouwhervormingsprojecten. In Zuid-Afrika zelf is er discussie over de vraag of het land na 2010 nog ontwikkelingssteun moet krijgen. De heer Tavernier denkt dat men dienovereenkomstig in Vlaanderen ook over deze vraag moet beginnen nadenken. Hij stelt vast dat de minister zich in zijn beleidsnota engageert tot het einde van de huidige legislatuur, het jaar 2009. Een eventuele afbouw vanaf 2010 moet volgens de heer Tavernier echter al vooraf goed voorbereid worden, zo niet zouden sommige projecten al te bruusk worden stopgezet.

Hij denkt verder ook dat de bestaande projecten in Marokko moeten worden geëvalueerd. In dat land werden er volgens hem een aantal aanzetten gegeven. Hij benadrukt dat er een groot verschil is in ontwikkelingsgraad tussen Mozambique en Marokko. Toch is er volgens hem ook in dat laatste land nog heel wat werk aan de winkel. Hij denkt daarbij dan vooral aan institutionele zaken zoals de opvolging vanuit België van een aantal ontwikkelingen op het vlak van familierecht, wat overigens ook repercussies heeft voor het leven van de Marokkaanse gemeenschap hier te lande. Hij meent dat ontwikkelingssamenwerking met dat land zeker nog noodzakelijk is. Hij dringt er dan

ook op aan dat het debat hierover met de nodige omzichtigheid zou worden gevoerd.

De heer Jef Tavernier weet verder wel dat er nog steeds budgettaire middelen worden uitgetrokken voor de VVOB. Het niet vermelden van deze instantie bij de instrumenten en actoren is volgens hem echter wel degelijk een leemte in de beleidsnota. De visie op de toekomstige rol van de VVOB is immers heel belangrijk. Daarom meent de heer Tavernier dat de beleidsvisie op de VVOB in een latere fase zeker expliciet moet worden verwoord. Hij geeft daarbij grif toe dat het gaat om een heel specifieke structuur waarbij de minister ex officio voorzitter is van een vzw, met een aantal parlementsleden in de raad van bestuur. Het gaat echter hoe dan ook om een niet-onbelangrijke subsidie, waar dus de nodige controle op uitgeoefend moet worden.

Inzake ontwikkelingssamenwerking staan een aantal belangrijke principes voorop. In de vorige regeerperiode werd een begrip als duurzame ontwikkeling zwaar benadrukt, maar in de nu voorliggende beleidsnota is er helemaal geen sprake meer van. Is het een bewuste keuze om dat achterwege te laten en meer de klassieke economische benadering te hanteren?

Federaal is er over gediscussieerd of één minister Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kan behartigen. Die drie bevoegdheden hebben immers andere finaliteiten, maar anderzijds is het natuurlijk ook wel zo dat werken met één bevoegd minister bevorderlijk kan zijn voor de coherentie. Beide stellingen hebben voor- en nadelen, veel hangt af van de minister in kwestie: primeren voor hem de belangen van de ontwikkelingslanden of de andere bekommernissen? De heer Tavernier heeft daarbij momenteel geen redenen om te twijfelen aan de goede bedoelingen van de minister, ook al heeft hij ontwikkelingssamenwerking niet in zijn titulatuur.

Verder blijft het verstrekken van ontwikkelingshulp in zekere zin natuurlijk ook altijd een lapmiddel op korte termijn. Op langere termijn moet er gestreefd worden naar wereldhandel, maar die moet wel eerlijk zijn. 'Fair Trade' is een mooie slogan, maar het wordt moeilijk als die aspiratie in botsing komt met de eigen belangen, bijvoorbeeld de belangen van de landbouwsector. Er zijn terzake echter zeker mogelijkheden. De heer Tavernier

vraagt de minister dan ook om duurzame ontwikkeling als permanent referentiekader te hanteren en die bevoegdheid niet exclusief aan de minister-president over te laten.

Na de VN-top van Johannesburg in 2002 heeft Vlaanderen zich geëngageerd om een partnerschap 'Water voor ontwikkeling' te lanceren. Bedoeling daarvan is eigenlijk dat zes miljoen Vlamingen er tegen 2015 voor zouden zorgen dat bijkomend 6 miljoen mensen in ontwikkelingslanden drinkbaar water en sanitaire voorzieningen hebben. Dat idee is op verschillende fora gelanceerd. Heel wat Vlaamse instellingen en beleidsniveaus hebben het betreffende charter principieel goedgekeurd. Er is ook een website opgezet over dat onderwerp. De heer Jef Tavernier suggereert de minister dit mee te ondersteunen in een beleidsbrief of in een afzonderlijke verklaring.

Afsluitend wil de heer Jef Tavernier het nog hebben over de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking. Om de 0,7 procent-norm te halen zullen de verschillende beleidsniveaus, van de gemeenten tot de federale overheid, bijkomende inspanningen moeten doen. De noden zijn gigantisch groot en de middelen zijn beperkt. Het is dus zaak om voldoende middelen ter beschikking te stellen en goede afspraken te maken zodat iedereen een zinvolle bijdrage kan leveren. Het intern-institutionele debat is volgens de heer Tavernier ondergeschikt aan die finaliteit.

G. TUSSENKOMST VAN MEVROUW MIET SMET

Bij de aanvang van haar tussenkomst laat mevrouw Miet Smet opmerken dat ze geenszins wil pretenderen een specialist te zijn inzake ontwikkelingssamenwerking. Ze kan terzake alleen maar teruggrijpen naar haar ervaring in het Europees Parlement, waar ze voorzitter was van de delegatie voor Zuid-Afrika. In die functie is ze verschillende keren naar Zuid-Afrika geweest en ze heeft bij die gelegenheden heel wat geleerd.

Ook inzake de ontwikkelingssamenwerking van andere Europese landen heeft ze op het Europese niveau een en ander geleerd. Zo gelooft ze absoluut niet dat de Nederlanders, Denen en dergelijke inderdaad voor 0,7 procent van hun respectievelijk bnp ongebonden hulp bieden waarvoor ze niets

terugkrijgen. Het lijkt geen twijfel dat die landen wel degelijk heel wat return realiseren op datgene wat ze geven. In die zin kan Vlaanderen volgens haar nu ook al aan de 0,7 procent-norm geraken als men daartoe een aantal zaken samentelt. Waarmee ze overigens niet gezegd wil hebben dat ze geen voorstander zou zijn van een stijging van het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking. Maar ze heeft wel iets tegen al de 'buzzwoorden' die men altijd lijkt te moeten gebruiken (de 0,7 procent; de duurzame ontwikkeling) en die al tien jaar in alle mogelijke verslagen opduiken. In de ontwikkelingssamenwerking lijkt het daarvoor soms meer om woorden dan om de praktijk te gaan. Iets waar ze zich absoluut niet in kan terugvinden. Het enige wat voor haar telt, is wat men concreet doet. Natuurlijk doet men aan ontwikkelingssamenwerking in het kader van een bepaald denkframe, maar om echte vooruitgang te maken mag men niet te dogmatisch of ideologisch zijn. De andere landen zijn dat in haar ervaring ook niet.

Ze kijkt ook met eerder gemengde gevoelens aan tegen het feit dat alles wat men doet naar de verzelfstandiging van de betrokken gemeenschap moet leiden. Uit de praktijk heeft ze immers geleerd dat men projecten niet te vlug mag afstaan. Men moet ze een hele tijd blijven volgen, gewoon omdat de lokale bevolking heel vaak helemaal nog niet klaar is om deze of gene projecten over te nemen.

Haar ervaring in het Europees Parlement heeft haar ook geleerd dat één van de grote problemen van Zuidelijk Afrika erin bestaat dat de actieve bevolking sterft aan aids. De Volkswagenfabriek bijvoorbeeld, vindt geen gekwalificeerde werknemers meer. Op termijn blijven soms alleen de kinderen en de ouderen over. Het gevolg is dat er in Zuid-Afrika honderdduizenden wezen rondlopen en dat de grootouders soms moeten instaan voor 20 kleinkinderen.

Mede als gevolg daarvan voert Volkswagen bij zijn werknemers een preventiebeleid tegen aids. Maar het bedrijf blijft het moeilijk hebben om voldoende werkkrachten te vinden. Er zijn dus niet alleen problemen op het vlak van gezondheid, maar ook op economisch vlak. Als de actieve bevolking wegvault, is dat ook een economisch probleem.

Al de goed bedoelde projecten rond aids moeten verder ook veel meer gestroomlijnd worden, zodat de diverse organisaties en hulpverleners niet zeven

keer hetzelfde doen. UNAIDS doet al veel en ook andere organisaties zitten daar al. Iemand in Zuid-Afrika moet ertoe in staat zijn om het geheel op elkaar af te stemmen. Ook in andere opzichten en andere landen stelt zich het probleem dat de hulp die men ontvangt niet voldoende gestroomlijnd raakt, omdat er daarvoor ter plekke onvoldoende organisatiecapaciteit is. Als de inwoners van een land daar zelf niet voor kunnen zorgen, moet zo nodig een internationale organisatie alle hulp verzamelen en op elkaar afstemmen.

Afsluitend wijst mevrouw Smet er nog op dat zij uit haar contacten met Zuid-Afrika de stellige indruk heeft overgehouden dat de daar onmiskenbaar nog voor een deel bestaande kloof, of tegenstelling, tussen blank en zwart, eigenlijk een andere – sociologisch veel minder in het oog springende – politiek-economische verschuiving maskeert. De positie van zowel de oude blanke elite, als die van de nieuwe zwarte elite, wordt namelijk stelselmatig geërodeerd door de onstuitbare opkomst van de bevolkingsgroep van Indische origine. Zowel in de economische, de administratieve als de politieke sfeer neemt de Indische aanwezigheid en invloed hand over hand toe.

III. BESPREKING: ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

Bij de aanvang van zijn replieken constateert minister Bourgeois dat het, gezien het grote aantal sprekers en de breedte van hun tussenkomsten, niet eenvoudig zal zijn om een gestructureerd antwoord te geven op al de kwesties die hier werden aangeraakt. Gezien een aantal thema's ook door meerdere commissieleden werden besproken, zal hij proberen zoveel mogelijk onderlinge verbanden te leggen, kwestie van niet telkenmale alles te moeten herhalen. De minister wil in elk geval alle sprekers bedanken voor de inbreng die ze, vaak vanuit tegengestelde invalshoeken, hebben gedaan, maar die toch telkens vanuit ongeveer dezelfde basisbekommernis werd geformuleerd.

A. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER CHRISTIAN VEROUGSTRAETE

De minister verklaart daarna het niet eens te zijn met de stelling van de heer Christian Verougstraete,

dat ontwikkelingssamenwerking sowieso maar een druppel op een hete plaat is. De minister heeft er daarbij geen probleem mee te erkennen dat ontwikkelingssamenwerking een kwestie van vallen en opstaan is, maar hij blijft er toch van overtuigd dat er blijvend geïnvesteerd moet worden in de menselijke vooruitgang. Hij staat in die zin achter de visie van de heer Loones. Partnerschap en eigen verantwoordelijkheid nemen, zullen voor vooruitgang zorgen.

Een ontmoeting met de voormalige premier van Mozambique heeft minister Bourgeois geleerd dat men in de ontwikkelingslanden ook een visie heeft. Men beschikt er wel degelijk over een kader en over leiders die verantwoordelijkheid durven nemen, die willen streven naar goed bestuur en die weten wat de prioriteiten zijn. Hetzelfde kan worden gezegd over Zuid-Afrika. Men legt er vernieuwende klemtonen.

Minister Geert Bourgeois benadrukt dat hij het kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wel degelijk zal realiseren. Hij voegt eraan toe dat dit voornemen niet afhankelijk is van de uitvoering van de Lambermontakkoorden. Hij wil een kaderdecreet met een duidelijke visie, doelstellingen, instrumenten en kwaliteitsbewaking. Het kaderdecreet moet geldig zijn voor het Vlaamse beleid. Het dient de grote lijnen en het kader vast te leggen, ongeacht de grootte van het beschikbare budget.

De administratie Buitenlands Beleid en zijn kabinet zijn reeds bezig met de voorbereiding van de aanpak in de fase nadat de Lambermontakkoorden volledig zullen zijn uitgevoerd. De minister zal over dit thema ook contact opnemen met de heer Jean-Claude Van Cauwenberghe, minister-president van de Waalse Gewestregering, om tot een gezamenlijk standpunt te komen. De minister wil echter niet afgerekend worden op dit punt, aangezien hij het zelf niet in handen heeft. De visie op partnerschap is echter gelijklopend.

Het beeld van Zuid-Afrika, zoals geschetst door de heer Verougstraete, is niet bepaald rooskleurig. De minister wil ook niet beweren dat alles er rozegeur en maneschijn is, en erkent dat de overgang niet geheel vlekkeloos, maar wel vreedzaam is verlopen. De wereldgemeenschap heeft erop toegekeken. Een historische figuur als Nelson Mandela drukt trouwens nog steeds zijn stempel op dat proces.

Vlaanderen heeft de voorbije jaren belangrijke inspanningen geleverd waardoor Zuid-Afrika een echte partner is geworden. En precies omdat Zuid-Afrika veel verder staat dan andere landen in ontwikkeling, loont het meer dan de moeite de bestaande samenwerking voort te zetten. Bovendien voelt Zuid-Afrika zich verantwoordelijk voor de rest van Afrika. Het land is een motor en stabilisator. Zuid-Afrika baseert zich op enkele belangrijke principes. De projecten in Limpopo, Vrijstaat en Kwazulu-Natal worden dan ook voortgezet. In overleg met de Zuid-Afikanen zullen de prioriteiten bepaald worden omdat zij perfect weten wat ze willen en wat ze het meest nodig hebben. Ze vragen met name medewerking om de landbouwcapaciteit te verbeteren en assistentie op het vlak van toerisme. De bereidheid is er om met Vlaamse expertise de toeristische sector uit te bouwen, bedrijven op te richten en marketingprincipes in te voeren. Er zijn verder eveneens vragen om samen te werken in de sociale sector en de welzijnssector.

En de Zuid-Afrikaanse minister van Ambtenarenzaken, mevrouw Geraldine Fraser-Moleketi, heeft minister Bourgeois ook aangesproken in zijn hoedanigheid van minister van Bestuurszaken. Zij vraagt meer bepaald medewerking, training en expertiseoverdracht voor de capaciteitsopbouw in de ambtenarij. Daaruit blijkt meteen afdoende dat de Zuid-Afrikaanse regering wel degelijk begaan is met beter bestuur. Men beseft daar zelf zeer goed dat de weg nog lang is, vooraleer hun staat echt goed bestuurd zal worden. Minister Bourgeois benadrukt derhalve dat Vlaanderen het recht niet heeft niet belerend op te treden. Hij kan alleen maar blij zijn dat Zuid-Afrika die specifieke klemtoon legt en dat Vlaanderen de kans krijgt daartoe bij te dragen.

Minister Geert Bourgeois wijst erop dat ook in Mozambique gestreefd wordt naar een beter bestuur. Ze willen er de corruptie en criminaliteit bestrijden, werk maken van een rechtsstaat en de gezondheidsproblemen aanpakken. Op een colloquium van het Tropisch Instituut in Antwerpen is het de minister duidelijk geworden dat Zuidelijk Afrika, ook wat de aidsproblematiek betreft, een bocht aan het nemen is. Vlaanderen moet meewerken aan de grote internationale projecten die terzake bestaan.

B. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER JAN LOONES

Minister Geert Bourgeois stelt verder dat de twee door de heer Jan Loones naar voor gebrachte breuklijnen een goede analyse van de huidige en toekomstige ontwikkelingen zijn. Hij kan zich dan ook helemaal terugvinden in diens analyse en positie. Enerzijds wil de heer Loones verder gaan dan de millenniumdoelstellingen maar anderzijds twijfelt hij of ze überhaupt wel haalbaar zijn. Voor de minister is het belangrijkste dat iedereen samen naar die doelstellingen streeft. Ze halen zou een succes zijn. Ze benaderen een hele vooruitgang. De inspanning gebeurt over de hele wereld. Vlaanderen moet met zijn bescheiden middelen proberen een bijdrage te leveren tot het halen van de doelstellingen.

De heer Loones hield ook een pleidooi om toch nog ruimte te laten voor innovatieve projecten in andere landen. Als minister van Ontwikkelingssamenwerking heeft de minister ondertussen zelf reeds mogen ervaren dat er hem bijna wekelijks schitterende projecten worden voorgelegd. Daarop ingaan zou echter tot een totale versnippering leiden. Daarom verklaart de minister zich aan de uitgezette beleidslijnen te willen houden. Dit belet niet dat hij het er ook mee eens is dat er nog ruimte moet zijn voor andere klemtonen, maar Vlaanderen moet ook de moed hebben om doelstellingen te formuleren en om zich op bepaalde regio's te concentreren. Welmenende mensen teleurstellen is weliswaar pijnlijk, maar de minister is desondanks niet van plan van de grote lijn af te wijken. Vlaanderen richt zich op een geconcentreerde wijze op een aantal van de minst ontwikkelde landen. Alle 49 minst ontwikkelde landen helpen, zou telkens niet meer zijn dan een druppel op een hete plaat. Vlaanderen probeert op een bescheiden manier een verschil te maken en bepaalde resultaten te bereiken. Het beleid van minister Bourgeois zal gericht zijn op het verwezenlijken van de vooropgestelde doelstellingen, in de wetenschap dat er nog enige extra ruimte moet zijn.

In meerdere tussenkomsten werd over de VVOB gesproken. De minister wijst er daarbij op dat volgens de Inspectie van Financiën de VVOB bovenop een hele grote reserve van om en bij de 3 miljoen euro zit, waardoor een nieuwe bijdrage niet langer verantwoord kon worden – a fortiori niet in tijdens van besparing. De eenmalige schrapping

van de werkingstoelage van een half miljoen euro ondermijnt dus de werking in genen dele. Het budget voor internationale samenwerking vermindert dus niet. De minister herhaalt de eerder bij de bespreking van de begroting gemaakte afspraak om dit punt opnieuw te behandelen en te evalueren in zijn eerstvolgende beleidsbrief. Hij heeft het overigens ook wat moeilijk met het feit dat hij als minister ambtshalve de vergaderingen van de raad van bestuur van de VVOB moet voorzitten. Daardoor is hij eigenlijk rechter en partij tegelijk: hij beslist als minister de werkingstoelage niet te geven maar als VVOB-voorzitter dient hij zich daartegen te verzetten. Zoiets leidt tot lichtjes schizofrene toestanden.

Minister Bourgeois herhaalt daarna dat hij zich ten volle zal inzetten voor de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking, waarbij er prioritair aandacht zal zijn voor de kwaliteit. Alle partijen, ook Groen!, hebben zich daar immers mee akkoord verklaard. Daar waar de heer Van den Brande gesteld heeft dat er twee mogelijke uitersten zijn, volledige herfederalisering dan wel volledige defederalisering, meent de minister dat een volledige herfederalisering sowieso geen optie is. Zoiets zou bovendien volkomen ongrondwettelijk zijn. Hij hoopt bij het streven naar verdere defederalisering niet geconfronteerd te worden met nutteloze achterhoedegevechten. Constructief en toekomstgericht samenwerken is de boodschap.

C. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW SABINE POLEYN

De minister dankt vervolgens nadrukkelijk mevrouw Poleyn voor haar positieve analyse, steun en suggesties. Hij is ingenomen met de wil om de ambitieuze doelstellingen samen te realiseren. Hij bevestigt dat het niet zijn bedoeling is om campagnes te voeren die overlappen met die van de ngo's. Toch lijkt het hem in bepaalde gevallen aangewezen dat de overheid zelf bepaalde informatie zou verstrekken, hij denkt daarbij onder andere aan de nieuwe klemtonen in Mozambique, de helpdesk import, fair trade, enzovoort.

Met betrekking tot de aanmoedigingsprijs voor journalisten kan de minister bevestigen dat ook binnenlandse journalisten in aanmerking zullen worden genomen. De minister overweegt overigens

om dit idee ook internationaal te organiseren, in de zin zoals gesuggereerd door mevrouw Poleyn.

De gemeentelijke convenantenwerking inzake ontwikkelingssamenwerking zal geëvalueerd worden. Het is daarbij de bedoeling om geïntegreerd te werken. Een aantal proefprojecten zijn verlengd zodat ze samenvallen met het budgettaire jaar. De minister wijst er wel op dat de budgettaire mogelijkheden momenteel beperkt zijn, zodat enkel de beste projecten geselecteerd worden. Bovendien moeten de gemeenten aan een aantal capaciteitsvoorwaarden voldoen. Begeleiding en evaluatie worden samen met de VVSG uitgevoerd. Het betreffende uitvoeringsbesluit zal bovendien benadrukken dat de gemeentelijke projecten moeten passen in de doelstellingen van de Vlaamse overheid. De suggestie om een brochure met goede praktijken uit te geven zal zeker overwogen worden.

Daarop inpikkend laat mevrouw *Sabine Poleyn* opmerken dat ze het een goede zaak vindt dat de gemeenten inhoudelijk en thematisch de grote beleidslijnen van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid dienen te volgen. Ze roept evenwel op de landenkeuze niet te beperken tot die landen die voorkomen op de Vlaamse prioriteitenlijst. In veel gemeenten onderhoudt men immers persoonlijke contacten met andere ontwikkelingslanden.

Minister Bourgeois antwoordt daarop dat het niet om een absolute verplichting gaat, maar eerder om een aanmoediging. Goede projecten zullen zeker niet abrupt beëindigd worden. Toch moet gewaakt worden over de kwaliteit opdat de vooropgestelde doelstellingen bereikt zouden worden. Er zal ook een strategienota over de landenkeuze opgemaakt worden.

De Vlaamse overheid is ook reeds volop bezig met de helpdesk, die de toegang van producten uit ontwikkelingslanden tot onze markt zal vergemakkelijken. De helpdesk zal zich concentreren op technische bijstand en advies. Er zal daarbij een voorbeeld worden genomen aan de terzake reeds bestaande buitenlandse initiatieven. De werking van de Nederlandse en Britse helpdesk worden op dit ogenblik bestudeerd. Er zal voorts gebruik gemaakt worden van onder meer de Europese on-line databank. De Vlaamse helpdesk zal op die manier een plaats innemen in het bestaande netwerk.

Wat de microfinanciering door waarborgverlening betreft, kan de minister meedelen dat er dienaan-

gaande een volwaardig budget ten belope van 250.000 euro is vrijgemaakt op de begroting.

Het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking zal snel, maar grondig opgemaakt worden. Het decreet zal bovendien uitgewerkt worden in overleg met de sectoren. En ook het Vlaams Parlement zal betrokken worden bij de voorbereidende fase.

De minister geeft verder ook grif toe dat het aspect duurzame ontwikkeling niet volledig is uitgewerkt in zijn beleidsnota. Het beleid zal zich echter schikken naar de internationale omschrijving van duurzame ontwikkeling. Een aantal millenniumdoelstellingen in die zin zijn letterlijk overgenomen. Ten gronde is echter minister-president Leterme bevoegd voor de duurzame ontwikkeling.

Aangaande de capaciteitsopbouw voor BBIS zijn er bepaalde wensen en verlangens, maar de minister merkt daarbij op dat de budgettaire beperkingen reëel zijn. Na de defederalisering zou de situatie volkomen moeten veranderen, omdat er bij die gelegenheid ook mensen en middelen overgeheveld zullen worden.

Mevrouw *Sabine Poleyn* laat opmerken dat het niet alleen een kwestie van meer mensen is. Zij interpreteert de capaciteitsopbouw, vermeld in het regeerakkoord, als het werken aan een vorming of opleiding van het bestaande kader.

Minister Bourgeois beaamt ten volle het belang van vorming. De Vlaamse administratie is excellent omdat ze zich permanent bijschoolt. Dat wordt dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de minister van Bestuurszaken.

D. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER JEF TAVERNIER

Ter attentie van de heer Tavernier wijst de minister erop dat er in deze wel degelijke continuïteit is met de vorige regeerperiode. Wat een volgende minister zal doen, kan nu uiteraard niet bepaald worden. De Vlaamse Regering gaat uit van steun aan de minst ontwikkelde landen. Hij kan alleen maar hopen dat de volgende regering die steun voortzet.

Het is daarbij volgens de minister ook een goede zaak dat onze regeerperiode ongeveer gelijk loopt

met de regeerperiode in Zuid-Afrika. In februari zal samen met Zuid-Afrika beslist worden over de strategische doelstellingen. Op dit ogenblik is de administratie bezig met de voorbereiding daarvan. Zuid-Afrika heeft al een aantal wensen kenbaar gemaakt. De voorgestelde evolutie in de beleidsnota wordt weerspiegeld in de Zuid-Afrikaanse prioriteiten.

Hij preciseert verder dat de VVOB geen deel uitmaakt van de administratie. Het is een vzw die zowel voor de federale als voor de Vlaamse overheid werkt. Na de defederalisering zal een Vlaams agentschap worden opgericht voor de implementatie van de ontwikkelingssamenwerking op het terrein. De minister begrijpt dat sommigen bedenkingen hebben bij het statuut van de VVOB. Het ware op dit ogenblik echter prematuur om reeds met stelligheid dingen te verkondigen over de toekomst van de VVOB.

Dat de beleidsnota geen tijdspad bevat, wijt de minister aan de budgettaire situatie. Gezien de budgettaire beperkingen is de minister tevreden dat de begroting voor Internationale Samenwerking niet is gekrompen, ook al is ze op zich eigenlijk niet voldoende groot. Minister Bourgeois wil – met de steun van de volledige meerderheid – de middelen vanaf 2007 liefst opnieuw zien groeien en dit los van een eventuele defederalisering.

Zuid-Afrika neemt de projecten over die door Vlaanderen zijn gestart. Als de financiële inbreng van Vlaanderen daalt, stijgt de Zuid-Afrikaanse bijdrage. De zorg van de heer Tavernier is terecht, maar Vlaanderen laat zijn projecten zeker niet zomaar los.

Minister Bourgeois betwist tenslotte de stelling dat ontwikkelingssamenwerking op een klassieke manier benaderd wordt in de beleidsnota. Minister Bourgeois wijst erop dat hij, integendeel, met betrekking tot al zijn bevoegdheden, en ondanks eventuele bedenkingen, wel degelijk naar continuïteit streeft. Dat is zijns inziens een teken van goed bestuur. Dit belet evenwel niet dat er wel degelijk ook sprake is van innovatie. Die nieuwe klemtonen zijn wenselijk en noodzakelijk. De nieuwe relatie met de ontwikkelingslanden, de projectmatige aanpak gericht op doelstellingen, sectoren en landen, en de nieuwe visie van kennisoverdracht en capaciteitsopbouw benadrukken dat de structurele samenwerking het allerbelangrijkste is. De ontwik-

kelingslanden moeten hun capaciteit kunnen opbouwen en hun administratie en bestuur verbeteren. Ze moeten zelf een beleid uittekenen, waaraan Vlaanderen als partner meewerkt.

E. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW STERN DEMEULENAERE

De minister dankt mevrouw Demeulenaere voor haar steun voor de grote principes die ten grondslag liggen aan zijn beleidsnota. Hij is het eens met haar idee om de capaciteitsopbouw in en via de kmo's met bijzondere aandacht te volgen. Met Zuid-Afrika is terzake recent een ontwerp van samenwerkingsakkoord gesloten. Vlaanderen zal voor het opzetten van dit systeem gebruikmaken van de terzake reeds bestaande buitenlandse expertise.

F. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN DE HEER LUC VAN DEN BRANDE

De minister is het ook ten volle eens met de punten die door de heer Luc Van den Brande naar voren geschoven werden. Terzake herhaalt hij dat mevrouw Geraldine Fraser-Moleketi, de Zuid-Afrikaanse minister van Ambtenarenzaken, uitdrukkelijk gesteld heeft dat Zuid-Afrika zijn ambtelijk apparaat wil verbeteren door middel van opleidingen en de uitwisseling van expertise.

G. REPLIEK OP DE TUSSENKOMST VAN MEVROUW MIET SMET

Ten aanzien van mevrouw Smet stelt de minister dat daden inderdaad belangrijker zijn dan woorden. Al te ideologisch optreden heeft weinig zin, maar de basisprincipes van een beleid moeten wel vaststaan en gehandhaafd worden.

Hij kan zich niet echt een oordeel vormen over de opmerking dat Zuid-Afrika meer en meer gedomineerd zou worden door de bevolkingsgroep van Indische origine. De bestuurders met wie hij tot nog toe reeds contact heeft gehad waren in elk geval allen donker. Ze hebben alle drie een bijzondere sterke indruk gemaakt op de minister. Ze kennen hun dossiers, weten wat ze willen en staan achter hun beleid. Ze zijn internationaal actief. Ze zijn zich bewust van de bestaande bestuurlijke problemen, maar proberen die weg te werken.

Vlaanderen werkt ook ten volle mee binnen de internationale gezondheidsprogramma's die gericht zijn op het terugdringen van de momenteel immens hoge aids-sterftecijfers in Zuid-Afrika. Hetzelfde kan gezegd worden over Mozambique. Mocht Vlaanderen op gezondheidvlak op zijn eentje willen optreden in Zuid-Afrika, dan zou dit volgens de minister totaal ineffectief en zelfs futiel zijn. Zoals de situatie er nu voorstaat, moet er gestreefd worden naar een langzame en structurele verbetering.

Afsluitend dankt de minister nogmaals alle commissieleden voor hun inbreng. Iedereen wil werk maken van de internationale samenwerking. Dit beleidsdomein leent zich ook vlot tot samenwerking over de partijgrenzen heen, omdat het een zaak is van de hele gemeenschap. De minister hoopt dan ook dat er de komende vijf jaar goed samengewerkt zal kunnen worden.

AFSLUITENDE BEPALING: MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Tot besluit van de bespreking van de beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking (2004-2009) werden, na schriftelijke aankondiging ter zitting, vijf met redenen omklede moties ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-2005, nrs. 2 tot 6).

De verslaggever,
Sabine POLEYN

De voorzitter,
Karim VAN OVERMEIRE

De waarnemend voorzitter,
Miet SMET

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verklaring van het Koninkrijk België over de ondertekening van de verdragen door het Koninkrijk België als lidstaat van de Europese Unie (PB C 351 van 18.11.98, blz. 1)

I

(Mededelingen)

RAAD

VERKLARING VAN HET KONINKRIJK BELGIË

over de ondertekening van de verdragen door het Koninkrijk België als lidstaat van de Europese Unie

(98/C 351/01)

De vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, hebben tijdens de zitting van de Raad van 9 november 1998 akte genomen van de onderstaande verklaring van het Koninkrijk België en zijn overeengekomen de tekst in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* bekend te maken:

„Het Koninkrijk België,

gelet op het proces-verbaal van ondertekening van het Verdrag met betrekking tot de toetreding van het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden tot de Europese Unie ⁽¹⁾,

gelet op het proces-verbaal van ondertekening van het Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten ⁽²⁾,

herinnerend aan zijn tijdens de zitting van de Raad van 12 juni 1995 afgelegde verklaring over de ondertekening van internationale overeenkomsten die gezamenlijk door de Europese Gemeenschap en haar lidstaten dienen te worden gesloten ⁽³⁾,

bevestigend dat het Koninkrijk België als dusdanig in alle gevallen voor zijn gehele grondgebied aansprakelijk zal zijn voor de bepalingen van de verdragen die het heeft gesloten,

bevestigend dat uitsluitend het Koninkrijk België als dusdanig de volledige verantwoordelijkheid zal dragen voor de naleving van de in de betrokken verdragen onderschreven verplichtingen,

is in beginsel voornemens om voortaan de onderstaande procedure te volgen bij de ondertekening van de verdragen door het Koninkrijk België als lidstaat van de Europese Unie:

- a) op deze verdragen zal één enkele handtekening worden geplaatst namens het Koninkrijk België, ongeacht of deze handtekening wordt geplaatst door een federaal minister, dan wel een gewestminister of een gemeenschapsminister.
- b) onder deze handtekening zal een verklaring komen te staan waarin de gemeenschappen en de gewesten van het Koninkrijk België zullen worden vermeld, wanneer de Belgische grondwet deze vermelding oplegt.”.

⁽¹⁾ PB C 241 van 29.8.1994, blz. 402.

⁽²⁾ PB C 340 van 10.8.1997, blz. 307.

⁽³⁾ PB C 157 van 23.6.1995, blz. 1.

Bijlage 2: Financiering door de Vlaamse overheid van stages bij multilaterale organisaties

FINANCIERING DOOR DE VLAAMSE OVERHEID VAN STAGES BIJ MULTILATERALE ORGANISATIES

1. Algemeen

Op 24 juli 2001 keurde de toenmalige Vlaamse Regering het Reglement houdende de toekenning van een financiële tegemoetkoming voor een stage bij multilaterale organisaties goed.

De meeste multilaterale organisaties bieden aan studenten of pas afgestudeerden de mogelijkheid om tijdens een aantal maanden stage te lopen. Aangezien de meeste van deze stages onbetaald zijn, werd door de Vlaamse overheid een programma van multilaterale stagefinanciering opgestart. De toekenning van financiële tegemoetkomingen aan stagiairs heeft als centraal doel Vlaamse studenten de kans te bieden internationale ervaring bij multilaterale organisaties te verwerven.

Voor stagefinanciering komen Vlamingen in aanmerking die niet ouder zijn dan 32 jaar en die een voltijdse opleiding aan een Vlaamse universiteit of hogeschool met succes hebben beëindigd of ingeschreven zijn voor een voltijdse opleiding aan een Vlaamse universiteit of hogeschool.

Stages binnen de volgende organisaties kunnen gefinancierd worden: Wereldgezondheidsorganisatie, Internationale Arbeidsorganisatie, UNESCO, Raad van Europa en OESO.

De verantwoordelijkheid voor het aanvragen en verwerven van een multilaterale stage ligt bij de betrokken student of afgestudeerde. Pas nadat een stageaanbod werd geformuleerd, kan de betrokkene een financieringsaanvraag indienen bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De financieringsaanvraag moet worden ingediend minstens veertien dagen voor de aanvang van de stage. Meer informatie over de te volgen procedure is te vinden in het Reglement houdende de toekenning van een financiële tegemoetkoming voor een stage bij multilaterale organisaties.

Reiskosten, huurkosten, verblijfkosten en kosten die verbonden zijn aan het afsluiten van verzekeringen komen voor financiering in aanmerking. Per maand wordt voorzien in een forfaitair bedrag van 1735,25 euro voor een stage in Parijs en Straatsburg en 1983,15 euro voor een stage in Genève. De maximumduur van een stage is vastgelegd op zes maanden. Reiskosten worden vergoed voor een maximumbedrag van 173,53 euro voor een stage in Parijs en 347,05 euro voor een stage in Genève of Straatsburg.

2. Financieel overzicht van de Vlaamse stagefinanciering

Stages die aanvingen in 2002 ¹

Stageorganisatie	Aantal stagiairs	Waarvan mannen	Waarvan vrouwen	Som van de individuele tegemoetkomingen in euro
Internationale Arbeidsorganisatie	4	3	1	48.786,58
Raad van Europa	3	1	2	15.792,70
UNESCO	6	2	4	37.454,14
Wereldgezondheidsorganisatie	4	2	2	37.084,90

Stages die aanvingen in 2003

Stageorganisatie	Aantal stagiairs	Waarvan mannen	Waarvan vrouwen	Som van de individuele tegemoetkomingen in euro
Internationale Arbeidsorganisatie	1	0	1	8.279,66
Raad van Europa	2	2	0	10.442,80
UNESCO	4	2	2	21.476,18
Wereldgezondheidsorganisatie	2	2	0	24.491,90

Stages die aanvingen in 2004

Stageorganisatie	Aantal stagiairs	Waarvan mannen	Waarvan vrouwen	Som van de individuele tegemoetkomingen in euro
Internationale Arbeidsorganisatie	1	0	1	12.245,95
Raad van Europa	2	1	1	9.081,14
UNESCO	14	3	11	84.090,42
Wereldgezondheidsorganisatie	1	1	0	12.245,95

N.B. Het reglement van de Vlaamse stagefinanciering voorziet tevens in de toekenning van een financiële tegemoetkoming voor stages bij de OESO. Sedert de inwerkingtreding van het Vlaamse stagefinancieringsprogramma dienden zich hiervoor evenwel geen kandidaten aan.

¹ Het stagereglement staat immers toe dat een stageperiode plaatsvindt in 2 opeenvolgende kalenderjaren. De eerste stagiair vatte zijn stage op 7 januari 2002 aan bij de Raad van Europa.

Bijlage 3: Beslissing van de Vlaamse Regering inzake het voorstel van Europese richtlijn betreffende diensten op de interne markt: geconsolideerde werktekst op basis van de twee beslissingen van de Vlaamse Regering van respectievelijk 1 oktober en 12 november 2004 (Bolkestein-richtlijn)

Beslissing van de Vlaamse Regering inzake het voorstel van Europese richtlijn betreffende diensten op de interne markt: geconsolideerde werktekst op basis van de twee beslissingen van de Vlaamse Regering van resp. 1 oktober en 12 november (= cursieve tekst) 2004

De Vlaamse Regering:

1. onderschrijft de cruciale rol van de diensten in de Europese economie en van hun potentieel voor productiviteitsgroei en banencreatie, met name met het oog op het bereiken van de doelstellingen van de strategie van Lissabon en dat zij de inspanningen looft die de Europese Commissie levert in het kader van de geïntegreerde strategie voor het concurrentievermogen, met het oog op de verbetering van de concurrentiekracht van de industrie en van het bedrijfsleven in het algemeen en de totstandbrenging van rechtszekere en gunstige randvoorwaarden voor het ondernemen en de aanmoediging van ondernemerschap;
2. onderschrijft dat bovengenoemd voorstel van kaderrichtlijn één van de elementen is voor de verbetering van de concurrentiepositie van bedrijfsgerelateerde diensten in Europa en dat de door de Europese Commissie voorgestelde maatregelen, in het bijzonder de maatregelen voor administratieve vereenvoudiging, kunnen bijdragen tot een hogere productiviteitsgroei en meer werkgelegenheid in de bedrijfsgerelateerde dienstensector;
3. is van oordeel dat, om te vermijden dat de richtlijn zou kunnen leiden tot een uitholling van bijvoorbeeld sociale verworvenheden, de Europese Commissie voorafgaandelijk moet worden gevraagd harmoniseringsmaatregelen voor te stellen voor de meeste aspecten die worden behandeld in bovengenoemd voorstel van richtlijn;
4. vraagt dat de vereisten die zij stelt inzake beroepskwalificaties, vergunningsstelsels, kwaliteitscertificaten, en erkenningsregels aan de dienstverrichters die op haar grondgebied bedrijvig zijn, op een minder beperkende manier dan in het voorstel van richtlijn is voorzien, zouden worden getoetst aan de beginselen van 'dwingende reden van algemeen belang' en 'proportionaliteit'; de beoordeling van die beginselen komt principieel toe aan de lidstaat of regio met wetgevende bevoegdheid.
5. wenst haar mogelijkheden te behouden om, binnen de limieten van de communautaire rechtsorde, en overeenkomstig de principes van subsidiariteit en niet-discriminatie, dienstverrichters opererend vanuit het buitenland aan dezelfde bepalingen en controle - ter bescherming van de werknemers en de werkzoekenden, ter bescherming van de consumenten en afnemers van diensten, en ter bescherming van de volksgezondheid en het leefmilieu - te onderwerpen als de dienstverleners op het eigen grondgebied. *De Vlaamse Regering vraagt verder dat ze de vereisten die ze stelt inzake beroepskwalificaties, vergunningsstelsels, kwaliteitscertificaten en erkenningsregels voor wat betreft onder meer diensten van arbeidsbemiddeling, energiediensten en toeristische beroepen kan behouden na invoering van het oorspronglandbeginsel;*
6. vraagt de Europese Commissie om, overeenkomstig artikel 6 §3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, in bovengenoemd voorstel van richtlijn de constitutionele en bestuurlijke indeling van de lidstaten te respecteren. Specifiek voor wat betreft België moet de Commissie in alle onderdelen en aspecten van het voorstel van richtlijn rekening houden met het feit dat de Belgische gewesten en gemeenschappen autonome wetgevende bevoegdheden hebben die in andere lidstaten toekomen aan de centrale overheid. Dit impliceert dan ook dat bepaalde regelgeving, vergunningsstelsels en erkenningsregelingen niet het hele nationale grondgebied maar enkel het grondgebied van een deelstaat kunnen bestrijken;

7. *vraagt op basis van door haar opgestelde impactfiches, voor haar bevoegdheidsdomeinen met een sterke sociale en maatschappelijke inslag, de uitsluiting van het toepassingsgebied van dit voorstel van richtlijn, aangezien de diensten die een overheid met een sociaal, opvoedkundig en cultureel oogmerk jegens haar bevolking waarborgt en financiert als onderdeel van haar beleidsdoelstellingen in principe binnen het domein van de diensten van algemeen belang vallen en aangezien de eventuele economische aspecten van die dienstactiviteiten duidelijk ondergeschikt zijn aan de maatschappelijke, sociale, opvoedkundige en culturele aspecten ervan. Dit geldt expliciet voor het beleid inzake onderwijs, cultuur, jeugd, gezondheidszorg, welzijn en werkgelegenheid;*
8. beslist, voor wat betreft de principieel van het toepassingsgebied van deze richtlijn uitgesloten transportsector, de Europese Commissie te verzoeken een exhaustieve opsomming te geven ofwel van alle transportdiensten die onder het Gemeenschappelijke Transportbeleid ressorteren en die dus buiten het toepassingsveld van voornoemd voorstel van richtlijn zouden vallen, ofwel van alle ‘residuele’ transportdiensten waarop het voorstel van richtlijn dan wel degelijk van toepassing zou zijn;
9. verzoekt de Europese Commissie nader te onderzoeken welke andere dienstensectoren en -domeinen eveneens beantwoorden aan de kenmerken en voorwaarden die aan de basis liggen van de uitzonderingen die gelden voor het toepassingsgebied en voor de afwijkingen op het oorspronglandbeginsel van het voorstel van richtlijn, en hier gelijkaardige gevolgen aan te verbinden;
10. vraagt de Europese Commissie dat zij verdere impactanalyses zou uitvoeren op economisch, ecologisch en sociaal vlak voor wat betreft verschillende specifieke sectoren in Europa, zoals bv. de welzijns- gezondheids- en tewerkstellingssector met aandacht voor de daarop geldende communautaire, nationale en regionale regelgeving, en dat de resultaten van deze analyses aan de Raad en het Parlement worden voorgelegd alvorens zij worden gevraagd zich over dit voorstel van richtlijn uit te spreken;
11. verzoekt de Europese Commissie een afdoende en algemeen aanvaarde talenregeling in te voeren die het mogelijk maakt voor de lidstaten om dit voorstel van richtlijn, eens goedgekeurd, in de praktijk toe te passen zonder bijkomende financiële lasten en zonder dat wordt geraakt aan het eigen taalregime. Dit vormt immers één van de belangrijkste waarborgen voor een kwalitatieve dienstverlening en voor het behoud van de eigen identiteit in een uitgebreid Europa;
12. wijst, gezien het ingrijpende en beleidsdomeinoverschrijdende karakter van het voorstel van richtlijn, de Europese Commissie op het feit dat alle betrokken Raadsformaties zich over dit voorstel zouden moeten kunnen uitspreken, evenwel met behoud van de Raad Concurrentiebeleid als “pilottraad”;
13. gelast de Vlaamse administratie, inclusief de Vlaamse openbare, wetenschappelijke en andere instellingen, zo spoedig mogelijk een alomvattende en doorgedreven impactanalyse per beleidsdomein op te stellen voor wat betreft voornoemd voorstel van richtlijn;
14. gelast de minister bevoegd voor het Buitenlands Beleid een werkgroep ad hoc op te richten die de impactanalyses voor de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen zal verzamelen, om hieruit de elementen te halen die de Vlaamse regering zullen toelaten verdere standpunten in deze aangelegenheid in te nemen;

15. gelast de minister-president van de Vlaamse Regering, voornoemd standpunt over te zenden aan de federale minister van buitenlandse zaken, met het oog op de bepaling van het Belgische standpunt over deze aangelegenheid.

Bijlage 4: Overzicht van de Vlaamse noodhulpdossiers 1999-2004

OVERZICHT NOODHULPDOSSIERS 1999 – 2004**Begrotingsjaar 1999**

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
KOSOVO	VOLK IN NOOD	Noodhulp aan Kosovo	247.893,52
TURKIJE	RODE KRUIS VLAANDEREN	Noodhulp ten gevolge van de aardbeving in Turkije	249.278,56
KOSOVO	HELP KOSOVO	Noodhulp aan Kosovo	619.733,81
KOSOVO	BALKANACTIE VAN DE GEMEENTEN	Noodhulp aan Kosovo	247.893,52
KOSOVO	RODE KRUIS VLAANDEREN	Noodhulp aan Kosovo	743.680,57
TOTAAL: 2.108.479,98			

Begrotingsjaar 2000

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
ETHIOPIË	OXFAM-SOLIDARITEIT	Noodhulp aan Ethiopië (Hoom van Afrika)	619.733,81
MOZAMBIQUE	RODE KRUIS VLAANDEREN	Noodhulp naar aanleiding van de overstromingsramp te Mozambique	371.840,29
ZUID-AFRIKA	UNAIDS	Tegemoetkoming in de kosten voor het Programme Acceleration Fund	708.975,48
VERSCHILLENDE	RODE KRUIS VLAANDEREN	Uitzenden van humanitaire ambassadeurs	49.578,71
KOSOVO	BALKANACTIE VAN DE GEMEENTEN	Noodhulp aan Kosovo	108.768,27
TOTAAL: 1.858.896,56			

Begrotingsjaar 2001

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
INDIA	RODE KRUIS VLAANDEREN	Noodhulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Gujarat - India	386.327,18
EL SALVADOR	OXFAM - SOLIDARITEIT	Tegemoetkoming in de kosten voor noodhulp aan de door de zware aardbeving geteisterde bevolking van El Salvador	371.840,29
BURUNDI	WORLD FOOD PROGRAMME	Noodhulp Burundi	247.893,52
PALESTINA	OXFAM SOLIDARITEIT	Humanitaire bijstand aan de bevolking in de bezette Palestijnse gebieden	237.977,78
AFGHANISTAN	CARITAS INTERNATIONAAL HULPBETOON	Humanitaire noodhulp aan de Afghaanse vluchtelingen in de zuidelijke provincie Kandahar	495.787,05
VERSCHILLENDE	RODE KRUIS VLAANDEREN	Uitsuren van afgevaardigden Rode Kruis Vlaanderen internationaal voor noodhulpopdrachten (humanitaire ambassadeurs) en voor de omkadering van noodhulpacties	118.988,89
TOTAAL: 1.858.814,71			

Begrotingsjaar 2004

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
IRAN	RODE KRUIS VLAANDEREN	Uitdelen van keukensets aan de getroffen bevolking	150.000,00
IRAN	OXFAM SOLIDARITEIT	Voorzien in sanitaire voorzieningen voor de door de aardbeving getroffen bevolking van Bam	80.000,00
MAROKKO	RODE KRUIS VLAANDEREN	Aankoop tenten, dekens en voedingsmiddelen	60.000,00
MAROKKO	UNICEF	Psychologische opvang van de kinderen en hun familie	60.000,00
ISRAEL/PALESTINA	OXFAM SOLIDARITEIT	Personeel voor een mobiele kliniek voor de westelijke rurale dorpen van het Ramallah-district	49.349,00
BANGLADESH	OXFAM SOLIDARITEIT	Noodhulp aan de door overstromingen getroffen bevolking in Bangladesh	50.000,00
HAITI	RODE KRUIS VLAANDEREN	Noodhulpprogramma Haiti: orkaan Jeanne	150.000,00
HAITI	ARTSEN ZONDER GRENZEN	Overstroming in Gonaïves, Haiti	150.000,00
SOEDAN	ARTSEN ZONDER GRENZEN	Ontheemde bevolking van Noord Darfur in Soedan	150.000,00
SOEDAN	RODE KRUIS VLAANDEREN	Soedan, conflict in Darfur	149.966,00
CONGO	MEMISSA	Ondersteuning medisch centrum Nyankunde en twintigtal gezondheidscentra	145.799,00
BANGLADESH	WERELDSOLIDARITEIT	Overstroming in het noorden van Bangladesh, voedselhulp	115.659,00
TOTAAL:			1.310.773,00

Begrotingsjaar 2002

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
PALESTINA	OXFAM-SOLIDARITEIT	1) Aankoop medisch materiaal voor het Ramallah emergency and trauma center 2) Medische hulp aan basisklinieken in Cisjordanië 3) Rehabilitatie voor schoolgaande kinderen in Cisjordanië	380.000,00
CONGO	OXFAM SOLIDARITEIT	Complementaire noodhulp aan de slachtoffers van de vulkaanuitbarsting te Goma. Sanitaire voorzieningen en heraanleggen van drinkwaterleidingen.	130.000,00
PALESTINA	VLAAMS INTERNATIONAAL CENTRUM	Tegemoetkoming in de kosten voor noodhulp voor het herstellen van waterreservoirs van hospitalen en scholen op de westelijke Jordanoever	124.150,00
ZAMBIA	RODE KRUIS VLAANDEREN	Voedselhulp Zambia	517.302,80
KOSOVO	BALKANACTIE VAN DE GEMEENTEN	Noodhulp aan Kosovo	848.151,75
TOTAAL: 1.999.604,55			

Begrotingsjaar 2003

Land	Instelling/Partners	Omschrijving	Bedrag subsidie in euro
MOZAMBIQUE	UNICEF	Project "Education actions for drought impact mitigation and vulnerability reduction" - uitwerken en opzetten van een schoolaanwezigheidssysteem - uitdelen van basisschoolpakketten - training voor de leerkrachten in het basisonderwijs	186.190,40
MOZAMBIQUE	RODE KRUIS VLAANDEREN	het verbeteren van de voedselzekerheid van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen in 12 zwaar getroffen districten	357.459,20
ALGERIJE	UNICEF	Hulp aan kinderen die als gevolg van de aardbeving gehandicapt zijn geworden	97.631,83
ALGERIJE	OXFAM SOLIDARITEIT	Noodhulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Wilaya de Boumerdes – Algerije	340.400,00
TOTAAL: 981.681,43			